

Főoldal>Teisés aktai ir Teismo praktika>A tagállamok joga

A tagállamok joga

Az Európai Unió (EU) minden tagállamának megvan a saját joga és jogrendszere. A tagállami jog állhat nemzeti szintű jogból (vagyis nemzeti jogból, amely az adott tagállamon belül mindenhol érvényes) és olyan jogszabályokból, amelyek csak egy bizonyos területen, régióban vagy városban alkalmazandóak.

A tagállamok a hivatalos nyelvükön (nyelveiken) teszik közzé jogukat, és annak csak eze(ke)n a nyelve(ke)n van jogilag kötelező ereje. Tájékoztatási célból a tagállami jog bizonyos aktusai elérhetőek lehetnek az állam hivatalos nyelvétől (nyelveitől) eltérő egy vagy több más nyelven is.

Adatbázisok

A legtöbb tagállamnak van nemzeti jogi adatbázisa – ehhez az információhoz a jobb oldalon szereplő zászlók közül egyet kiválasztva juthat hozzá.

Ezenkívül az európai **N-Lex** adatbázis összeköti a legtöbb hivatalos nemzeti adatbázist. Az N-Lex egy folyamatban lévő közös projekt, melyet az **Európai Unió Kiadóhivatala** és a részt vevő nemzeti kormányok irányítanak. Jelenleg 23 tagállam jogának megtekintését teszi lehetővé.

A **Hivatalos Közlönyök Európai Fóruma** útján hozzáférhet továbbá az uniós tagállamok (valamint egyes EU-tagjelölt országok és az EFTA-országok) hivatalos közlönyeinek közzétételéért felelős szervezetek honlapjához.

Az EU szempontjából a tagállamok sok jogszabálya voltaképpen az uniós jogot hajtja végre. Ez a helyzet különösen az uniós irányelveket végrehajtó nemzeti jogszabályokkal. Ha ilyen végrehajtási intézkedéseket keres, amelyekkel a tagállamok az uniós jog bizonyos rendelkezéseit építették be, használhatja a releváns keresési funkciót az **EUR-Lex** adatbázisban.

Jogforrások

A tagállamok joga különféle forrásokból származik, így különösen az alkotmányból, a törvényekből vagy jogszabályokból (amelyeket elfogadhatnak nemzeti, regionális vagy helyi szinten) és/vagy a kormányzati szervek rendeleteiből stb. A tagállami bíróságok határozatai továbbá **ítélkezési gyakorlattá** válhatnak.

Jogterületek

A tagállamok jogát hagyományosan magánjogra és közjogra osztják fel.

A magánjog vagy polgári jog az a jogterület a társadalomban, amely az egyének vagy csoportok közti viszonyokra vonatkozik, az állam vagy a kormány beavatkozása nélkül.

A közjog az egyének és az állam, valamint annak szervei és hatóságai közti viszonyt, az utóbbiak hatáskörét és a vonatkozó eljárásokat szabályozza. A közjogot általánosságban az alkotmányjog, a közigazgatási jog és a büntetőjog alkotja. Sajátos jellege miatt a büntetőjog tekinthető önálló kategóriának is.

A tagállami jogról részletes információkhoz juthat, ha kiválaszt egyet a jobb oldalon szereplő zászlók közül.

Utolsó frissítés: 14/02/2018

A honlapot az Európai Bizottság tartja fenn. Az ezen az oldalon található információ nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság semmilyen felelősséget vagy kötelezettséget nem vállal az e dokumentumban foglalt vagy említett információk és adatok tekintetében. Kérjük, az európai oldalak szerzői jogi szabályai vonatkozásában vegye figyelembe a jogi nyilatkozatot.

Tagállami jog - Belgium

Ebben a részben áttekintést talál a Belgiumban előforduló különböző jogforrásokról.

1. Melyek a jog szabályait megállapító „jogforrások”?

A jog olyan kötelező erejű, írott vagy íratlan szabályok összessége, amelyek a polgárok és a hatóságok, valamint a polgárok egymás közötti társadalmi viszonyait, továbbá a közigazgatás szervezetét szabályozzák.

Különbséget tehetünk **alaki** és **anyagi jogforrások** között. Az alaki jogforrásoktól eltérően az anyagi jogforrásokban nem szerepelnek tényleges jogi előírások. Anyagi jogforrás például a jóhiszeműség, a méltányosság és az ésszerű magatartás elve.

Az alaki jogforrások öt csoportba sorolhatók, amelyek közül három kötelező erejű: **a jogszabályok, a szokásjog** és az **általános jogelvek**. A másik kettő nem kötelező, hanem pusztán „irányadó” jellegű: ide tartozik **az ítélkezési gyakorlat** és a **tudományos publikációk**.

A jogszabályokkal – a hatóságok által elfogadott írott szabályokkal – a 3. és 5. pontban foglalkozunk részletesebben. A szokásjogot olyan hallgatóságos jogként határozhatjuk meg, amely általában az emberek, különösen pedig egyes szakmák képviselőinek szokásait szabályozza. Az általános jogelvek azokat a magasabb rendű értékeket jelenítik meg, amelyeket egy adott társadalom tiszteletben kíván tartani; ilyen elv írja elő például az állampolgárok egyenlőségét, az elfogadott szabályok és intézkedések arányosságát, illetve a hatóságok törvényes eljárását. Számos ilyen elvet úgynevezett jogi maximák tartalmaznak, ilyen a büntetőjogban a „*non bis in idem*” vagy általában a „*lex posterior derogat legi priori*” elve.

Az ítélkezési gyakorlat és a tudományos publikációk irányadó jellegű jogforrások. Az ítélkezési gyakorlat a bíróságok határozatainak összessége. Egy ítélet csak az ügyben érintett felek számára kötelező. Belgiumban nincs precedensjog. Egyetemes kötelező erővel csak az Alkotmánybíróság (*Cour constitutionnelle*) határozatai bírnak. További felsőbbbíróságok az Államtanács (*Conseil d'Etat*, a legfelsőbb szintű közigazgatási bíróság) és a Semmitőszék (*Cour de cassation*, a legfelsőbb szintű rendes bíróság).

További jelentős jogforrás a **nemzetközi jog**, amely magában foglalja különösen az Európai Unióról szóló szerződést, az Európai Unió rendeleteit és irányelveit, valamint az emberi jogok európai egyezményét. Ezenkívül számos olyan egyezmény létezik, amelynek megkötésére nemzetközi intézményi keretek között – például az Egyesült Nemzetek Szervezete vagy az Európa Tanács szintjén –, illetve Belgium és egy másik állam között került sor (többoldalú, illetve kétoldalú egyezmények). E jogforrás jelentősége az utóbbi évtizedek során nagymértékben nőtt, és jelenleg is tovább növekszik. E jogszabályok számos rendelkezése közvetlen hatással van mindennapi életünkre.

A francia nyelvű [Législation belge](#) és a holland nyelvű [Belgische Wetgeving](#) weboldal hozzáférést biztosít [az egységes szerkezetbe foglalt belga jogszabályok](#) adatbázisához. A kereső és az index segítségével rákereshetünk a belga hivatalos közlönyben (*Moniteur belge*) **1830 óta** megjelent, még hatályban lévő valamennyi jogszabály szövegére. Ugyanakkor az **1994-nél korábban** megjelent közigazgatási és adóügyi jogszabályok adatbázisba történő bevitelére még nem fejeződött be.

2. Mi az általános jogelvek, a szokásjog és az ítélkezési gyakorlat jogi megítélése?

Lásd az [1. kérdést](#).

3. Hogyan épül fel a jogforrási hierarchia?

A Belgiumban letelepedett személyeknek különböző kategóriákba tartozó jogszabályokat kell betartaniuk: a belga szövetségi hatóságok, valamint az alacsonyabb szintű egységek – a tartományok és a helyi önkormányzatok – által kibocsátott szabályokat egyaránt **(1)**. Belgium továbbá számos nemzetközi és szupranacionális szervezetnek – például az ENSZ-nek, az Európai Uniónak, az Európa Tanácsnak és a NATO-nak – is tagja. Az e szervezetek által elfogadott szabályok szintén alkalmazandók a belga hatóságokra és lakosságra.

Mivel nem minden jogalkotó hatóság rendelkezik pontosan meghatározott hatáskörrel, és a jogszabályok különböző kategóriáinak jogi ereje nem azonos, a jogszabályok egymással összeütközhetnek. Ezért a jogszabályok körében hierarchia érvényesül, amelynek alapelve szerint az alacsonyabb szintű normák sohasem kerülhetnek összeütközésbe a magasabb szintű normákkal.

A belga nemzeti jogban az **alkotmány** a legmagasabb szintű jogszabály. Az alkotmány határozza meg a hatalmi ágak szétválasztását, valamint a hatalom gyakorlásának módjait. Ezenfelül az alkotmány rögzíti a társadalom alapvető értékeit és a polgárok alapvető jogait. A Semmitőszék 1971. május 27-i ítéletében kimondta, hogy a jogforrási hierarchiában valamennyi nemzetközi és szupranacionális jogi norma elsőbbséget élvez a nemzeti jogszabályokkal, így az alkotmánnyal szemben is. Amennyiben tehát az Európai Unió valamely rendelete és az alkotmány között összeütközés lép fel, úgy a rendelet alkalmazandó.

Az alkotmányt az alábbiak követik:

különleges törvények (*lois spéciales*, minősített többséget igénylő törvények, amelyek a hatáskörök felosztását és a közintézmények működésének alapvető szabályait határozzák meg);

törvények (*lois*), rendeletek (*décrets*) és rendelkezések (*ordonnances*);

királyi rendeletek (*arrêts royaux*) és kormányrendeletek (*arrêts de gouvernement*), amelyek a törvényeket és a rendeleteket hajtják végre, és végül miniszteri rendeletek (*arrêts ministériels*).

4. Hogyan lépnek hatályba az országban a szupranacionális szabályok?

Az európai uniós rendeletek közvetlenül alkalmazandók, és a belga törvényhozó hatalom közvetlenül nem vesz részt ezek alkalmazásában. A nemzetközi szerződések jóváhagyásához és megerősítéséhez azonban belső jogalkotásra van szükség. Bizonyos tárgykörökben megkötött szerződéseket Belgium valamennyi törvényhozó testületének jóvá kell hagynia és meg kell erősítenie, ami hosszú és nehézkes eljárásokat eredményezhet. Az ország törvényhozó testületei részt vesznek az európai uniós irányelvek végrehajtásában is, mivel ezeket mindig át kell ültetni a belső jogba.

5. Mely hatóságok fogadhatnak el jogszabályokat?

Három, egymástól elválasztott **alkotmányos hatalmi ág** alkotja Belgium szövetségi államát: a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom. A törvényhozó hatalom kidolgozza a törvényeket, a végrehajtó hatalom végrehajtja azokat, a bírói hatalom pedig eldönti a jogszabályok alkalmazásából eredő vitákat.

A szövetségi törvényhozó hatalom

Szövetségi szinten törvényt kezdeményezhet a képviselőház egy vagy több tagja, a szenátus egy vagy több tagja, illetve a király (gyakorlatilag ez a miniszterei vagy államtitkárait jelenti). Ez a belgiumi törvényhozói hatalom három összetevője.

A törvények alapulhatnak a képviselőház vagy a szenátus egyik tagja által előterjesztett törvényjavaslaton (*proposition de loi*), vagy a királytól származó törvénytervezeten (*projet de loi*) (a hatáskörrel rendelkező miniszterek a király felhatalmazása alapján nyújthatnak be törvénytervezetet). A törvényjavaslat és a törvénytervezet egymással egyenértékű.

A szövetségi jog végrehajtási szabályait a király felügyelete alatt működő végrehajtó hatalom dolgozza ki. E jogkörét a király egy miniszterre delegálhatja, ez az oka a királyi és a miniszteri rendeletek közötti különbségtételnek.

Közösségek, régiók, tartományok és helyi önkormányzatok

Belgium közösségekből (*communautés*) és régiókból (*régions*) álló **szövetségi állam**. A közösségek és a régiók az alkotmány és bizonyos különleges törvények által meghatározott kereteken belül a jogrendszer alapjait jelentik.

A közösségek hatásköre különösen a kultúrára és az oktatásra, a régiók hatásköre pedig a gazdaságpolitikára és a környezetvédelemre terjed ki. A hatáskörök gyakorlása érdekében minden közösségnek és régiónak van parlamentje. **A közösségek és a régiók décret (rendelet)** – a brüsszeli régióban *ordonnance* (rendelkezés) – nevű **jogszabályokat alkothatnak**. A közösségek és régiók kormányai a parlamenti képviselőkkel együtt gyakorolják az uniós, regionális és közösségi szintű jogalkotási jogköröket (jogalkotás kezdeményezése). A kormányok feladata továbbá az elfogadott rendeletek vagy rendelkezések végrehajtásának felügyelete.

Belgium területe emellett **tartományokra** és **helyi önkormányzatokra** oszlik. Saját szintjükön a tartományi és önkormányzati tanácsok (*conseils*) is hoznak **rendeleteket** és **rendelkezéseket** a hatáskörükbe tartozó ügyekben, például a közbiztonság, a hulladékgyűjtés, a kultúra, valamint a tartományi és helyi oktatás területén. E rendeletek (valamint hatáskörük keretein belül az olyan magasabb rendű szabályok, mint a törvények, a rendeletek, a rendelkezések, valamint a királyi, kormány- és miniszteri rendeletek) végrehajtásáról a tartományi kormányok (*collège provincial*) és helyi önkormányzatok végrehajtó testületei (*collège communal*) gondoskodnak.

Ezek a szinteken tehát a három hatalmi ág közül kettő megtalálható: a törvényhozó hatalom, amelyet a közösségek és régiók parlamentjei, valamint a tartományi és önkormányzati tanácsok gyakorolnak, illetve a végrehajtó hatalom, amelyet a közösségek és a régiók kormányai, valamint a tartományi kormányok és a helyi önkormányzatok végrehajtó testületei gyakorolnak. A bírói hatalom ebben a felosztásban nem szerepel: a bíróságok megszervezése kizárólagos szövetségi hatáskör.

6. Milyen eljárás keretében fogadják el ezeket a jogszabályokat?

Lásd az 5. kérdést.

Szövetségi szinten a **törvénytervezetekről és a törvényjavaslatokról** az Államtanács általi esetleges vizsgálatot követően a Képviselőház – és adott esetben a Szenátus – **szavaz**. Ezután a **király** elé kerülnek, aki a **miniszteri ellenjegyzést követően jóváhagyja és kihirdeti őket**.

7. Hogyan lépnek hatályba a nemzeti szabályok?

A szövetségi jogszabályok elfogadásukkal és a király általi kihirdetésükkel jönnek létre. Eltérő rendelkezés hiányában a belga hivatalos közlönyben (*Moniteur belge*) történő közzétételüket követő tizedik napon lépnek hatályba (2).

Az állam szövetségi egységeinek jogszabályait – a rendeleteket és rendelkezéseket – a szóban forgó szövetségi egység kormánya fogadja el és hirdeti ki. Eltérő rendelkezés hiányában a belga hivatalos közlönyben (*Moniteur belge*) történő közzétételüket követő tizedik napon lépnek hatályba.

8. Hogyan rendezik a tagállamon belüli különböző jogszabályok közötti esetleges összeütközéseket?

A szabályszerűen elfogadott jogi normák közötti összeütközéseket többféle módon lehet rendezni. A jogforrási hierarchia segítségével a legtöbb összeférhetetlenségi helyzet elkerülhető; ha azonban mégis felmerül ilyen helyzet, azt meg kell oldani.

Az alkotmány 142. cikke értelmében az Alkotmánybíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik annak felülvizsgálata, hogy az egyes jogalkotási aktusok megfelelnek-e az állam, a közösségek és a régiók hatáskörére vonatkozó szabályoknak. Utóbbiakat az alkotmány, illetve a belga szövetségi állam intézményi reformjáról szóló törvény tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság jár el akkor is, ha egy adott jogalkotási aktus feltételezhetően sérti az alkotmány II. címe (8-32. cikk) által biztosított alapjogokat és szabadságokat. Utóbbiak közé tartozik az egyenlőség elve (10. cikk) és a megkülönböztetés tilalma (11. cikk). Az Alkotmánybíróság felülvizsgálhatja továbbá a jogszabályoknak az alkotmány 170. cikkével (a jogszerűség elve az adójogban), 172. cikkével (az egyenlőség elve az adójogban) és 191. cikkével (a külföldi állampolgárok védelme) való összeegyeztethetőségét.

Lásd még a [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#) weboldalát és az Alkotmánybíróságról szóló, 1989. január 6-i különleges törvény egységes szerkezetbe foglalt szövegét a „Législation consolidée” rovatban.

Az Államtanács (3) az alkotmány 160. cikke alapján rendezi a végrehajtási aktusok (egyedi jogi aktusok és rendeletek) és a jogalkotási aktusok közötti konfliktusokat. Emellett egy parlamenti egyeztetőbizottság is foglalkozik a hasonló esetekkel.

1. Lásd az 1994. évi alkotmányt és az intézményi reformokról szóló, 1980. augusztus 8-i különleges törvényt a [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#) weboldalán (<https://justitie.belgium.be>) a „Législation consolidée” rovatban, valamint a [szövetségi weboldalon](#) a „La Belgique” rovatot.

A flamand közösség és a flamand tanács (flamand parlament néven is ismert)

A francia közösség és a francia közösség tanácsa

A német nyelvű közösség és a német nyelvű közösség tanácsa

A flamand régió, amelynek parlamentje (a flamand tanács) azonos a flamand közösség parlamentjével

A vallon régió és a vallon parlament

A brüsszeli régió és a brüsszeli régió tanácsa (egyes ügyekben megosztva a flamand, illetve a francia közösség bizottsága között)

A közösségek az alábbi területeken rendelkeznek hatáskörrel:

1. kulturális ügyek;

2. oktatás, kivéve (...);

3. közösségek közötti együttműködés és nemzetközi együttműködés, így különösen szerződéskötés az 1. és 2. pontokban említett területeken.

A flamand és a francia közösség tanácsai – a közösségek közötti és a nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos különböző kérdésekben – a saját területükön alkalmazandó rendeleteket bocsátanak ki, és szerződések kötésére is jogosultak. A német nyelvű közösség tanácsa hasonló hatáskörrel rendelkezik.

A regionális parlamentek elsősorban a területrendezés, a műemlékek kezelése, a vidékfejlesztés, a gazdaság, a mezőgazdaság stb. területén rendelkeznek hatáskörrel.

2. Lásd a jogszabályok nyelvhasználatáról, illetve a törvények és rendeletek szövegezéséről, kihirdetéséről és hatálybalépéséről szóló, 1961. május 31-i törvényt a [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#) weboldalán, a „Législation consolidée” rovatban.

3. Lásd az Államtanácsról szóló, 1973. január 12-i törvények egységes szerkezetbe foglalt szövegét a [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#) weboldalán, a „Législation consolidée” rovatban.

« [Jogrend - Általános információk](#) | [Általános információk - Belgium](#)

Utolsó frissítés: 06/08/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [bg](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Tagállami jog - Bulgária

Ezen az oldal tájékoztatást nyújt a bolgár jogrendszerrel és áttekintést ad a bolgár jogról.

Jogforrások

Nemzeti jogforrások

Nemzeti jogforrások:

A Bolgár Köztársaság Alkotmánya (kihirdetve: SG 56/13, 1991. július, módosítva: SG 85/26, 2003. szeptember; SG 18/25, 2005. február; SG 27/31, 2006. március; SG 78/26, 2006. szeptember – az Alkotmánybíróság 7/2006. határozata, SG 12/6, 2007. február),

jogalkotási aktusok és

egyéb rendelkezések.

Az ítélkezési gyakorlat nem tartozik a hivatalos jogforrások közé, azonban meggyőző erővel rendelkezik.

Európai és nemzetközi jogforrások

Bulgária egyik fő jogforrása az európai uniós jog.

A Bulgária és harmadik államok között létrejött nemzetközi szerződések a nemzeti jogrend részét képezik.

Bulgáriában az alkotmányos eljárás keretében ratifikált, majd kihirdetett és hatályba léptetett nemzetközi szerződések állami jogszabályokká válnak. Az ilyen jogszabályok elsőbbséget élveznek a nemzeti jogszabályokban foglalt, esetlegesen ellentétes tartalmú rendelkezésekkel szemben.

Valamennyi jogalkotási aktust a közzétételük napját követő három napon belül ki kell hirdetni és hatályba kell léptetni, kivéve, ha azok ettől eltérő rendelkezést tartalmaznak.

Jogszabály-típusok – leírás

Az írásbeli jogi eszközök a Bolgár Köztársaság Alkotmányát, a nemzetközi szerződéseket, a jogalkotási aktusokat és az egyéb rendelkezéseket (határozat, általános végrehajtási rendelet, specifikus végrehajtási rendelet, szabályzat, utasítás és végzés) foglalják magukban.

A legmagasabb szintű norma a **Bolgár Köztársaság Alkotmánya**, amely meghatározza az állami intézmények szervezetét, elveit, hatásköreit és kötelezettségeit, továbbá megállapítja az állampolgárok jogait és kötelezettségeit.

A **törvény** olyan normatív aktus, amely hosszú távon szabályozható társadalmi viszonyokat szabályoz vagy értelmez (az Alkotmány alapján) valamely tárgyban, illetve egy vagy több jogi intézmény vagy annak részei tekintetében. További részletek a Bolgár Köztársaság normatív aktusokról szóló törvényének 3. cikkében találhatók.

Valamennyi jogalkotási aktust a közzétételük napját követő három napon belül ki kell hirdetni és hatályba kell léptetni, kivéve, ha azok ettől eltérő rendelkezést tartalmaznak.

A Miniszteri Tanács **határozatot** ad ki általános végrehajtási rendelet, specifikus végrehajtási rendelet vagy utasítás jóváhagyásakor, illetve amikor rendelkezést bocsát ki olyan társadalmi viszonyokra vonatkozóan, amelyek a Miniszteri Tanács végrehajtási és rendelkezési hatáskörén belül nem szabályozottak. További részletek a Bolgár Köztársaság normatív aktusokról szóló törvényének 6. cikkében találhatók.

Az **általános végrehajtási rendelet** olyan normatív aktus, amelynek célja valamely törvény teljes körű végrehajtása. Az állami és helyi intézmények szervezetéről, illetve tevékenységük belső rendjéről rendelkezik.

A **specifikus végrehajtási rendelet** olyan normatív aktus, amelynek célja egy magasabb szintű normatív aktus bizonyos rendelkezéseinek vagy szakaszainak végrehajtása.

Az **utasítás** olyan normatív aktus, amellyel egy magasabb szintű szerv az alárendelt szerveket valamely normatív aktus végrehajtására utasítja, illetve amelynek végrehajtását egy magasabb szintű szervnek biztosítania kell.

Szintén fontosak az egyéb, íratlan források, például a **jogszokások** és az **általános jogelvek**.

A **legfelsőbb bíróságok értelmező határozatai** kiegészítő jogforrásnak tekinthetők.

Az Alkotmánybíróság határozatait a kibocsátás napjától számított 15 napon belül ki kell hirdetni az állami közlönyben. E határozatoknak három nappal a kihirdetésüket követően kell hatálybalépniük. Az alkotmányellenesnek minősített jogi aktus az alkotmánybírósági határozat hatálybalépésének napjától nem alkalmazandó. A jogi aktus alkotmányosnak ítélt része továbbra is hatályban marad.

Jogszabályi hierarchia

A Bolgár Köztársaság Alkotmánya Bulgária alaptörvénye. Az uniós jog elsőbbségét az Alkotmány nem mondja ki tételesen, azonban az a nemzeti jog felett állónak minősül.

Az Alkotmány 5. cikkének (4) bekezdése szerint Bulgáriában az alkotmányos eljárás keretében ratifikált, majd kihirdetett és hatályba léptetett nemzetközi szerződések állami jogszabályokká válnak. Az ilyen jogszabályok elsőbbséget élveznek a nemzeti jogszabályokban foglalt, esetlegesen ellentétes tartalmú rendelkezésekkel szemben.

A következő szintet a jogalkotási eszközök alkotják.

A végrehajtó hatalom rendelkezéseket, például határozatokat, specifikus végrehajtási rendeleteket, állásfoglalásokat, szabályzatokat, általános végrehajtási rendeleteket, utasításokat és végzéseket adhat ki.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

A jogalkotási hatáskörrel az Országgyűlés rendelkezik, amely törvényeket fogadhat el, módosíthat, egészíthet ki és helyezhet hatályon kívül.

A törvények végrehajtása céljából a Miniszteri Tanács határozatokat, specifikus végrehajtási rendeleteket és állásfoglalásokat bocsát ki. A miniszterek szabályzatokat, általános végrehajtási rendeleteket, utasításokat és végzéseket fogadnak el.

A nemzetközi jogi eszközöket illetően, a nemzetközi szerződéseket a Miniszteri Tanács köti meg, amennyiben erre törvény hatalmazza fel. Az Országgyűlés ratifikálja (vagy utasítja el) azokat a nemzetközi szerződéseket, amelyek

politikai vagy katonai jellegűek;

a Bolgár Köztársaság nemzetközi szervezetekben való részvételére vonatkoznak;

a Bolgár Köztársaság határainak kiigazítására irányulnak;

a Pénzügyminisztériumot terhelő kötelezettségeket foglalnak magukban;

az állam nemzetközi választottbírósági vagy jogi eljárásban való részvételére irányulnak;

alapvető emberi jogokkal kapcsolatosak;

befolyásolják a jogrendszer működését vagy végrehajtásukhoz új jogszabályra van szükség;

kifejezetten ratifikációt igényelnek;

az Alkotmányból következő jogköröknek az Európai Unióra való átruházására irányulnak.

Döntéshozatali eljárás

Az Alkotmány elfogadása

Szükség esetén a 400 tagot számláló Felsőbb Országgyűlés fogad el új Alkotmányt.

További részletek a Bolgár Köztársaság Alkotmánya 158. cikkének (1) bekezdésében található.

Az Országgyűlés az Alkotmány valamennyi rendelkezését módosíthatja, kivéve azokat, amelyek a Felsőbb Országgyűlés hatáskörébe tartoznak. Az Alkotmány módosításához az Országgyűlés összes tagja háromnegyedének többségi szavazata szükséges; e többségnek a három különböző napon tartott mindhárom szavazást követően fenn kell állnia. Az elfogadott alkotmánymódosítást a Felsőbb Országgyűlés elnöke írja alá és hirdeti ki az állami közlönyben, az elfogadást követő hét napon belül.

Döntéshozatali eljárás a jogalkotásban

Az Alkotmány 87. cikke szerint az Országgyűlés és a Miniszteri Tanács bármely tagja benyújthat jogszabályjavaslatot.

A javaslatot az Országgyűlés két olvasatban fogadja el. Az első olvasat során a javaslatot teljes egészében megvitatják. A képviselők az Országgyűlés által előírt határidőn belül írásbeli javaslatot nyújthatnak be az első olvasat során elfogadott jogszabályjavaslat módosítására vonatkozóan. Az Országgyűlés részletesen megvitatja a javaslatot, majd második olvasatban elfogadja azt. Az elfogadott javaslatot továbbítják a Bolgár Köztársaság elnökének, aki aláírja a kihirdetésről szóló határozatot. A jogi aktust kihirdetik az állami közlönyben, és három napon belül hatályba lép, kivéve ha a jogi aktusban eltérő időszakot határoztak meg.

Jogi adatbázisok

Az állami közlöny díjmentesen elérhető a [közlöny](#) honlapján. A közlöny online kiadása tartalmazza az Országgyűlés által elfogadott jogszabályokat, a Miniszteri Tanács határozatait, a nemzetközi szerződéseket és az egyéb jogi aktusokat, valamint a közbeszerzési és koncessziós pályázati felhívásokat.

A kereskedelmi jellegű jogi adatbázisok – például az [Apis](#), a [Ciela](#) és a [Jogi Enciklopédia](#) – teljes körű jogi információkat nyújtanak, azonban nem ingyenesek.

Utolsó frissítés: 17/12/2018

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Csehország

Ez az oldal tájékoztatást nyújt a Cseh Köztársaság jogrendszeréről és áttekintést ad jogszabályairól.

Jogforrások

A cseh jogrend, amely a kontinentális jogi kultúrához tartozik, az írott jogon alapszik, és a következőkből áll: törvények, egyéb jogszabályok, megerősített és a [Cseh Köztársaság parlamentje](#) által kihirdetett nemzetközi egyezmények, valamint az [Alkotmánybíróság](#) valamely jogszabályt vagy annak egy részét megsemmisítő határozatai.

A jogi aktusok típusai – leírás

A Cseh Köztársaság jogrendjét a Cseh Köztársaság valamennyi jogszabálya és a kapcsolódó jogi aktusok alkotják.

A legfontosabb jogszabályok a **törvények**, azaz az egyének és a társadalom életének alapvető területeit szabályozó magartartási szabályok. Azokat az átfogóbb törvényeket, melyek egy teljes jogterületet szabályoznak és e terület eljárási normáit szisztematikusan rendezett normáit tartalmazzák, törvénykönyveknek nevezik. Az eljárásjog egy teljes területét összefoglaló és e terület eljárási normáit szisztematikusan rendező törvények eljárási szabályzatot alkotnak. A legfontosabb állami tevékenységekre, valamint az emberi és polgári jogokra vonatkozó törvényeket **alkotmányos törvényeknek** nevezik (közéjük tartozik többek között a Cseh Köztársaság Alkotmánya és az Alapjogok és Alapvető Szabadságok Chartája), melyekre különleges elfogadási eljárás érvényes.

A törvényekhez végrehajtási rendeletek kapcsolódnak, melyek a következők: **kormányrendeletek, miniszteri rendeletek, valamint központi kormányzati szervek és önálló regionális hatóságok rendeletei.**

A jogrend részét képezik a cseh parlament által megerősített, és így módon a Cseh Köztársaságra nézve kötelező **nemzetközi egyezmények.** A nemzetközi egyezmények bizonyos mértékben fölürendelt szerepet élveznek egyéb jogszabályokkal szemben, mivel amennyiben a nemzetközi egyezmény egy törvénytől eltérően rendelkezik, akkor a nemzetközi egyezményt kell alkalmazni.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás óta a Cseh Köztársaságban a fent említetteken kívül az **európai jog** is alkalmazandó, mégpedig a többi uniós tagállamban érvényes feltételek mellett.

A szokásjog a Cseh Köztársaságban nem képez jogforrást. Egyes esetekben azonban a törvény egyes területekkel vagy jogelvekkel kapcsolatban megengedi a szokásjog figyelembevételét; ilyen esetekben a törvény utalást tesz rájuk és a bíróság e szabályok betartását kikényszerítheti. Az irányadó nézet szerint tehát nem maga a jogelv vagy a szokás jelenti a jogforrást, hanem az arra utaló törvény.

A bírósági határozat szintén nem minősül jogforrásnak. A bíróság azonban nem tagadhatja meg a határozathozatalt a törvény hiányossága vagy félreérthetősége okán, és gyakran értelmeznie kell az adott kérdést, amit a többi bíróság ezt követően jellemzően követni fog; ez *de facto* precedensjogot teremt. Amennyiben a határozatot közzéteszik a bírósági határozatok és vélemények gyűjteményében (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek), ami a felsőbb bíróságok alapvető jelentőségű határozatai esetében előírás, a határozat valójában jogforrásként szolgál, annak ellenére, hogy hivatalosan nem minősül annak.

A jogforrási hierarchia

A Cseh Köztársaság jogrendje hierarchikus felépítésű. A hierarchia élén az **Alkotmány** és más alkotmányos törvények állnak, melyek a legnagyobb jogi kötőerővel bírnak, és kizárólag egy másik alkotmányos törvény által módosíthatók. A hierarchiában az alkotmányos törvények alatt állnak a **törvények**, melyek alapján a legalacsonyabb szintű, végrehajtási jogszabályokat alkotják. Általánosan érvényes, hogy az alacsonyabb szintű jogforrásnak mindig összhangban kell lennie a magasabb szintű jogforrással. Egy jogszabály hatályon kívül helyezése vagy módosítása kizárólag azonos vagy magasabb szintű jogszabály által lehetséges. A **nemzetközi egyezmények** különleges jogállással bírnak. A korábbiakban említetteknek megfelelően a nemzetközi egyezmények a jogrend részét képezik, és jogvita esetén elsőbbséget élveznek más törvényekkel szemben – így az alkotmányos törvényekkel szemben is. **Törvényen alapuló jogszabályok** – kormányrendeletek, a köztársasági elnök általános, normatív határozatai (például amnesztia esetében), minisztériumok és más, országos és helyi hatáskörű közigazgatási hivatalok jogszabályai, átruházott hatáskörrel rendelkező regionális és helyi önkormányzatok rendeletei. E jogszabályokat törvényes felhatalmazás alapján, annak korlátain belül kell kibocsátani.

Ami az **európai jogot** illeti, a többi uniós tagállamhoz hasonlóan a Cseh Köztársaságban is a nemzetközi jog elsőbbségének elve érvényesül. Ez az elv előírja, hogy amennyiben az európai szabály ellentétes a tagállam nemzeti szabályával (azaz egy törvénnyel, rendelettel stb.), akkor az európai szabály élvez elsőbbséget. Ez érvényes a nemzeti szabály elsődleges közösségi joggal (alapító szerződések) és másodlagos közösségi joggal (rendeletek, irányelvek stb.) való összeütközése esetén is. Az uralkodó értelmezés szerint az elsőbbség elve alól nem képeznek kivételt a tagállamok legmagasabb szintű törvényei sem, az európai jog szabálya tehát elsőbbséget élvez a tagállam alkotmányával és alkotmányos törvényeivel szemben is.

Ahhoz, hogy a Cseh Köztársaságra nézve kötelező nemzetközi egyezmények a jogrend részévé váljanak, a parlamentnek meg kell azokat erősítenie, amennyiben a konkrét egyezmény esetében alkotmányos törvény nem köti népszavazáshoz a megerősítést. A nemzetközi egyezményeket a köztársasági elnök megerősíti. A megerősítést követően a szerződést kihirdetik, tehát közzéteszik cseh nyelvű változatát a Nemzetközi Egyezmények Tárában.

Intézményi keret

Jogalkotásért felelős intézmények

A törvényhozó hatalom a Cseh Köztársaságban a Parlament kezében van, amely két kamarából tevődik össze:

a Képviselőházból (200 képviselő) és

a Szenátusból (81 szenátor).

A jogalkotási folyamat

A törvényhozási, azaz a jogalkotási folyamat jogalkotási javaslattal kezdődik. A Képviselőház irányában tett, új törvényekre, illetve a hatályban lévő törvények módosítására irányuló javaslat joga az egyes képviselők, képviselőcsoportok, a Szenátus, a kormány és a regionális hatóságok hatáskörébe tartozik. Állami költségvetésre és zárszámadásra irányuló javaslatot kizárólag a kormány nyújthat be, és a javaslatokról a Képviselőház határoz. A kormánynak azonban minden törvényjavaslat esetében joga van a véleménynyilvánításhoz. Az előterjesztett törvénytervezetet először a Képviselőház három egymást követő olvasatban megvitatja, esetleg módosítja azt. A törvény elfogadásához a jelenlévő képviselők egyszerű többsége szükséges. A Képviselőház által jóváhagyott törvényjavaslatot a Képviselőház elnöke a lehető legrövidebb időn belül eljuttatja a Szenátushoz; a Képviselőházban történő, gyakran hosszadalmas, néhány hónapig is elhúzódó megvitatáshoz képest a Szenátusnak csupán 30 napja van a törvény megvitatására. Ezen időtartamon belül a Szenátus a törvényt elfogadja, elutasítja vagy módosító javaslatokkal visszautalja a Képviselőháznak. A Szenátus úgy is határozhat, hogy a törvénnyel egyáltalán nem kíván foglalkozni. Amennyiben a Szenátus elfogadja a javaslatot, vagy kijelenti, hogy azzal nem kíván foglalkozni, esetleg a megadott időtartamon belül nem foglal álláspontot a törvénnyel kapcsolatban, a törvény elfogadottnak minősül, és azt ezt követően aláírásra a köztársasági elnök elé terjesztik. Amennyiben a Szenátus elutasítja a törvényjavaslatot, a Képviselőház arról újonnan szavaz. A törvényjavaslat akkor kerül elfogadásra, amennyiben az összes képviselő egyszerű többsége jóváhagyja azt. Abban az esetben, ha a Szenátus a törvényjavaslatot módosító javaslatokkal utalja vissza a Képviselőháznak, a Képviselőház a törvény Szenátus által elfogadott változatáról szavaz. A képviselők egyszerű többségének jóváhagyásával a törvény elfogadásra kerül. Amennyiben a Képviselőház nem hagyja jóvá a Szenátus által elfogadott változatot, a Képviselőház újra szavaz a törvényjavaslat eredeti változatáról, melyet a Szenátusnak korábban előterjesztettek. A törvényjavaslat akkor kerül elfogadásra, amennyiben az összes képviselő egyszerű többsége (legalább 101 szavazat) jóváhagyja azt. A választási törvény és néhány további törvény elfogadásához a Képviselőház és a Szenátus jóváhagyása is szükséges.

A köztársasági elnök a törvény előterjesztését követő 15 napon belül dönthet arról, hogy a törvényt nem kívánja jóváhagyni, és indokolással együtt visszautalhatja azt a Képviselőháznak újratárgyalás céljából. Ez az ún. vétó. A Képviselőház ezt követően az összes képviselő egyszerű többségével, a törvény bármilyen módosítása nélkül leszavazhatja az elnöki vétót, és a törvényt ezt követően kihirdetésre kerül. Egyéb esetekben a törvény nem kerül elfogadásra.

A köztársasági elnökön kívül a törvényt a Képviselőház elnöke és a miniszterelnök is aláírja, ez azonban formalitásnak tekinthető.

Abban az esetben, ha a Képviselőházat felosztatják, a Szenátus hatáskörébe tartozik a törvényalkotás olyan ügyekben, melyek nem szenvedhetnek késedelmet és szokásosan törvényhozást tesznek szükségessé. A kormány intézkedés elfogadását javasolhatja a Szenátusnak, ezt követően a Képviselőháznak a soron következő ülésén jóvá kell hagynia a javaslatot, különben az hatályát veszti.

A jogalkotási folyamat alól kivételt képeznek az alkotmányos törvények. Ezek elfogadásához az összes képviselő háromötödös többségének (minősített többség) és a jelenlévő szenátorok háromötödös többségének jóváhagyása szükséges, tehát nem csak a törvények elfogadása esetében általában

alkalmazott, a parlament jelenlévő tagjainak többsége (fele) által alkotott többség. Az alkotmányos törvények csak más alkotmányos törvények által módosíthatók és egészíthetők ki (tehát a Képviselőház feloszlásának idején a Szenátus törvényi intézkedései által nem módosíthatók), és a köztársasági elnök nem vétőzhatja meg azokat.

A minisztériumok, más közigazgatási hatóságok és a regionális önkormányzatok hatáskörük keretein belül részletes végrehajtási szabályokat (rendeleteket és határozatokat) fogadhatnak el.

A jogszabályok érvényessége

A jogszabály hatálybalépéséhez szükséges annak kihirdetése. Az alkotmányos törvények, törvények és egyéb jogszabályok (kormányrendeletek, miniszteri rendeletek stb.) a Belügyminisztérium által kiadott Hivatalos Közlönyben kerülnek kihirdetésre. A jogszabályok a Hivatalos Közlönyben való kihirdetésük napján lépnek hatályba és válnak a jogrend részévé. A Hivatalos Közlönyben minden egyes kihirdetett törvénynél szerepel a törvény hatálybalépésének napja. E naptól kezdődően mindenki köteles az adott jogszabály szerinti magatartást tanúsítani. Amennyiben nem határoznak meg későbbi hatálybalépést, a jogszabályok a kihirdetést követő 15. napon lépnek hatályba. Kivételes esetben, ha azt sürgős közérdek megköveteli, korábbi, legkorábban a kihirdetés napján történő hatálybalépés is meghatározható. A jogszabály hatálybalépésének és kihirdetésének napja tehát megegyezhet egymással, a törvény hatálybalépése azonban nem előzheti meg annak kihirdetését. A Szenátus által elfogadott jogszabályok a törvényekhez hasonlóan a Hivatalos Közlönyben, a megerősített nemzetközi egyezmények pedig a Nemzetközi Egyezmények Tárában kerülnek kihirdetésre. A regionális jogszabályok közlönyökben, a települések jogszabályai az önkormányzat hirdetőtábláján 15 napig történő kifüggesztés útján, egyéb esetekben pedig az adott helyen megszokott módon kerülnek kihirdetésre.

Amennyiben a törvények vagy azok egyes rendelkezései ellentmondanak az alkotmányos rendnek vagy egy alkotmányos törvénynek, akkor hatályon kívül helyezésükről az Alkotmánybíróság határoz.

További információkért lásd az Alkotmány szövegét: [Alkotmány](#).

Jogi adatbázis

A jogi adatbázis a Cseh Köztársaság Belügyminisztériumának tulajdonában és annak működtetése alatt áll. Az adatbázis a következő információkat tartalmazza:

a Belügyminisztérium hivatalos honlapjának ([Belügyminisztérium](#)) törvényalkotásról szóló része ([törvényalkotás](#)); a Hivatalos Közlöny ([Hivatalos Közlöny](#)), a Nemzetközi Egyezmények Tárának ([Nemzetközi Egyezmények Tára](#)) és a Hivatalos Lap egy részének elektronikus változata (PDF formátumban). Ez a honlap nem hivatalos és nem bír kötelező erővel. Kizárólag a Hivatalos Közlöny nyomtatott változata hivatalos. A honlap nyilvánosan hozzáférhető, a szükséges információk a teljes szövegben és metaadatok segítségével is kereshetők.

[Törvények](#) A Cseh Köztársaság közigazgatási portálja ([Cseh Köztársaság közigazgatási portálja](#)) a törvények és a végrehajtási jogszabályok frissített, egységes szerkezetbe foglalt változatait tartalmazza. Ez a honlap nem hivatalos és nem bír kötelező erővel. Az adatbázisban teljes szövegek keresése, illetve a dokumentumok száma és címe szerinti keresések végezhetők.

Az [ISAP](#) információs rendszer azokhoz az adatbázisokhoz enged hozzáférést, amelyekkel a Tanács egyes dokumentumai, valamint az EU Hivatalos Lapjában közzétett egyes jogszabályok minősíthetők irányadónak. A rendszer ugyanakkor figyelemmel kíséri a végrehajtási eljárásokat, a nemzeti jogalkotási eljárásokat és a kötelezettségszegési eljárásokat is. Az adatbázis a nemzeti álláspontok, munkadokumentumok, megfelelési táblázatok és más anyagok elektronikus archívumát teszi elérhetővé.

Esetjog

A Cseh Köztársaság nem rendelkezik olyan egységes, hivatalos vagy magáncég által üzemeltetett gyűjteménnyel, amelyben folyamatosan közzétennék a cseh bíróságok alapvető jelentőségű határozatait, azaz az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok általános hatásokat kiváltó határozatait. Az Alkotmánybíróság megállapításai az Alkotmánybíróság megállapításainak és határozatainak gyűjteményében (Sbírka náležú a usnesení Ústavního soudu) kerülnek kihirdetésre, melynek kiadásáért a C. H. Beck Praha kiadó felel. Ami a rendes bíróságok határozatait illeti, rendszeresen csak a kiválasztott legfelső szintű határozatokat, tehát a Legfelsőbb Bíróság és a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság határozatait teszik közzé. A Legfelsőbb Bíróság kiválasztott határozatait és álláspontjait, melyek célja az alsóbb szintű büntetőjogi és polgári ügyekben eljáró rendes bíróságok esetjogának egységesítése, a bírósági határozatok és álláspontok gyűjteményében (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek) teszik közzé, melynek kiadásáért a LexisNexis Praha kiadó felel. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság kiválasztott határozatait és állásfoglalásait a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság határozatainak gyűjteményében (Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) teszik közzé, melynek kiadásáért az ASPI Praha kiadó felel. Az alacsonyabb szintű rendes bíróságok esetjogát nem teszik rendszeresen közzé, bár bizonyos kiválasztott határozatok esetenként megjelennek jogi folyóiratokban.

E tekintetben gyakorlati jelentőséggel bírnak az Alkotmánybíróság és a két legfelsőbb bíróság hivatalos elektronikus keresői, melyek e bíróságok határozatait teljes egészükben lefedik. Elektronikus formában, egyes alacsonyabb szintű rendes bíróságok szerverein kezdenek megjelenni az egyes bíróságok esetjogával kapcsolatos kiválasztott információk.

[A Cseh Alkotmánybíróság esetjoga](#)

[A Cseh Legfelsőbb Bíróság esetjoga](#)

[A Cseh Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság esetjoga](#)

Ingyenes az adatbázishoz való hozzáférés?

Az adatbázishoz való hozzáférés **ingyenes**.

Kiválasztott, a kereskedelemben hozzáférhető adatbázisok

[ASPI](#) adatbázis

[LEXDATA](#) adatbázis

[LEXGALAXY](#) adatbázis

[SAGIT](#) adatbázis

[TORI](#) adatbázis

Utolsó frissítés: 19/06/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [da](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Tagállami jog - Dánia

Ez az oldal Dánia jogrendszeréről nyújt tájékoztatást.

A dán jogrendszerre vonatkozó információk a [dán Igazságügyi Minisztérium](#) és a [dán Parlament](#) honlapján állnak rendelkezésre.

Jogi adatbázisok

A [jogi tájékoztató portálon](#) (retsinformation) keresztül a polgárok a következő szövegekhez férhetnek hozzá:
törvények, közigazgatási rendeletek, nemzetközi szerződések és egységes szerkezetbe foglalt jogszabályok
parlamentari dokumentumok
közigazgatási határozatok
az ombudsman határozatai.

A jogi tájékoztató portál az 1985. január 1-jén hatályos és az ezen időpont után hatályba lépett valamennyi jogszabályt tartalmazza.

Az adatbázis **ingyenesen** hozzáférhető.

Utolsó frissítés: 19/12/2017

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Tagállami jog - Németország

Ez az oldal Németország jogrendszeréről nyújt tájékoztatást.

A Németországi Szövetségi Köztársaság demokratikusan működő, szövetségi felépítésű, szociális jogállam. Az alapvető jogok, valamint a demokratikus működésből, a szövetségi felépítésből és a szociális jogállamiságból eredő elvek a német alkotmány sérthetetlen és lényegi részét képezik, amelyek betartását a Szövetségi Alkotmánybíróság biztosítja.

Jogforrások

Valamennyi jogforrás alapja a német alkotmány, a Németországi Szövetségi Köztársaság Alaptörvénye (Alaptörvény - **Grundgesetz**), amely: lefekteti az állam és a legfelsőbb szintű állami [szervek](#) felépítésének és működésének alapelveit meghatározza a Bundestag (a német szövetségi parlament) tagjainak megválasztására vonatkozó elveket a szabadon választott parlamenti képviselők jogállásának, jogainak alapjául szolgál meghatározza a Bundestag szervezetének és működésének alapjait.

Jogszabály-típusok - leírás

A német belső jog legfontosabb **írott forrásai** az Alaptörvény, a törvények, a törvényen alapuló egyéb aktusok és a rendelkezések. Rajtuk kívül léteznek **íratlan jogforrások** is, közülük tartoznak a nemzetközi jog általános elvei, a szokásjog és az ítélkezési gyakorlat (különösen a Szövetségi Alkotmánybíróság határozatai).

Németország 16 tartományból (Land-ok) álló szövetségi állam. Ennek megfelelően megkülönböztethetők a Szövetség egész területén alkalmazandó **szövetségi jogszabályok**, és a **Land-ok jogszabályai**, amelyek csak az érintett tartomány területén hatályosak. Minden Land saját alkotmánnyal rendelkezik, és – az Alaptörvény által felállított jogi kereteken belül – törvények, valamint törvényen alapuló egyéb aktusok és rendelkezések elfogadására is jogosult. A Szövetség és a Land-ok **jogalkotási hatásköreit** az Alaptörvény részletesen szabályozza. A 71-74. cikk a Szövetség jogalkotási hatásköreit sorolja fel. Minden egyéb területen a Land-ok rendelkeznek e hatáskörrel.

A Szövetség kizárólagos jogalkotási hatásköre

A Szövetség kizárólagos jogalkotási hatáskörébe tartozó területeken a Land-ok csak akkor fogadhatnak el jogszabályt, ha valamely szövetségi törvény erre kifejezetten felhatalmazza őket (az Alaptörvény 71. cikke).

Az Alaptörvény 73. cikke értelmében a Szövetség (többek között) a következő **területeken** rendelkezik kizárólagos jogalkotási hatáskörrel: valamennyi külpolitikai ügy, honvédelem (beleértve a polgári lakosság védelmét), állampolgárság, a mozgás szabadsága, útlevélek, lakcímnnyilvántartás és személyazonosító igazolványok, bevándorlás, kivándorlás és kiadatás, pénznem és pénz, a vám- és kereskedelmi terület egységessége, légiközlekedés, a Szövetség és a Land-ok közötti bűnüldözési rendőrségi együttműködés és a fegyverekre és robbanóanyagokra vonatkozó jogi szabályozás.

Versengő jogalkotási hatáskörök

A versengő jogalkotási területeken a Land-ok akkor és annyiban jogosultak jogszabályt elfogadni, ha és amennyiben a Szövetség nem gyakorolja az adott területen fennálló jogalkotási hatásköreit (az Alaptörvény 72. cikke). A versengő hatáskörök **jogterületei** közé tartozik a polgári jog, a büntetőjog és a közúti közlekedés joga, az egyesülési jog, a külföldiek tartózkodására és letelepedésére vonatkozó jog, a gazdasági ügyek joga, a munkajog, valamint a fogyasztóvédelem bizonyos kérdései. A versengő jogalkotási hatáskörök közé tartozó, az Alaptörvény 74. cikkében felsorolt bizonyos kérdések tekintetében a Szövetség csak akkor és annyiban jogosult jogszabályt elfogadni, ha és amennyiben az egész Szövetségre kiterjedően azonos létfeltételek kialakítása vagy a jogi vagy gazdasági egység fenntartása országos érdekből szövetségi szintű szabályozást tesz szükségessé.

A Land-ok jogszabályai nem lehetnek ellentétesek a szövetségi jogszabályokkal. Az Alaptörvény 31. cikke értelmében **„a szövetségi jogszabályok elsőbbséget élveznek a tartományi jogszabályokkal szemben”**. Ez az elv az egymással ütköző jogszabályok hierarchiában elfoglalt helyétől függetlenül érvényesül, így például egy törvényen alapuló szövetségi aktus elsőbbséget élvez bármely Land alkotmányával szemben.

Jogszabályi hierarchia

A belföldi normák hierarchiájának csúcán az Alaptörvény található. Ez a belföldi jog minden más forrása felett áll, és – alkotmányként – az egész német jogrendszer alapját jelenti. A Németországban elfogadott minden jogszabálynak formailag és tartalmilag is összeegyeztethetőnek kell lennie az Alaptörvénnyel. Ennek érdekében az Alaptörvény 20. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy a törvényhozó hatalmat az alkotmányos rend, a végrehajtó és a bírói hatalmat pedig a jog és az igazság köti. A törvényhozó, végrehajtó és a bírói hatalmat különösen kötik még az Alaptörvény közvetlenül alkalmazandó 1-19. cikkében meghatározott alapjogok (az 1. cikk (3) bekezdése). **Az Alaptörvény elsőbbségét** végső soron a Szövetségi Alkotmánybíróság biztosítja. A 79. cikk (2) bekezdése értelmében az Alaptörvény csak a Bundestag tagjai és a Bundesratban leadott szavazatok kétharmados többségével **módosítható**; a Land-ok az utóbbi szerven keresztül vesznek részt a szövetségi jogalkotásban és kormányzásban, valamint az Európai Unióval kapcsolatos kérdésekben. Az Alaptörvény bizonyos kulcselemei – vagyis a Szövetség Land-okra történő felosztása, azok főszabály szerinti részvétele a jogalkotási folyamatban, valamint az 1. és 20. cikkben lefektetett elvek – egyáltalán nem módosíthatók (a 79. cik (3) bekezdése).

A **nemzetközi jog** általános szabályai az alkotmány alatt, de a Szövetség és a Land-ok jogszabályai fölött helyezkednek el. Az Alaptörvény kifejezetten kimondja, hogy ezek az általános szabályok a szövetségi jog szerves részét képezik, azzal szemben elsőbbséget élveznek és a szövetségi terület lakosai számára közvetlenül jogokat és kötelezettségeket keletkeztetnek (25. cikk). A nemzetközi jog ezen általános, az egyének számára joghatással bíró (vagyis nemcsak az államra vonatkozó) szabályai közé tartozik például a külföldieknek nyújtandó megfelelő jogi védelem biztosítása vagy a „specialitás szabálya”, amelyek értelmében a büntetőeljárás a kiadó külföldi állam kiadatási engedélye szerint kell lefolytatni.

A törvények az alkotmány alatt helyezkednek el. A Szövetség tartományokkal kapcsolatos jogalkotási hatásköreit az Alaptörvény részletesen felsorolja (71-74. cikk). A törvényeket a Bundestag a Bundesrattal együttesen fogadja el. A **Bundestagban** törvényt kezdeményezhet a szövetségi kormány, a Bundesrat,

valamint a Bundestag valamely frakciója vagy tagjainak 5%-a. Az Alaptörvény meghatározza azon helyzeteket, amikor egy törvény Bundestag általi végleges jóváhagyásához a **Bundesrat** beleegyezése szükséges (jelenleg – [☞ a Bundesrat](#) által saját honlapján közzétett statisztika szerint – az összes törvény kb. 45%-a ilyen). A Bundestag által elfogadott többi törvényt illetően a Bundesrat csak kifogást emelhet a Bundestag által elfogadott javaslattal szemben, a Bundestag ugyanakkor figyelmen kívül hagyhatja e kifogást. Ha a Bundestag és a Bundesrat között véleménykülönbség van, a törvényjavaslatok közös megfontolására közös bizottság (ún. egyeztető bizottság) hívható össze, amely a Bundestag és a Bundesrat azonos számú (jelenleg 16-16) tagjából áll. Az egyeztető bizottság javaslatokat tesz az egyetértés elérése érdekében, bár maga nem hozhat döntéseket a Bundestag és a Bundesrat nevében.

A törvényen alapuló aktusok a törvények alatt helyezkednek el, és azokat a szövetségi kormány, valamely szövetségi miniszter vagy a Land-ok kormányai fogadhatják el. **A rendelkezések** a törvényen alapuló aktusok alatt helyezkednek el, és a közjog alapján létrejött valamely testület (pl. önkormányzat) fogadhatja el azokat.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

A német törvényeket az ország parlamentje hozza. Ezért a legfontosabb jogalkotó szerv a Bundestag, amely – a Bundesrat részvételét is igénylő jogalkotási folyamat során – dönt a német Szövetség hatáskörébe tartozó valamennyi törvény tárgyában.

A Bundesrat, a szövetségi kormány, valamint a Bundestag tagjai és frakciói **törvényjavaslattként** új törvényt kezdeményezhetnek vagy módosító javaslatot nyújthatnak be a Bundestagban. E törvényjavaslatokat a parlamentben részletesen szabályozott eljárás során megtárgyalják, megvitatják, és szavaznak róluk.

Németország szövetségi rendszerében a Land-ok jelentős állami jogkörökkel rendelkeznek, ezért a törvények elfogadásában a Bundesrat is részt vesz.

Minden törvényt megküldenek szavazásra a Bundesratnak, amely – a javasolt törvény jellegétől függően – bizonyos javaslatok elvetését is elérheti.

További részletekért, kérjük, látogasson a [☞ Bundestag](#) honlapjára.

Döntéshozatali eljárás

A törvényalkotási eljárás

A legtöbb törvényjavaslat és indítvány a szövetségi kormánytól ered. A végrehajtó hatalom központi szintjeként a szövetségi kormány bír a legnagyobb tapasztalattal a törvények végrehajtása terén, és közvetlen ismeretekkel rendelkezik arra vonatkozóan, hogy a gyakorlatban hol van szükség új jogszabályi rendelkezésekre.

Új jogszabályok elfogadása céljából azonban nemcsak a szövetségi kormány, hanem a Bundesrat, valamint a német Bundestag tagjai is jogosultak **törvény kezdeményezésére**.

A szövetségi kormány vagy a Bundesrat által benyújtott javaslatok

Ha a szövetségi kormány törvényt kíván módosítani vagy újat kíván elfogadni, a szövetségi kancellár a törvényjavaslatot köteles először a **Bundesrat** elé utalni.

Ezután a Bundesratnak főszabály szerint 6 hét áll rendelkezésére, hogy ismertesse a törvényjavaslattal kapcsolatos álláspontját, amelyre a kormány írásban válaszolhat. Ezután a szövetségi kancellár a Bundesrat észrevételeivel együtt továbbítja a törvényjavaslatot a Bundestagnak. Ezen eljárás alól kivételt jelent **a költségvetési törvény tervezete**, amelyet egyidejűleg küldenek meg a Bundesrat és a Bundestag részére.

Hasonló az eljárás, ha a törvényjavaslatot a Bundesrat kezdeményezi. Ha a Bundesrat tagjainak többsége megszavazza a törvényjavaslatot, az először a szövetségi kormány elé kerül, amely azt – általában 6 héten belül – véleményezi, majd továbbítja a Bundestaghoz.

A Bundestagból kezdeményezett törvényjavaslatok

Törvényt a Bundestag tagjai is kezdeményezhetnek, amihez **legalább egy parlamenti frakció vagy a Bundestag tagjai legalább 5%-ának** támogatása szükséges.

Az ily módon kezdeményezett törvényjavaslatokat nem kell először a Bundesrathoz benyújtani. A kormány ezért időnként – különösen a **sürgős**

törvényjavaslatok esetében – a Bundestagban működő parlamenti frakciói útján nyújtja be a javaslatot.

A nyomtatott anyagok kiosztása

Mielőtt a Bundestag megvitatná a törvényjavaslatot, elsőként a Bundestag elnöke elé terjesztik azt, majd a Bundestag Hivatala nyilvántartásba veszi és kinyomtatja.

Ezt követően – a Bundestag nyomtatott anyagaiként – kiosztják azokat a Bundestag és a Bundesrat valamennyi tagjának és a szövetségi minisztériumoknak. Ha a törvényjavaslatot a **plenáris ülés napirendjére** tűzik, annak a parlamenten keresztül vezető útjának első lépése már meg is történt: ezután **hivatalosan** a Bundestag fóruma elé lehet **terjeszteni**.

Három olvasat a plenáris ülésen

A törvényjavaslatokat főszabály szerint háromszor vitatják meg a Bundestag plenáris ülésén – ezeket a vitákat nevezik olvasatoknak.

Az első olvasat során csak akkor tartanak vitát, ha ebben a házbizottság (Ältestenrat – „vének tanácsa”) (vagyis a Bundestag különleges végrehajtó szerve) megállapodott, vagy ha ezt valamelyik parlamenti frakció kérte. Erre legtöbbször akkor kerül sor, ha a törvényalkotás tárgya különösen vitatott, vagy ha a törvény elfogadásához kiemelkedő közérdek fűződik.

Az első olvasat fő célja, hogy **egy vagy több bizottságot kijelöljenek** a törvényjavaslat megvitatására és a második olvasat előkészítésére. Ez a házbizottság ajánlásai alapján történik.

Ha több bizottságot jelölnek ki, az egyik bizottság általánosan felelős a tervezet megvitatásáért és a törvényjavaslat parlament általi elfogadásáért. A többi bizottságot a törvényjavaslat véleményezésére kéri fel.

A bizottságokban folyó jogalkotási munka

A **részletes törvényalkotási munka** az állandó bizottságokban folyik, amelyek munkájában az összes parlamenti frakció tagjai részt vesznek. A bizottsági tagok tanulmányozzák az anyagot, és üléseiken megvitatják azt. Nyilvános üléseikre szakértőkön kívül az érdekcsoportok képviselőit is meghívhatják.

A bizottságok által végzett munkával párhuzamosan a parlamenti frakciók **munkacsoportokat** hoznak létre, amelyekben megvizsgálják a szóban forgó kérdéseket, és kialakítják saját álláspontjukat.

Nem ritka, hogy a különböző parlamenti frakciók között a bizottságokban egyetértés alakul ki. A legtöbb törvényjavaslat felülvizsgálata általában a kormánypárti és ellenzéki parlamenti frakciók közötti együttműködés eredménye.

A vita befejezését követően a törvényjavaslatért általánosan felelős bizottság **jelentést terjeszt a plenáris ülés elé** a vitákról és azok eredményéről. Az általa javasolt határozat képezi a második olvasat alapját, amely immár a plenáris ülésen zajlik.

Vita a második olvasat során

A második olvasat előtt minden képviselő kinyomtatva megkapja a közzétett **határozati javaslatot**, a vitára tehát jól felkészültek. Belső tanácskozásiakon a parlamenti frakciók is újból egyeztetik álláspontjukat e vita előtt, annak érdekében, hogy a nyilvános második olvasatban együttes álláspontot tudjanak képviselni.

Az általános vitát követően a törvényjavaslatban szereplő valamennyi rendelkezés egyenként megvitatható. Főszabály szerint azonban a plenáris ülés közvetlenül, egészében szavaz a törvényjavaslatról.

A Bundestag bármely tagja **módosító indítványt** nyújthat be, amelyeket aztán közvetlenül a plenáris ülésen vitatnak meg. Ha a plenáris ülés módosításokat fogad el, a törvényjavaslat új változatát először ki kell nyomtatni és ki kell osztani. Ez az eljárás azonban a jelenlévő képviselők kétharmadának beleegyezésével lerövidíthető. Ekkor a harmadik olvasat azonnal megkezdhető.

Szavazás a harmadik olvasatban

A harmadik olvasat során csak akkor tartanak újabb vitát, ha ezt valamely parlamenti frakció vagy a Bundestag tagjainak legalább 5%-a kéri.

Ebben a szakaszban az egyes képviselők már nem nyújthatnak be módosító indítványt, hanem csak valamely parlamenti frakció vagy a Bundestag tagjainak legalább 5%-a. Indítványok továbbá csak a második olvasat során elfogadott módosításokra vonatkozóan nyújthatók be.

A zárószavazásra a harmadik olvasat végén kerül sor. Amikor a Bundestag elnöke felkéri a képviselőket a törvényjavaslatot támogató, azt ellenző és azzal kapcsolatban tartózkodó szavazatok leadására, a képviselők a helyükről felállva szavaznak.

Ha valamely törvényjavaslat a Bundestag plenáris ülésén megszerezte a szükséges többséget, azt törvényként a Bundesrathoz továbbítják.

A Bundesrat hozzájárulása

A Land-ok a Bundesraton keresztül vesznek részt az egyes törvények kialakításában. E tekintetben a Bundesrat törvényalkotási eljárásban való részvételhez kapcsolódó jogai pontosan meghatározottak.

A Bundesrat nem módosíthatja a Bundestag által elfogadott törvényt. Ha azonban nem hagyja jóvá a törvényt, **egyeztető bizottság** összehívását kérheti. Az egyeztető bizottság a Bundestag és a Bundesrat azonos számú képviselőjéből áll.

Bizonyos törvényjavaslatok esetében a Bundesrat hozzájárulása kötelező. Ezek közé tartoznak például a Land-ok pénzügeit és igazgatási hatásköreit érintő törvények.

Azon törvényjavaslatok esetében, amelyekkel szemben a Bundesrat kifogást emelhet, a Bundestag akkor is hatályba léptetheti a törvényt, ha az egyeztető bizottságban nem született megállapodás. Ehhez azonban újabb szavazás szükséges, amelynek során a Bundestag abszolút többséggel fogadhatja csak el a törvényjavaslatot.

Hatályba lépés

Ha a törvényjavaslatot a Bundestag és a Bundesrat is jóváhagyta, annak számos további lépésen kell keresztülmennie, mielőtt hatályba lépne.

Az elfogadott törvényt először kinyomtatják és megküldik a **szövetségi kancellárnak** és az **illetékes szövetségi miniszternek**, akik **ellenjegyzik** azt.

Ezután a törvényt aláírásra megküldik a szövetségi elnöknek. Ő megvizsgálja, hogy a törvényt **az alkotmánynak megfelelően** fogadták-e el, és hogy nem sérti-e nyilvánvalóan az Alaptörvényt. E vizsgálat elvégzése után a szövetségi elnök aláírja a törvényt, és elrendeli a szövetségi közlönyben (

Bundesgesetzblatt) való közzétételét.

Ez jelenti a törvény kihirdetését. Ha a törvény külön nem jelöli meg hatálybalépésének időpontját, akkor arra a szóban forgó törvényt tartalmazó szövetségi közlöny megjelenését követő 14. napon kerül sor.

További részletekért, kérjük, látogasson a német parlament ([Bundestag](#)) honlapjára.

Jogi adatbázisok

A [JURIS](#) nevű német jogi adatbázisban a Szövetségi Igazságügyi Minisztérium egyebek mellett közzéteszi a **szövetségi jog** hatályos változatát. A korábbi változatok teljes gyűjteménye mellett a már közzétett, de hatályba még nem lépett törvények is elérhetők.

Az adatbázis tartalmazza továbbá az **Egyesülési szerződést** és az egykori NDK azon jogszabályait, amelyek a Németországi Szövetségi Köztársaságban is hatályban maradtak.

A **szövetségi államok (Land-ok) jogának** teljes és hatályos változata is elérhető.

Bizonyos törvények angol nyelven is elérhetők, így például:

a [Polgári törvénykönyv \(BGB\)](#),

a [Büntető törvénykönyv \(StGB\)](#)

[A Polgári Törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény \(EGBGB\)](#) egyes részei.

Az adatbázishoz való hozzáférés **nem ingyenes**.

Két jogi adatbázis, amelyek csaknem az összes hatályos szövetségi jogszabályt tartalmazzák (a törvényen alapuló aktusokat is beleértve), ingyenesen elérhető az érdeklődő állampolgárok számára a [Gesetze im Internet](#) oldalról és [a Szövetségi Igazságügyi Minisztérium](#) honlapjáról. A két adatbázist a Szövetségi Igazságügyi Minisztérium a Juris GmbH-val együttesen működteti.

Ezenkívül a Szövetségi Belügyminisztérium – a Juris GmbH-val együttműködve – létrehozta [a szövetségi rendeletek közzétételének adatbázisát](#).

Kapcsolódó linkek

[Német szövetségi kormány](#)

[Szövetségi rendeletek közzététele](#)

[A Polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény](#)

[Büntető törvénykönyv](#)

[Polgári törvénykönyv](#)

[Bundestag](#)

[Szervek](#)

Utolsó frissítés: 20/02/2013

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalról felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Tagállami jog - Észtország

Ez az oldal tájékoztatást nyújt az észt jogrendszeréről, és áttekintést ad az észt jogról.

Jogforrások

Az észtországi jogrendszer a kontinentális-európai jogrendszer (civiljogi rendszer) része. A legfontosabb jogforrások a jogi aktusok, mint az Alkotmány, az Európai Unió joga, a nemzetközi szerződések, a törvények és a rendeletek.

A legfelsőbb szintű bíróság – a Legfelsőbb Bíróság – jogértelmezési és a szakértői kommentárok is igazodási pontként szolgálnak (pl. az Alkotmány magyarázatokkal ellátott kiadása). A bírósági ítéletek nem keletkeztetnek jogokat, és a felsőbb bíróságok által hozott általános ítéletek nem kötelező erejűek

az alsóbb bíróságokra nézve. Azonban a Legfelsőbb Bíróság, amely az alkotmányossági felülvizsgálatot is ellátja, jogosult arra, hogy érvénytelennek nyilvánítson jogi aktusokat, amennyiben azok nincsenek összhangban az Alkotmánnyal, vagy a velük szemben elsőbbséget élvező jogi aktusokkal. Konkrét ügyek vizsgálata során a bíróságok nem alkalmazhatják az ilyen jogi aktusokat, és félretehetnek bármely alkotmányellenes jogi aktust. A Legfelsőbb Bíróság, mint az alkotmányossági felülvizsgálatot ellátó bíróság ekkor továbbvizsgálja az ügyet, és jogosult alkotmányellenesnek (azonban nem érvénytelennek) nyilvánítani az ilyen jogi aktust.

A nemzetközi jog általánosan elismert elvei és szabályai az észti jogrendszer szerves részét képezik.

Jogszabálytípusok – ismertetés

Alkotmány – az Alkotmány 3. szakasza (1) bekezdésének megfelelően az állami hatalom kizárólag az Alkotmány és az azzal összhangban lévő törvények alapján gyakorolható.

Törvények – ezeket az Alkotmány 65. szakaszának megfelelően a jogalkotási hatáskörrel felruházott észti parlament (*Riigikogu*) fogadja el. A törvények az Alkotmánynak megfelelően fogadják el, és az előírt módon kihirdetik azokat a *Riigi Teatajában* (Állami Közlöny). Kizárólag a kihirdetett törvények végrehajthatók.

Rendelet – az Alkotmány 87. és 94. szakaszával összhangban a kormány és a miniszterek egy törvény alapján és a törvénynek való megfelelés céljából jogosultak rendeleteket kibocsátani. Az önkormányzati képviselőtestületek helyi jelentőségű kérdésekben, illetve törvényben meghatározott esetekben jogosultak rendeletet kibocsátani. A rendelet lényegében egy alapvető jogi aktus. Rendeletet csak törvényben meghatározott, korlátozott hatáskör alapján lehet kibocsátani. A kormány mellett rendeletalkotási jogot kaptak más független jogi személyek is – közjogi jogi személyek (egyetemek) és közigazgatási szervek. Az Alkotmány 154. szakaszának (1) bekezdése alapján továbbá a helyi önkormányzati képviselő-testületek, 111. szakasza alapján pedig az *Eesti Pank* (az észti központi bank) is jogosult rendeleteket alkotni.

A kormány és a miniszterek törvényi felhatalmazás alapján és törvénynek való megfelelés céljából bocsátanak ki rendeleteket. A rendeletek a *Riigi Teatajában* való közzétételüket követő harmadik napon lépnek hatályba, kivéve, ha a rendelet ettől eltérően rendelkezik.

Igazgatási rendelet – egyéni igazgatási aktus, amellyel egy közjogi igazgatási szerv egyedi jogi ügyeket dönt és rendez el. Az Alkotmány 87. szakasza (6) bekezdésének megfelelően a kormány egy törvény alapján és a törvénynek való megfelelés érdekében bocsát ki igazgatási rendeleteket. A miniszterelnök, a megyei kormányzók és a helyi önkormányzatok is jogosultak igazgatási rendeletek kiadására.

Határozat – egyedi igazgatási aktus, amelyet igazgatási kifogások vagy fellebbezések alapján bocsátanak ki, vagy amellyel szankciókat szabnak ki. A Parlament, a helyi önkormányzati képviselő-testületek, a Nemzeti Választási Bizottság és a bíróságok is fogadnak el határozatokat.

Utasítás – az Alkotmány 94. szakaszának megfelelően a miniszterek egy törvény alapján és a törvénynek való megfelelés érdekében bocsátanak ki utasításokat. Az utasítás általános, kötelező magatartási kódexet tartalmaz a minisztériumban való szolgálathoz kapcsolódó kérdésekre vagy a minisztérium felügyelete alatt működő állami szervek szerkezetének meghatározására és a működésük megszervezésére vonatkozóan.

Nemzetközi szerződések és az Európai Unió jogának elsőbbsége – az Alkotmány 3. szakaszának (1) bekezdésével összhangban a nemzetközi jog általánosan elismert elvei és szabályai az észti jogrendszer elválaszthatatlan részét képezik. Az Alkotmány 123. szakasza megállapítja, hogy az Észti Köztársaság nem köt olyan nemzetközi szerződéseket, amelyek ellentétesek az Alkotmánnyal. Az Alkotmányt módosító törvény megállapítja az európai uniós jog elsőbbségének elvét. E törvény 2. szakasza értelmében amíg Észtország az Európai Unió tagja, az észti Alkotmány a csatlakozási okmány szerinti jogokra és kötelezettségekre tekintettel alkalmazandó. Ha az észti törvények vagy egyéb jogi aktusok összeütközésbe kerülnek a Parlament által megerősített nemzetközi megállapodásokkal, a nemzetközi megállapodás rendelkezései alkalmazandók.

A nemzetközi megállapodások a megállapodásokban meghatározott eljárásnak megfelelően lépnek hatályba.

A külföldi jog alkalmazását a nemzetközi magánjogi törvény szabályozza.

Ha valamely törvény, nemzetközi megállapodás vagy ügylet alapján külföldi jogot kell alkalmazni, a bíróság ezt a jogot alkalmazza, függetlenül attól, hogy benyújtottak-e kérelmet ebből a célból, vagy sem. A külföldi jogot az érintett országban szokásos értelmezésnek és alkalmazásnak megfelelően alkalmazzák. Nem kerül sor a külföldi jog alkalmazására, ha annak eredménye egyértelműen ellentétes volna az észti jog alapelveivel (közrend). Ilyen esetekben az észti jog alkalmazandó.

Elnöki rendelet – az Alkotmány 109. szakasza értelmében, ha a Parlament összehívása nem lehetséges, a köztársasági elnök sürgős nemzeti szükséghelyzetben törvényi erővel bíró rendeleteket bocsáthat ki. Az ilyen elnöki rendeleteket ellen kell jegyeznie a Parlament elnökének és a miniszterelnöknek. Az Alkotmány értelmében az elnök:

különleges rendeletet bocsáthat ki sürgős nemzeti szükséghelyzetben, ha a Parlament összehívása nem lehetséges;

sürgősségi rendeletet bocsáthat ki sürgős nemzeti szükséghelyzetben, amennyiben a kormány kihirdette a rendkívüli állapotot, és ha a Parlament összehívása nem lehetséges, vagy nincs elég idő a Parlament összehívására.

A köztársaság elnök által kibocsátott rendeletek a *Riigi Teatajában* való közzétételüket követő tizedik napon lépnek hatályba, kivéve, ha a rendelet ettől eltérően rendelkezik.

Miután összeült a parlament, a köztársasági elnök a parlament elé terjeszti a rendeleteket, a parlament pedig haladéktalanul elfogad egy törvényt, amellyel jóváhagyja vagy hatályon kívül helyezi az elnöki rendeleteket. Az Alkotmány 110. szakasza értelmében a köztársasági elnök nem alkalmazhat rendeletet az Alkotmány, az Alkotmány 104. szakaszában említett törvények, a nemzeti adókat megállapító törvények vagy az állami költségvetés elfogadására, módosítására vagy hatályon kívül helyezésére.

A jogszabályok hierarchiája

A jogszabályok hierarchiája a következő: az Alkotmány, az Európai Unió joga, nemzetközi megállapodások, törvények és rendeletek, a kormány rendeletei, és a miniszterek által kibocsátott rendeletek. Az alapvető jogi aktusok mellett vannak törvényi felhatalmazás alapján kibocsátott egyedi jogi aktusok is, amelyek a jogszabályi hierarchiában a törvények és a rendeletek alatt foglalnak helyet. Az alacsonyabb szintű jogszabályoknak összhangban kell lenniük a magasabb szintűekkel.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

Az észti intézményi rendszer a hatalmi ágak szétválasztásának és egyensúlyának elvét követi (az Alkotmány 4. szakasza).

A törvényhozó hatalmat a Parlament gyakorolja. Az Alkotmány 103. szakasza értelmében a törvénykezdeményezés joga a parlamenti képviselőket, a parlamenti politikai csoportokat, a parlamenti bizottságokat, a kormányt és a köztársasági elnököt illeti meg. A köztársasági elnök azonban kizárólag az Alkotmány módosítására irányuló kezdeményezést nyújthat be. A Parlament megvitatja a jogszabálytervezeteket, és dönt arról, hogy törvényerőre emelve elfogadja vagy elutasítja azokat.

A Parlament jogosult arra, hogy a képviselők abszolút többsége által hozott határozat alapján javaslatot tegyen a kormánynak a Parlament által kezdeményezni kívánt jogszabálytervezetekre.

A Parlament jogosult népszavazásra bocsátani a törvénytervezeteket vagy a nemzeti jelentőségű kérdéseket. A népszavazás eredményét a résztvevők többségének szavazata határozza meg. A köztársasági elnök haladéktalanul kihirdeti a népszavazással elfogadott törvényeket. A népszavazással hozott

döntések valamennyi hatóságra nézve kötelezőek. Ha egy népszavazásra bocsátott törvénytervezet nem kapja meg a szavazatok többségét, a köztársasági elnök rendkívüli parlamenti választásokat ír ki. A költségvetéssel, az adózással, az állam pénzügyi kötelezettségeivel, nemzetközi szerződések megerősítésével vagy felmondásával, rendkívüli állapot és hadiállapot kihirdetésével és feloldásával kapcsolatos kérdések nem bocsáthatók népszavazásra. A végrehajtó hatalmat a kormány gyakorolja. A jogszabálytervezeteket a legtöbb esetben a kormány terjeszti a Parlament elé. A törvénytervezeteket a minisztériumok nyújtják be a kormánynak, és ezt a minisztériumok közötti előzetes konzultációnak kell megelőznie.

Az igazságügyi biztos és az Állami Számvevőszék elnöke hozzászólási joggal részt vesz a kormány ülésein. Javasataik nem kötelezőek a kormányra nézve, de gyakran figyelembe veszik ajánlásait és javaslatait. Ha az igazságügyi biztos és az Állami Számvevőszék elnöke szükségesnek tartja, javaslatait beterjeszthetik közvetlenül a jogszabálytervezettel foglalkozó megfelelő parlamenti bizottságnak. Az Alkotmány 139. szakaszának megfelelően az igazságügyi biztos elemzi a neki benyújtott valamennyi, jogszabály-módosításokra, új törvények elfogadására és kormányzati szervek működésére vonatkozó javaslatot, és szükség esetén jelentést nyújt be a parlamentnek. Ha az igazságügyi biztos úgy találja, hogy a törvényhozás, a végrehajtó hatalmi ág vagy egy helyi hatóság által elfogadott jogi aktus ellentétes az Alkotmánnyal vagy egy törvénnyel, akkor javaslatot tesz az aktus elfogadó szervnek arra, hogy az 20 napon belül gondoskodjon arról, hogy az aktus megfeleljen az Alkotmánynak vagy a törvénynek. Ha ez alatt az idő alatt nem gondoskodnak arról, hogy az aktus megfeleljen az Alkotmánynak vagy a törvénynek, az igazságügyi biztos javaslatot tesz a Legfelsőbb Bíróságnak az aktus érvénytelenné nyilvánítására az Alkotmány 142. szakasza alapján.

A köztársasági elnök a Parlament által elfogadott törvényeket kihirdeti, vagy megtagadja a kihirdetést. Utóbbi esetben a köztársasági elnök a megtagadás indokaival együtt, újabb tárgyalásra és döntéshozatalra visszaküldi a törvényt a parlamentnek.

Az Igazságügyi Minisztérium közzéteszi az elfogadott és a köztársasági elnök által kihirdetett törvényeket az ész hivatalos közlönyben, a *Riigi Teatajában* (Állami Közlöny).

Döntéshozatali eljárás

Az ész parlamentben a jogalkotási eljárás az alábbi szakaszokból áll:

a jogszabálytervezet kezdeményezése;

a jogszabálytervezet vizsgálata;

a jogszabálytervezet elfogadása.

Kezdeményezés

Az Alkotmány 103. szakaszával összhangban a jogszabály-kezdeményezés joga a kormányt, a parlamenti képviselőket, a parlamenti frakciókat, a parlamenti bizottságokat és a köztársasági elnököt illeti meg. A köztársasági elnök azonban kizárólag az Alkotmány módosítására irányuló kezdeményezést nyújthat be. A jogszabálytervezetnek meg kell felelnie a Parlament elnöksége által elfogadott technikai szabályoknak és a kormány által elfogadott technikai szabályoknak. A jogszabálytervezetnek meg kell felelnie a Parlament elnöksége által elfogadott technikai szabályoknak és a kormány által elfogadott jogalkotási és technikai szabályoknak. A Parlament elnöksége a tervezetért felelős állandó parlamenti bizottsághoz irányítja a jogszabálytervezetet.

A jogszabálytervezet feldolgozása

A jogszabálytervezetet egy állandó parlamenti bizottság (a jogi ügyek bizottsága, az alkotmányügyi bizottság, a gazdasági ügyek bizottsága stb.) készíti elő a Parlament plenáris ülésére. A felelős bizottság javaslatára a jogszabálytervezetet felveszik a Parlament plenáris ülésének napirendjére.

A Parlament belső szabályairól és eljárási szabályzatáról szóló törvénynek megfelelően a jogszabálytervezet első olvasatban való tárgyalásának a tervezet befogadását követő hét parlamenti plenáris munkahéten belül kell sorra kerülnie. A törvénytervezeteket három olvasatban vitatja meg a Parlament plenáris ülése, az első olvasat során a törvénytervezet mögötti általános elvekről szóló vitát folytatnak le. Ha a tárgyalások során nem érkezik indítvány a tervezet elutasítására a felelős bizottságtól vagy bármely frakciótól, akkor az első olvasat szavazás nélkül ér véget. Az első olvasatot követően a Parlament tagjainak, valamint a parlamenti bizottságoknak és frakcióknak 10 munkanapjuk van arra, hogy módosításokat javasoljanak. Ha a felelős bizottság azt javasolja, a Parlament elnöke meghatározhat más határidőt is a módosítások előterjesztésére.

A felelős bizottság áttekint minden javasolt módosítást, és eldönti, hogy azokat figyelembe vegyék-e a tervezet új szövegének elkészítésekor. A felelős bizottság elkészíti a javaslat új változatát a második olvasatra, belefoglalva valamennyi elfogadott módosítást és a maga a bizottság által tett esetleges módosításokat. A felelős bizottság a második olvasatra elkészít egy indokolást, amely információkat tartalmaz a jogszabálytervezet feldolgozásával kapcsolatban, például a javasolt módosítások elfogadásának vagy elutasításának indokait, valamint a jogszabálytervezetet kezdeményező vagy benyújtó személy, a folyamatba bevont szakértők és más személyek álláspontját.

A jogszabálytervezetet a felelős bizottság javaslatára napirendre tűzik második olvasatra. A Parlament elnökségének, a felelős bizottságnak vagy a jogszabálytervezetet kezdeményező személynek a javaslatára a parlament szavazás nélkül felfüggeszti a jogszabálytervezet második olvasatát. Ha egy frakció javasolja, hogy függesszék fel az olvasatot, erről szavazást tartanak. Módosításokat akkor is elő lehet terjeszteni, ha felfüggesztik a jogszabálytervezet második olvasatát. Ha nem függesztik fel a Parlament előtti második olvasatot, akkor azt befejezettnek tekintik, és a jogszabálytervezetet harmadik olvasatra küldik.

A parlamenti határozatok tervezete a második olvasat végét követően szavazásra bocsátható.

A felelős bizottság a harmadik olvasatra elkészíti a jogszabálytervezet végleges szövegét, nyelvi és technikai javításokat eszközölve a második olvasat lezárulta után. A felelős bizottság indokolást készíthet a harmadik olvasatra, áttekintést nyújtva a második olvasat végét követően tett változtatásokról. A jogszabálytervezet harmadik olvasata során megbeszéléseket kezdenek, amelyek során a frakciók képviselői nyilatkozatokat tesznek. A harmadik olvasat során a jogszabálytervezetet zárószavazásra bocsátják.

Elfogadás

A törvényeket és a Parlament határozatait nyilvános parlamenti szavazáson fogadják el. Zárószavazást a törvénytervezetek harmadik olvasata során tartanak. Az Alkotmány 73. és 104. szakasza határozza meg, hogy hány parlamenti képviselőnek kell igennel szavaznia egy törvény elfogadásához. E szakaszok értelmében a törvények az alábbi kategóriákba sorolhatók:

alkotmányos törvények, azaz a parlament képviselők abszolút többségét igénylő törvények (a 101 parlamenti képviselőből 51-nek kell a törvény elfogadása mellett szavaznia); vagy

egyszerű többséget igénylő törvények, azaz egyszerű többséget igénylő törvények (több parlamenti képviselőnek kell a törvény elfogadása mellett szavaznia, mint ellene).

Az alábbi törvények kizárólag a parlamenti képviselők abszolút többségének szavazatával fogadhatók el vagy módosíthatók:

az állampolgársági törvény;

a Parlament megválasztásáról szóló törvény;

a köztársasági elnök megválasztásáról szóló törvény;

a helyi önkormányzati képviselőtestületek megválasztásáról szóló törvény;

a népszavazásról szóló törvény;

a Parlament eljárási szabályzatáról szóló törvény és a Parlament házszabályáról szóló törvény;

a köztársasági elnök és a parlamenti képviselők javadalmazásáról szóló törvény;
a köztársasági elnökről szóló törvény;
a köztársasági elnökkel és a parlamenti képviselőkkel szembeni bírósági eljárások kezdeményezéséről szóló törvény;
a nemzeti kisebbségek kulturális autonómiájáról szóló törvény;
az állami költségvetésről szóló törvény;
az észti központi bankról szóló törvény;
a nemzeti pénzügyi ellenőrzési hivatalról szóló törvény;
a bíróságok szervezetéről szóló törvény és a bírósági eljárásokról szóló törvények;
az állam kül- és belföldi hitelfelvételéről és tulajdonosi kötelezettségeiről szóló törvény;
a rendkívüli állapotról szóló törvény;
a békeidőben érvényes nemzetvédelmi törvény és a háború idején érvényes nemzetvédelmi törvény.

Miután elfogadtak egy törvényt vagy parlamenti határozatot, azt legkésőbb az elfogadását követő ötödik munkanapon aláírja a Parlament elnöke, vagy az ő távollétében a Parlament azon alelnöke, aki elnökölt az ülésen.

Kihirdetés

Miután a törvényt elfogadják és aláírják, kihirdetésre megküldik a köztársasági elnöknek. A köztársasági elnök elutasíthatja egy Parlament által elfogadott törvény kihirdetését, és a törvény az elutasítás indokaival együtt 14 napon belül visszaküldheti a Parlamentnek újabb megvitatás és határozathozatal céljából. Ha a Parlament másodszor is változatlan formában fogadja el a köztársasági elnök által visszaküldött törvényt, a köztársasági elnök kihirdeti a törvényt vagy javaslatot tesz arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság nyilvánítsa alkotmányellenesnek a törvényt. Ha a Legfelsőbb Bíróság megállapítja, hogy a törvény összhangban van az Alkotmánnyal, a köztársasági elnöknek ki kell azt hirdetnie.

A törvény a *Riigi Teatajában* való közzétételét követő tizedik napon lép hatályba, kivéve, ha maga a törvény ettől eltérően rendelkezik.

A jogszabályok közzététele

A legfontosabb jogszabályokat és nemzetközi szerződéseket a *Riigi Teatajában* teszik közzé. A törvények és rendeletek csak azt követően válnak jogerőssé, hogy közzétették azokat a *Riigi Teatajában*.

A Riigi Teataja Észtország online hivatalos lapja és a jogszabályok központi adatbázisa. 2010. június 1-jétől a *Riigi Teataja* csak az interneten jelenik meg, hivatalos online kiadványként.

2011. január 1-je óta az Igazságügyi Minisztérium felelős a *Riigi Teataja* kiadásáért.

A tartalom rövid ismertetése

A törvényeket, nemzetközi megállapodásokat, a parlamenti határozatokat és a kormány utasításait közzéteszik a *Riigi Teatajában*, továbbá egyéb fontos információk, pl. a jogi aktusok fordítása és az aktusok tervezetével kapcsolatos eljárási információk is közzétehetők.

Az 1990 óta elfogadott jogszabályok többsége megtalálható a *Riigi Teatajában*.

2002. június 1-je óta közzéteszik a *Riigi Teatajában* a törvények, a köztársasági elnöki rendeletek, a kormányrendeletek és -utasítások, a miniszteri rendeletek, az *Eesti Pank* elnökének rendeletei és a Nemzeti Választási Bizottság rendeletei hivatalos, egységes szerkezetbe foglalt változatát. A parlamenti határozatok egységes szerkezetbe foglalt változatát 2010. június 1-től, a helyi hatóságok rendeleteinek egységes szerkezetbe foglalt változatát pedig 2011 végétől teszik közzé.

Amennyiben ezeket az aktusokat módosítják, naprakész és egységes szerkezetbe foglalt változat készül, amelyet a módosító jogi aktussal egyidejűleg tesznek közzé, megadva a hatálybalépéssel kapcsolatos információt. Az egységes szerkezetbe foglalt változatok hivatalosak, a jogszabály kikényszerítésekor azokra hivatkozni lehet. E változatok jogi kötéssel rendelkeznek.

Valamennyi közzétett jogi aktust digitális bélyegzővel látnak el a közzétételkor. Bárki ellenőrizheti a digitális bélyegzőt, amely garantálja, hogy az aktus a közzétételét követően nem változott meg. Valamennyi közzétett aktus időbélyegzőt is kap, amelynek segítségével felderíthető a jogosulatlan feldolgozás. Megtekintheti az egy adott időpontban hatályos egységes szerkezetbe foglalt változatokat. E jogszabályok lehetséges jövőbeli változataihoz is hozzá tud férni, amennyiben azok ismertek. Minden egységes szerkezetbe foglalt változat linkkel kapcsolódik az előző és a következő változatokhoz. Ez lehetővé teszi önnek, hogy „mozogjon az időben” az egységes szerkezetű szöveg egyik változatától az újabb változatig, és fordítva. Lehetősége van összehasonlítani ugyanazon jogszabály különböző egységes szerkezetbe foglalt változatait, hogy lássa, milyen módosítások történtek.

Az egységes szerkezetbe foglalt változatban lévő linkek lehetővé teszik, hogy megnyissa a törvény alapján hozott rendeleteket, a rendeletekből pedig annak a törvénynek a rendelkezéseihez juthat, amelynek alapján a rendeletet meghozták.

A *Riigi Teatajában* eljárási információkkal is kiegészítik a jogszabályokat, ideértve indokolásokat (a konzultációs adatbázisra és a parlamenti eljárásokra mutató linkek), az európai uniós jogszabályokra mutató linkeket, fordításokat és más kiegészítő információkat, amelyek szükségesek a jogszabály megértéséhez.

A *Riigi Teataja* weboldalán a megyei bíróságok, a körzeti bíróságok és a Legfelsőbb Bíróság ítélezési gyakorlatában is kereshet. A bírósági tárgyalások idejére és helyére vonatkozó információk is elérhetők.

Szintén közzétették a Legfelsőbb Bíróság határozatainak, és az Európai Emberi Jogi Bíróság (EJEB) által hozott valamennyi ítéletnek az összefoglalását és áttekintését. Az összefoglalókat rendszereztek, és kulcsszavak vagy a jogi aktusok hivatkozási száma alapján lehet keresni a Legfelsőbb Bíróság határozatainak összefoglalóiban. Az EJEB ítéletei cikkenként kereshetők.

Emellett sokféle új információt tettek közzé a *Riigi Teatajában* a törvényekkel és általában a joggal kapcsolatosan.

2011-ben az Igazságügyi Minisztérium szervezésében akkreditált fordítók kezdték meg a törvények naprakész változatának angol fordítását. 2013. október 30-án indult a [Riigi Teataja angol változatának weboldala](#). E weboldalon megtalálhatók a törvények egységes szerkezetbe foglalt szövegének naprakész angol fordításai. 2014 végére valamennyi hatályos észti törvény (a megerősítő törvények kivételével) egységes szerkezetbe foglalt szövegének naprakész változatát közzéteszik. Jóllehet a fordítások nem rendelkeznek jogi kötéssel, azokat folyamatosan frissítik, és a módosítások fordításait általában beépítik az egységes szerkezetbe foglalt változatba a módosítások hatálybalépése előtt. Bárki megkaphatja e-mail címére a legfrissebb fordításokat, ha feliratkozik a My RT szolgáltatásra.

A jogszabálytervezetekre vonatkozó keresési funkció is elérhető, amelynek segítségével a törvényalkotási eljárás különböző szakaszaiban kereshet a már elfogadott, és a még elfogadásra váró törvénytervezetekre. E funkció segítségével elérheti a jogalkotási eljárásokra, és az azokhoz kapcsolódó, megszövegezett iratokra vonatkozó összes információt. A különböző jogi aktusok elfogadásával kapcsolatban eljárási lépésenként kérhet eljárási információt. Ezt az Ön e-mail címére továbbítják, ha feliratkozik az észti nyelvű *Minu RT* szolgáltatásra.

A *Minu RT* szolgáltatás révén mindenkinek lehetősége van létrehozni a saját felhasználói portálját, amelyben jogszabályokat vehet fel saját linkgyűjteményébe, és a portálon keresztül kérheti, hogy e-mail útján tájékoztassák az új jogszabályokról vagy bármilyen további új információról.

Ingyenes az észti jogszabályok adatbázisához való hozzáférés?

Igen, a *Riigi Teatajához* és minden jogi információs szolgálathoz való hozzáférés **ingyenes** a felhasználók számára.

Az elektronikus *Riigi Teataja*hoz minden érdeklődő számára ingyenes hozzáférést biztosítanak a helyi önkormányzatoknál és a közönyvtárakban (körülbelül 600 könyvtárban). Segítséget is nyújtanak a megfelelő jogszabályok kikeresésében. A felhasználóknak engedélyezni kell legfeljebb 20 oldal ingyenes kinyomtatását.

Az észti jogszabályok adatbázisának története

A [Riigi Teataja](#) az Észti Köztársaság hivatalos lapja, amelyet 1918. november 27. óta adnak ki. Kiadását 1940-ben felfüggesztették, de a kiadást 1990-ben újrakezdtek.

A *Riigi Teataja*t 1996 óta teszik közzé az interneten, és 2002. június 1-jén az online változat is megkapta a hivatalos lap státuszt.

2010. június 1-je óta a *Riigi Teataja*t mint hivatalos online lapot csak az interneten teszik közzé. Nyomtatott formában azóta nem jelenik meg.

2010 novemberében új, felhasználóbarátabb informatikai rendszert vezettek be, amely több jogi információt kínál. Az informatikai rendszert a Kormányzati Hivatal iránymutatása alatt fejlesztették, az Európai Regionális Fejlesztési Alapból származó források felhasználásával.

A Legfelsőbb Bíróság határozatainak és az EJEB ítéleteinek összefoglalói, általában joggal kapcsolatos különféle új dokumentumok, valamint az ítélkezési gyakorlatra és a bírósági tárgyalásokra vonatkozó információk 2012. január 20-tól érhetők el a *Riigi Teataja* weboldalán.

A törvénytervezetekre vonatkozó keresési funkciót 2012 végén iktatták be.

2013-tól a helyi hatóságok által elfogadott valamennyi rendelet naprakész, egységes szerkezetbe foglalt változatát közzéteszik a *Riigi Teataja*ban.

2013. szeptember 24-től valamennyi jogi aktust ellátnak a kibocsátó szerv digitális bélyegzőjével és időbélyegzővel a *Riigi Teataja*ban való közzétételkor.

Az angol nyelvű *Riigi Teataja* weboldal 2013. október 30-án kezdte meg működését.

Az európai N-Lex portálhoz való csatlakozás az új elektronikus *Riigi Teataja* informatikai rendszer fejlesztésére irányuló folyamat részét fogja képezni.

Utolsó frissítés: 17/03/2017

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Tagállami jog - Írország

[Ez az oldal Írország jogrendszeréről nyújt tájékoztatást.](#)

Az [Ír jogrendszer](#) számos jogforrásból táplálkozik, és működésének keretét a „szokásjog” (*common law*) rendszere biztosítja. Írország jelenlegi Alkotmánya az állam alaptörvénye, amely 1937. december 29-én lépett hatályba. Az Alkotmány 15. cikke (2) bekezdésének 1. pontja értelmében a törvényalkotás egyedüli és kizárólagos joga a Parlamentet (*Oireachtas*) illeti meg. Az Alkotmány 34. cikkének (1) bekezdése azt is kimondja, hogy igazságszolgáltatást csak törvény által létrehozott bíróságok végezhetnek, amelyeket az Alkotmányban meghatározott módon kinevezett bírák vezetnek.

Az Alkotmány rendelkezik a három hatalmi ág – a törvényhozó, a végrehajtó és bírói hatalom – szétválasztásáról. Ez biztosítja, hogy az állam egyik szerve se avatkozhatson be a másik két hatalmi ág feladatköreinek gyakorlásába.

A bíróságok a hatalmi ágak szétválasztásától függetlenül alkotmányos hatásköröket gyakorolnak, amikor az állam más szerveinek alkotmányosságát és jogszerűségét vizsgálják felül. A bírói kar feladatainak ellátása során független a kormánytól.

Az állampolgárok alapvető jogait az Alkotmány 40–44. cikke állapítja meg.

Jogforrások

Jogszabálytípusok – leírás

A Parlamentet az Alkotmány 15. cikkének (1) bekezdése értelmében az elnök, az Alsóház (*Dáil Éireann*) és a Felsőház (*Seanad Éireann*) alkotja. Az Alkotmány 15. cikke (2) bekezdésének 1. pontja szerint az állami törvényalkotás egyedüli és kizárólagos joga a Parlamentet illeti meg – a Parlament törvényeit (*Acts of the Oireachtas*) „elsődleges jogi aktusnak” hívják.

A 15. cikk (2) bekezdésének 2. pontja rendelkezik az „alárendelt jogszabályok”, vagyis a másodlagos jogi aktusok létrehozásáról és elismeréséről: ilyenek például a Parlament által törvényben meghatározott hatásköri korlátok keretén belül meghozott határozatok, rendeletek, szabályok, szabályzatok és az önkormányzatok jogszabályai. A kormány minisztere (vagy adott esetben az önkormányzat) csak a Parlament által kijelölt feltételek mellett és korlátokon belül alkothat jogot.

A bírói hatalmat az Alkotmány 34. cikkével és más jogszabályokkal, így elsősorban a bíróságokról (a bíróságok létrehozásáról és igazgatásáról) szóló, módosított, 1961. évi törvénnyel (*Courts [Establishment and Constitution] Act*) és a bíróságokról (kiegészítő rendelkezések) szóló, módosított, 1961. évi törvénnyel (*Courts [Supplemental Provisions] Act*) összhangban a bírói kar gyakorolja. Az esetjog a bírók által alkotott jogból, valamint az esetjogot értelmező és alakító, illetve a jogszabályokat értelmező határozatokból épül fel.

Jogszabályi hierarchia

Az Alkotmány az állam legfelsőbb szintű jogszabálya, amely csupán az európai jog követelményeinek van alárendelve; az Alkotmány valamennyi alacsonyabb szintű jogszabállyal szemben elsőbbséget élvez, a közös jogot (*common law*) is ideértve. Minden, az utóbbi forrásokból származó jogszabály érvényessége az Alkotmánytól függ. Az Alkotmány rendelkezéseivel ellentétes közös jog vagy jogszabályi előírás érvénytelen, következésképpen nem keletkeztet joghatásokat. Az Alkotmány rendelkezéseit a felsőbbbíróságok értelmezhetik, az Alkotmány módosítására azonban csak népszavazás útján kerülhet sor.

Írország dualista rendszerű állam. Az Alkotmány 29. cikkének (6) bekezdése értelmében a nemzetközi szerződések a Parlament (*Oireachtas*) által meghatározott mértékben rendelkeznek jogszabályi erővel. Ez azt jelenti, hogy az Írország részéről megkötött nemzetközi szerződéseket ahhoz, hogy azok az államban alkalmazhatók legyenek, be kell építeni a nemzeti jogba. Ez alól az európai uniós jog jelent kivételt, amely az Alkotmány 29. cikke értelmében az államban jogszabály erejével bír. Ez azt jelenti, hogy az olyan jogszabály vagy intézkedés, amelynek elfogadása Írországnak az Európai Unióban való tagsága miatt szükséges, az Alkotmány rendelkezéseire hivatkozással elvileg nem érvényteleníthető.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményét az Emberi Jogok Európai Egyezményéről szóló, 2003. évi törvény hirdette ki, amely 2003. december 31-én lépett hatályba. Az Egyezmény része az Ír jognak, de csak olyan mértékben, amennyiben nem ütközik az Alkotmánnyal.

Intézményi keretek

Jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

Döntéshozatali eljárás

A főbb állami intézményekről a következő weboldalakon juthat információhoz:

[Ír Alkotmány](#)

[a jogalkotási eljárásra vonatkozó rövid útmutató](#)

Jogi adatbázisok

Az elektronikus Ír Törvénytár (electronic Irish Statute Book, eISB)

Az eISB a következőket kínálja:

teljes keresést lehetővé tevő xhtml formátum

a Parlament által elfogadott törvények (Acts of the Oireachtas) 1922–2008

másodlagos jogi aktusok (törvényen alapuló jogi aktusok, statutory instruments) 1922–2008

jogszabályok tematikus gyűjteménye (1922–2005)

az 2009-ben elfogadott parlamenti törvények és másodlagos jogi aktusok (törvényen alapuló jogi aktusok) (keresést nem biztosító) PDF formátumban.

A Parlament (Oireachtas) Házainak hivatalos honlapja

A [Parlament \(Oireachtas\) Házainak](#) hivatalos honlapja a következőket tartalmazza:

Hatályos jog

A honlap a Parlament által 1997-től napjainkig elfogadott törvények teljes szövegéhez biztosít hozzáférést. A jogszabályokat az elfogadásuk nyelvén, írül vagy angolul, illetve mindkét nyelven kihirdetik, azzal a kötelezettséggel, hogy szövegüket a másik hivatalos nyelvre is le kell fordítani. Az első hivatalos nyelv az ír. Erre nézve lásd az Alkotmány 8. cikkét, valamint 25. cikke (4) bekezdésének 4. pontját.

A törvény szövege PDF fájlban férhető hozzá, és a szakaszcímek jegyzékéből (tartalomjegyzék) linkek mutatnak a törvény fontos részeire.

Évente közel 40 törvényt hoznak. Ezek szövege HTML formátumban érhető el.

Törvénytervezetek

A honlap a **törvénytervezeteket** is tartalmazza 1997-től napjainkig. Ennek keretében tartalmazza:

a törvénytervezetek teljes eredeti szövegét (indokolással együtt)

a törvénytervezetek módosított változatait (az egyik Ház vagy valamely bizottság általi módosítások)

a törvénytervezetek vitájára mutató linkeket

a törvénytervezetek módosításainak jegyzékét. A törvénytervezetek szövege PDF fájlban férhető hozzá, a szakaszcímek jegyzékéből (tartalomjegyzék) linkek mutatnak a fontos részekre.

Történeti jogszabályok

A honlap a Parlament által 1922 és 2002 között elfogadott törvényeket tartalmazza (*Achtanna an Oireachtais 1922–2002*).

Ezekhez az adatbázisokhoz **díjmentes** a hozzáférés.

Kapcsolódó linkek

[Tájékoztató a jogrendszeréről](#), [tájékoztató az állam intézményeiről és az Alkotmányról](#), [a jogalkotási eljárásra vonatkozó rövid útmutató](#),

Elektronikus Törvénytár

Utolsó frissítés: 12/11/2018

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Görögország

Ez az oldal Görögország jogrendszeréről nyújt tájékoztatást.

Jogforrások

jogszabályok

szokásjog

a nemzetközi jog általánosan elfogadott szabályai

európai uniós jog

nemzetközi egyezmények

kollektív munkajogi szerződések

objektív jóhiszeműség (*Αντικειμενική καλή πίστη*)

jó erkölcsök (*Χρηστά ήθη*)

szokások és bevett üzleti gyakorlat (*Συνήθειες και συναλλακτικά ήθη* – általános viselkedési normák)

Jogszabály-típusok – leírás

Alkotmány

írott törvények (*Τυπικός νόμος*)

egyéb jogalkotási aktusok (*Πράξεις νομοθετικού περιεχομένου*)

elnöki rendeletek (*Προεδρικό διάταγμα*)

közigazgatási rendelkezések (*Διοικητικές πράξεις*)

az Európai Unió alapító szerződésai

uniós rendeletek

uniós irányelvek

uniós kerethatározatok

nemzetközi egyezmények

Jogszabályi hierarchia

Az Alkotmány minden nemzeti jogszabály felett áll, amelyet sorrendben az írott törvények, az elnöki rendeletek és a közigazgatási rendelkezések követnek.

Az Európai Unió alapító szerződésai az Alkotmányéval azonos formai szinten állnak, míg a többi nemzetközi jogi eszköz az Alkotmányon kívül minden egyéb nemzeti jogi eszközt felülír.

Intézményi keretek

A jogszabályok megalkotásáért felelős intézmények

Amikor a meglévő jogszabályok módosításának vagy kiegészítésének, illetve új jogszabályok megalkotásának vagy nemzetközi jogszabályok belső jogba való átültetésének szükségessége merül fel:

a felelős miniszter a jogszabálytervezet kidolgozásával jogalkotási szakbizottságot bíz meg.

A jogalkotási folyamat

A jogalkotási szakbizottság által elkészített jogszabálytervezetet megküldik a kormány főtárcáságán belül működő központi jogalkotási bizottságnak, amely gondoskodik a megfelelő szövegezésről, és többek között az alkotmányossággal vagy a nemzetközi jognak való megfeleléssel kapcsolatos egyéb észrevételeket is tehet.

A jogszabály-tervezetet ezután a Parlament elé terjesztik, a javasolt rendelkezések indokait és célkitűzéseit tartalmazó részletes indokolással együtt. Ha a tervezet állami költségvetési kiadást is előirányoz, az Állami Számviteli Hivatal (*Γενικό Λογιστήριο του Κράτους*) külön jelentést készít a kiadásokról, és összehasonlító jelentést állít össze a kiadásokról. A jogszabály-tervezeteket kötelezően kíséri a tervezet nyomán esetlegesen szükségessé váló intézkedéseket felmérő jelentés, továbbá – kivételes esetektől eltekintve – a jogszabály-tervezet benyújtását megelőző nyilvános egyeztetésről szóló jelentés. A Parlament elnöke a jogszabály-tervezetet vitára bocsátja a Parlament plenáris ülése, az állandó bizottságok vagy a parlamenti különbizottságok elé. A törvények végrehajtási rendeleteit a köztársasági elnök hozza meg a felelős miniszterek javaslatára. Külön törvényi rendelkezések hatalmazzák fel a közigazgatásügyi hatóságokat, hogy konkrét, helyi érdekű ügyeket, vagy kisebb jelentőségű, szakmai jellegű kérdéseket szabályozó intézkedéseket hozhassanak.

Az Alkotmány 28. cikke értelmében a nemzetközi egyezmények törvénnyel történő megerősítésük után a görög belső jog szerves részét képezik, és az Alkotmány kivételével minden velük ellentétes rendelkezéssel szemben elsőbbséget élveznek.

Az uniós rendeletek az egész Európai Unióban általános érvényűek, kötelezőek, és a tagállamok mindegyikében közvetlenül hatályosak.

Az uniós irányelvek belső jogba való átültetése törvénnyel, elnöki rendelettel vagy miniszteri határozattal történhet.

A törvényeket a parlamenti elfogadásukat követő egy hónapon belül aláírják a felelős miniszterek, majd aláírja és kihirdeti a köztársasági elnök.

Hatálybalépésének időpontját maga a törvény jelöli meg. Ellenkező esetben a törvény – a Polgári Törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény 103. cikkének megfelelően – a Kormányzati Közlönyben (*Εφημερίδα της Κυβερνήσεως*) történő közzétételét követő 10 nap elteltével lép hatályba.

A valamely nemzetközi egyezményt megerősítő törvény főszabály szerint a törvénynek a Kormányzati Közlönyben történő közzétételével lép hatályba, az egyezmény joghatásai pedig az egyezmény szövegében megjelölt időponttól állnak be.

A [Görög Parlament](#) honlapján megtalálható az 1993. október 22-től kezdődően elfogadott összes törvény. A [Nemzeti Kiadóvállalat](#) (*Εθνικό Τυπογραφείο*) honlapján ezen túlmenően a „Keresés” (*Αναζήτηση*) menüpont alatt lehet keresni az 1890 óta elfogadott törvények és elnöki rendeletek éves jegyzéke, tárgya és a közzététel szerinti kormányzati közlöny adatai tekintetében.

Törvénymódosítást a témafelelős miniszter indíthatványozhat.

Egy törvény addig van hatályban, amíg egy újabb törvény azt hatályon kívül nem helyezi.

Jogi adatbázisok

Egy [teljes jogi adatbázist](#) a Nemzeti Kiadóvállalat tart fenn és üzemeltet.

A hozzáférés ingyenes (a 2010. évi 3861. törvény 7. cikke, Kormányzati Közlöny, FEK A. sorozat 112. szám. 2010.07.13).

Egy másik [teljes jogi adatbázis](#) az Intracom & Hol fenntartásában működik.

A hozzáférés díjköteles.

Az [Állami Jogügyi Tanács](#) honlapja

A hozzáférés ingyenes.

Kapcsolódó linkek

[Görög Parlament](#)

[Nemzeti Kiadóvállalat](#)

Utolsó frissítés: 02/07/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [es](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Tagállami jog - Spanyolország

Ez a szakasz Spanyolország jogrendszeréről tájékoztatja Önt és áttekinti a spanyol jogrendet.

A spanyol jogrend forrásai

A spanyol jogrend forrásait a polgári törvénykönyv 1. cikke határozza meg az alábbiak szerint:

„A spanyol jogrend forrásai a törvények, a szokásjog és az általános jogelvek.

A magasabb szintű jogszabályokkal összeegyeztethetetlen rendelkezések nem érvényesek.

A szokásjog – feltéve, hogy nem összeegyeztethetetlen az erkölccsel, a közrenddel, és jónak bizonyult – csak vonatkozó törvény hiányában nyerhet érvényt. Szokásjognak a nem pusztán egyetlen szándéknyilatkozat értelmezéséből eredő joggyakorlat tekintendő.

Törvény vagy szokásjog hiányában az általános jogelvek alkalmazandók, a jogrendről való informatív jellegük sérelme nélkül.

Spanyolországban az érvényben levő nemzetközi szerződések és azok jogi rendelkezései mindaddig nem alkalmazhatók közvetlenül, amíg a spanyol hivatalos közlönyben való teljes közzétételük révén nem válnak a spanyol jogrend részévé.

A jogrend kiegészül azzal a jogelmélettel, amelyet a Legfelsőbb Bíróság a törvények, a szokásjog és az általános jogelvek értelmezése és alkalmazása által kialakít.

A döntéshozatal a bírák és a bíróságok elengedhetetlen kötelességét képezi valamennyi általuk tárgyalt ügyben.”

Jogszabály-típusok

Alkotmány: az állam mindenképp felett álló alaptörvénye, amely valamennyi hatóságra és állampolgárra érvényes. Az Alkotmánnyal ellentétes minden rendelkezés vagy jogi aktus érvényét veszti. Tartalmát tekintve az Alkotmány két világosan megkülönböztethető részre oszlik: a) jogelméleti (dogmatikus) részre és b) az organikus részre.

Nemzetközi szerződések: a nemzetközi jog alanyai között írásban létrejött megállapodás, tekintet nélkül arra, hogy egyetlen, kettő vagy több, egymással kapcsolatos okmányba foglalták-e azt és függetlenül a megállapodás sajátos rendeltetésétől.

Az Autonóm Közösségek intézményi alaptörvénye (Estatuto de Autonomía): valamely közösségnek az 1978. évi spanyol alkotmány által elismert intézményes alaptörvényei, amelyek elfogadása organikus törvényben történik. A státútumnak tartalmaznia kell legalább a szóban forgó közösség nevét, területi határait, az autonóm intézmények szervezetét és székhelyét valamint hatásköreiket.

Törvények: különböző törvénytípusok léteznek.

Organikus törvények: az alapvető jogok és polgári szabadságjogok alakulásáról, az autonóm közösségek státútumai által elfogadott szabadságjogokról, az általános választási rendszerről szóló organikus törvények, valamint az Alkotmány által előírt organikus törvények.

Rendes törvények: az organikus törvények tárgyát képező kérdéseket szabályozó törvények.

Törvényrendelet: olyan törvényerejű rendelkezések, amelyeket meghatározott kérdések vonatkozásában a *Cortes Generales* (alsó- és felsőházból álló spanyol parlament) által ráruházott jogokkal élve a kormány alkot.

Törvényerejű rendelet: a kormány által különleges és sürgős esetekben hozott jogszabályi rendelkezések, amelyek nem érinthetik az állam alapvető intézményeinek rendjét, az alkotmány első címében szabályozott állampolgári jogokat, kötelességeket és szabadságokat, az autonóm közösségek rendszerét és az általános választójogot. E jogszabályokat a kongresszusban azonnali vitára kell bocsátani és a kihirdetésüket követő harminc napon belül a kongresszus elé kell terjeszteni szavazásra.

Rendelet: a végrehajtó hatalom által hozott általános jellegű jogi rendelkezés. A jogszabályok hierarchikus rendjében közvetlenül a törvény után következik, általában a törvény továbbfejlesztett változata.

Szokásjog: „hasonló megnyilvánulások többé-kevésbé állandó ismétlődéséből származó szabályok együtteseként” határozható meg. Csak általános, állandó, egyforma és tartós szokások képviselhetik a kollektív és spontán akaratot.

Általános jogelvek: általános jogalkotási tételek, amelyek formális eljárások révén ugyan nem épültek be a jogrendbe, mégis részét képezik annak, mivel más jogalkotási tételek alapjául szolgálnak vagy azok egy csoportjának tartalmát fejezik ki elvont formában. Jogi hiányosságok integrálására vagy jogi rendelkezések értelmezésére szolgálnak.

Ítélezési gyakorlat akkor jön létre, ha a Legfelsőbb Bíróság két olyan ítéletet hoz, amelyekben ugyanazt a jogszabályt ugyanolyan módon értelmezi, valamint bizonyos kérdések alapján, amelyek esetében az illetékes az autonóm közösségre, illetve az adott autonóm közösség Igazságügyi Felsőbíróságaira korlátozódik. Abban az esetben, ha a bíró vagy bíróság eltér a Legfelsőbb Bíróság által meghatározott jogelmélettől, az ítéletet érvénytelenítik automatikusan, hanem semmisségi eljárás indul meg. A Legfelsőbb Bíróság ugyanakkor bármikor eltérhet saját konszolidált ítélezési gyakorlatától.

Jogszabályi hierarchia

A spanyol polgári törvénykönyv 1.2 cikke kimondja, hogy „a magasabb szintű normákkal összeegyeztethetetlen rendelkezések érvénytelenek.” Ez azt jelenti, hogy létre kell hozni a jogszabályi rendelkezések hierarchiáját; e célból a spanyol Alkotmány szabályozza a különböző jogszabályok közötti kapcsolatokat, azok hierarchikus kapcsolatait és hatályosságát.

E szabályozás szerint a spanyol jogszabályok rangsora a következő:

az Alkotmány;

a nemzetközi szerződések;

A szigorú értelemben vett törvény: az organikus törvények, a rendes törvények és a törvényi szintű jogszabályok (köztük a királyi törvényhozói rendeletek és a királyi törvényerejű rendeletek).

A végrehajtó hatalom által kiadott jogszabályok; amelyek a kihirdető szervtől függően saját hierarchia szerint szerveződnek (királyi rendelet, rendelet, miniszteri rendelet stb.).

Ezenkívül kialakult az Autonóm Közösségek saját parlamentjei által megalkotott jogszabályokkal kapcsolatos hatályossági elv.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

A spanyol intézményi keret az államhatalmi ágak szétválasztásának elvén alapul, amelynek értelmében a jogalkotói fennhatóságot a *Cortes Generales* és az Autonóm Közösségek törvényhozása gyakorolja.

A végrehajtó hatalmat – ideértve a szabályozási jogkört is – valamint alkalmanként a *Cortes Generales* által delegált jogalkotói hatalmat egyaránt a kormány gyakorolja.

A helyi intézmények jogalkotási hatáskörrel nem, szabályozási jogkörrel viszont rendelkeznek.

A jogalkotás kezdeményezője lehet a kormány, a Kongresszus, a Szenátus és az Autonóm Közösségek parlamentjei, valamint a népi kezdeményezés.

Döntéshozatali eljárás

Nemzetközi szerződések: a szerződésben szabályozott kérdésektől függően annak elfogadása háromféle mechanizmus útján történhet.

Az első: organikus törvény teszi lehetővé azon szerződések megkötését, amelyek felhatalmaznak egy nemzetközi szervezetet vagy intézményt az Alkotmányból eredő egyes hatáskörök gyakorlására.

A második: a *Cortes Generales* előzetes felhatalmazásával a kormány a szerződés vagy egyezmény általi kötelezettségvállaláshoz a következő esetekben adhatja meg az állami jóváhagyást: politikai szerződések, katonai szerződések vagy egyezmények, az állam területi integritása, vagy az Első címben rögzített alapvető jogokat és kötelességeket érintő szerződések és egyezmények, az államháztartás számára pénzügyi kötelezettségekkel járó szerződések és egyezmények, valamely törvény módosítását vagy visszavonását maga után vonó, vagy a végrehajtáshoz jogalkotási intézkedéseket igénylő szerződések és egyezmények.

Végül a fennmaradó esetekben a szerződés megkötéséről elegendő azonnali tájékoztatást adni a Kongresszusnak és a Szenátusnak.

Hivatalos spanyolországi közzétételüket követően az érvényesen megkötött nemzetközi szerződések a hazai jogrend részét képezik. Rendelkezéseiket csak az e szerződésekben előírt módon vagy a nemzetközi jog általános szabályai szerint lehet visszavonni, módosítani vagy felfüggeszteni. A nemzetközi szerződések és egyezmények felmondására az elfogadáskor követett eljárásokat kell alkalmazni.

Törvények:

A törvénytervezeteket a véleménynyilvánításhoz szükséges indokolásokkal és előzményekkel együtt a Minisztertanács jóváhagyólag a Kongresszus elé terjeszti.

Egy rendes vagy organikus törvénytervezet kongresszusi jóváhagyását követően annak elnöke azonnal tájékoztatja erről a Szenátus elnökét, aki a tervezetet mérlegelésre a Szenátus elé terjeszti. Az átvételtől számított két hónapon belül a Szenátus a tervezet ellen vétőt emelhet, vagy szövegében módosításokat tehet. A vétő megszavazásához abszolút többség szükséges.

Vétő esetén a tervezetet mindaddig nem lehet jóváhagyás céljából a király elé terjeszteni, amíg a Kongresszus annak eredeti szövegét abszolút többséggel, illetve a benyújtást követő két hónap elteltével, egyszerű többséggel meg nem erősíti, illetve amíg az esetleges módosításokat egyszerű többséggel el nem fogadja vagy vissza nem utasítja. A kormány vagy a Kongresszus által sürgősnek nyilvánított jogszabály-tervezetek esetében a szenátusi vétőzásra vagy módosításra biztosított kéthónapos határidő húsz napra csökken.

A király tizenöt napon belül jóváhagyja és kihirdeti a *Cortes Generales* által elfogadott törvényeket, és elrendeli azok azonnali közzétételét.

Organikus törvények: az organikus törvények jóváhagyásáról, módosításáról vagy visszavonásáról végszavazásban dönt a Kongresszus, melyhez a szavazatok abszolút többségére van szükség.

Rendeletek: A rendeletalkotáskor a következő eljárást kell követni:

A kezdeményezést egy megfelelően kidolgozott tervezet benyújtásával az illetékes vezető testület teszi meg, a tervezethez jelentést mellékel a kezdeményezés szükségességéről és időbeli alkalmasságáról, illetve csatolja a becsült költségeket részletező pénzügyi feljegyzést is.

A jogszabály kidolgozása folyamán nemcsak az előirásos jelentéseket, véleményeket és előzetes jóváhagyásokat kell beszerezni, hanem mindazokra a felmérésekre és konzultációkra is sort kell keríteni, amelyek a szöveg pontosságának és törvényességének biztosításához ajánlatosak. A rendeletekhez minden esetben mellékelni kell a bevezetett intézkedések következményeiről szóló hatástanulmányt.

Ha a rendelkezés egyes állampolgárok jogait és jogos érdekeit hátrányosan érinti, ésszerű időtartamon, de legalább kéthetes határidőn belül meghallgatást kell számukra biztosítani. Ugyanígy és amennyiben a rendelkezés azt lehetővé teszi, a rendeletet a jelzett határidőn belül nyilvánosságra kell hozni.

A rendelettervezetekben minden esetben figyelembe kell venni az Általános Műszaki Titkárság (*Secretaría General Técnica*) álláspontját az Államtanács véleményének sérelme nélkül azokban az esetekben, amikor a véleményezést törvény előírja.

Amennyiben a rendeleti jogszabály az állam és az Autonóm Közösségek közötti hatáskörök megosztását is érinti, arról előzetesen a Területpolitikai Minisztériumot (*Ministerio de Política Territorial*) is tájékoztatni kell.

A kormány által elfogadott rendeletek akkor lépnek hatályba, amikor azokat teljes szöveggel közzéteszik a Hivatalos Közlönyben (BOE).

Jogszabályi adatbázisok

A spanyol hivatalos közlöny adatbázisa az 1960 óta közzétett valamennyi jogszabályt tartalmazza a következő honlapon: [IBERLEX](#).

Ingyenes-e az adatbázishoz való hozzáférés?

Ehhez az adatbázishoz való hozzáférés ingyenes.

A tartalom rövid leírása

A spanyol hivatalos közlöny weboldalán az 1960 óta megjelent valamennyi közlöny megtekinthető.

Kereső biztosítja a hozzáférést a jogszabályokhoz és hirdetésekhez, továbbá az 1980 óta létrejött alkotmánybírósági ítélezési gyakorlathoz, az Állami Jogi Szolgálat (1997 óta keletkezett jelentések és hirdetések) és az Államtanács adatbázisaihoz. Végezetül a weboldal segít a jogi figyelmeztetésekkel, a kiadott közleményekkel, információs és dokumentációs konzultációkkal kapcsolatos szolgáltatások elérésében.

Kapcsolódó linkek

[IBERLEX – Spanyol jogszabályi adatbázis](#)

Utolsó frissítés: 12/03/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Franciaország

Ebben a szakaszban a különböző franciaországi jogforrások áttekintését találja meg.

Jogforrások

Franciaországban a jog alapvetően írásbeli szabályokból áll, ezek a **jogforrások**. Ezek lehetnek az államok által vagy az államok között elfogadott szabályok, de lehet a nemzeti vagy nemzetközi bíróságok ítélezési gyakorlata is, vagy lehetnek helyi szinten rögzített szabályok, mint például az önkormányzati szabályrendeletek, sőt szakmai szervezetek, például az orvosi kamara szabályrendeletei, az állampolgárok által létrehozott szabályok, mint például a kollektív szerződések vagy a szerződések, és végül a pusztán szokás.

Mindezt a **szabályok hierarchiája** szerint rendelik el. Ennélfogva egy szabály:

tiszteletben kell, hogy tartsa a magasabb szintű korábbi szabályokat,

módosíthatja az azonos szintű korábbi szabályokat,

az alacsonyabb szintű ellentétes szabályok hatályon kívül helyezését vonja maga után.

Nemzetközi jogforrások

Nemzetközi szerződések és megállapodások

Franciaországban a nemzetközi szerződések hatálybalépése azok ratifikálásához vagy jóváhagyásához, valamint közzétételéhez van kötve. Bizonyos szerződések **közvetlenül alkalmazandók** a francia jogrendben, mások belső szabály útján történő **átültetést** feltételeznek.

Az európai unió jog

Az európai unió jog fogalma az Európai Unió intézményei által megállapított szabályokra utal. E jogforrások lehetnek ajánlások, vélemények, rendeletek, határozatok vagy irányelvek.

Nemzeti jogforrások

Alkotmányos szabályok

az 1958. október 4-i Alkotmány;

az 1946. október 27-i Alkotmány preambuluma, valamint az 1789. augusztus 26-i Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata, és a Köztársaság törvényei által elismert, a preambulumban hivatkozott alapvető elvek;

a kihirdetésük előtt az Alkotmánytanács elé terjesztett és az Alkotmányt kiegészíteni hivatott alaptörvények.

Jogalkotási szabályok

A Parlament által elfogadott törvény az Alkotmány alá van rendelve. Megkeresése esetén az Alkotmánytanács a kihirdetésük előtt felülvizsgálja a **törvények alkotmányosságát**, azaz ellenőrzi az Alkotmánynak való megfelelésüket. Az Alkotmánytanácshoz fordulhat a köztársasági elnök, a miniszterelnök, a Nemzetgyűlés és a Szenátus elnöke, illetve hatvan képviselő vagy hatvan szenátor. Ezenkívül az Alkotmánytanács elbírálja az Államtanács vagy a Semmitőszék által elé terjesztett, egy folyamatban levő peres eljárás feleinek hatályos törvény hatályon kívül helyezése iránti kérelmét, amelyben a kérelmező vitatja a szóban forgó eljárás során alkalmazandó törvény összeegyeztethetőségét az Alkotmányban garantált jogokkal és szabadságokkal. Az Alkotmány 55. cikke értelmében a Franciaország által ratifikált nemzetközi szerződések a törvények felett állnak. A közigazgatási és az ítélőbírói tehát elutasítja az olyan törvény alkalmazását, amely összeegyeztethetetlennek tűnik valamely nemzetközi szerződéssel, akár korábbi, akár későbbi, mint a törvény.

Rendeleti szintű jogszabályok

A törvényerejű rendeletek

Az Alkotmány 38. cikke értelmében a **kormány** – programjának végrehajtása érdekében és korlátozott időtartamon belül – felkérheti a Parlamentet arra, hogy adjon felhatalmazást törvényi szabályozási szintű intézkedések meghozatalára. Ezek a törvényerejű rendeletek formálisan rendeleti szintű aktusok, amíg a jogalkotó nem erősítette meg őket, így megerősítésükig közigazgatási bíróság előtt megtámadhatók.

A rendeletek

A rendeleteket **aszerint különböztetik meg, hogy mely hatóságtól származnak**:

a köztársasági elnök vagy a miniszterelnök rendeletei (ha azok meghozatala a Miniszterek Tanácsán vagy az Államtanácson belül történik, csak ugyanazon feltételek mellett módosíthatók);

tárcaközi vagy miniszteri rendeletek;

az állam által meghatalmazott hatóságok (prefektus, polgármester stb.) vagy decentralizált állami hatóságok (önkormányzat, megyék, régió) által hozott rendelkezések.

A kollektív szerződések

A munka törvénykönyve megállapítja a munkafeltételekre alkalmazandó általános szabályokat. Ebben a keretben a magánszektor szociális partnerei (munkáltatók és munkavállalói szakszervezetek) szerződéseket és megállapodásokat kötnek.

A kollektív szerződések tehát meghatározzák az érintett struktúrák (újrahasznosítási ipar és kereskedelem, pályakezdő fiatalok munkásszállói, kiegészítő nyugdíjbiztosítási intézmények stb.) munkavállalóira alkalmazandó munkafeltételeket és szociális garanciákat. **A kollektív megállapodások** csak egy adott területre (bér, munkaidő stb.) vonatkoznak. A kollektív megállapodások és szerződések valamely ágazat (egy adott területen azonos tevékenységet folytató vállalkozások összessége), vállalkozás vagy intézmény szintjén jöhetnek létre. A kollektív szerződés „hatályát kiterjesztheti” a munkaügyért, a szociális kapcsolatokért és a szolidaritásért felelős minisztérium vagy a mezőgazdasági és halászati minisztérium, és ekkor a hatálya alá tartozó tevékenységi ág valamennyi szervezetére alkalmazandó.

A bírósági és a közigazgatási ítélezési gyakorlat

Az ítélezési gyakorlat származhat a rendes bíróságoktól vagy a közigazgatási **bíróságoktól**. A rendes bíróságok ítélezési gyakorlata értelmezi a jogot, azonban elvben csak az elbírált ügyre alkalmazandó. A közigazgatási bíróságok ítélezési gyakorlata rangban a rendeleti szintű szabályozás fölött helyezkedik el, mivel megsemmisíthet rendeletet, azonban a jogalkotási szintű szabályozás alatt található

Intézményi keretek

A jogalkotási folyamat Franciaországban

Különbséget kell tenni a **törvénytervezet** és a **javaslat** között, az előbbi esetében a törvényszöveg kezdeményezése a kormány feladata és azt a Miniszterek Tanácsában egy miniszter terjeszti elő, az utóbbi esetében a törvény szövegének kezdeményezése a Parlament feladata.

A törvénytervezetet vagy a javaslatot a Nemzetgyűlésnek vagy a Szenátusnak nyújtják be.

A törvény szövegét ezt követően a Parlament vizsgálja meg. Elfogadására akkor kerül sor, ha azt mindkét kamara ugyanabban a formában jóváhagyta. Abban az esetben, ha a két kamara között nincs egyetértés, paritásos vegyes bizottság ül össze. E bizottság 7 képviselőből és 7 szenátorból áll, és az a feladata, hogy közös törvényszövegre tegyen javaslatot, rendszerint az egyes kamarák általi két-két olvasatát követően.

A kormány bármikor kérheti a gyorsított eljárást. Ebben az esetben már az első olvasat végén létrehozható egy paritásos vegyes bizottság.

A törvényszöveget a köztársasági elnök hirdeti ki (azaz aláírásával látja el) a Parlament által elfogadott szöveg kormányának való megküldését követő 15 napon belül. Ezen időszak alatt az elnök kérheti a szöveg újabb vizsgálatát, és lehetőség van az Alkotmánytanács megkeresésére annak érdekében, hogy ellenőrizze a szöveg Alkotmánynak való megfelelését. A **kihirdetett törvény** a Hivatalos Lapban (Journal officiel) való közzétételét követően lép hatályba.

Törvények és rendeletek közzététele

Ahhoz, hogy kötelező érvényűek legyenek, a törvényeket és a rendeleteket **az állampolgárok tudomására kell hozni**. Az egyedi jogi aktusokról tehát értesíteni kell azokat a személyeket, akikre vonatkoznak, míg a szabályozási aktusokat közzé kell tenni.

A jogalkotási és szabályozási szövegek hatálybalépésére vonatkozó szabályokat a 2004. február 20-i 2004-164. sz. törvényerejű rendelet 2004. június 1-jétől módosította.

Ezen időponttól kezdődően a polgári törvénykönyv 1. cikke rendelkezik arról, hogy **a jogszabályok** – eltérő rendelkezés hiányában – **a Hivatalos Lapban (Journal officiel) történő közzétételüket követő napon lépnek hatályba**.

Sürgős esetben azonban azok a törvények, amelyek kihirdető rendelete azt előírja, valamint azok a közigazgatási jogi aktusok, amelyek esetében a kormány azt külön rendelkezésben elrendeli, a közzétételük napján lépnek hatályba.

A **rendeleteken** kívül szintén a **Hivatalos Lapban** teszik közzé a nemzeti szinten illetékes állami hatóságok által hozott **szabályozási aktusokat** (miniszteri rendeletek, független közigazgatási hatóságok jogi aktusai stb.). A miniszteri rendeleteket emellett a minisztériumok hivatalos közlönyeiben is közzéteszik. A kizárólag a hivatalos közlönyben történő közzététel csak akkor lehetséges, ha a szabályozási aktus a közigazgatási alanyoknak csak egy nagyon konkrét kategóriáját (elsősorban a minisztériumi köztisztviselőket és alkalmazottakat) érinti.

A helyi hatóságok jogi aktusaira különleges közzétételi feltételek vonatkoznak. Nem jelennek meg a Hivatalos Lapban.

A körleveleknek vagy utasításoknak elvben nincs szabályozási hatásuk. Ezek a jogi aktusok arra korlátozódnak, hogy utasításokat adjanak az osztályoknak a törvények és a rendeletek alkalmazására vonatkozóan, illetve arra, hogy pontosítsák bizonyos rendelkezések értelmezését.

Ahhoz, hogy alkalmazandóak legyenek, közzé kell őket tenni a miniszterelnök e célra szolgáló megfelelő internetes honlapján (2008. december 8-i 2008-1281. sz. rendelet). A szokásos közzétételi mód a minisztériumok hivatalos közlönyeiben történő megjelentetés. Csak a legfontosabb körleveleket teszik közzé a Hivatalos Lapban.

Jogszabályokat tartalmazó adatbankok

Franciaországban a **nyilvános jogi adatbázisokat** a [2002. augusztus 7-i 2002-1064. sz. rendelet](#) ([angol nyelvű változat](#)) által létrehozott internetes közszolgáltatás keretében terjesztik.

A rendszer működését a [Légifrance](#) honlapon elérhető adatok ismételt felhasználásáról szóló [magyarító feljegyzés](#) fejti ki részletesen:

A [Légifrance](#) a következő elemeket tartalmazza:

a törvénykönyveket, törvényeket és rendeleteket, az egységes szerkezetbe foglalt változatokban (**„Legi” adatbázis**);

a Hivatalos Lap törvényeket és rendeleteket tartalmazó kiadásában közzétett dokumentumokat (**„JorF” adatbázis**);

a kiterjesztett hatályú nemzeti kollektív szerződéseket (**„Kali” adatbázis**);

az Alkotmánytanács határozatait (**„ConstiF” adatbázis**);

a Semmítőszék és a fellebbviteli bíróságok ítéleteit (a Közlönyben közzétett ítéletek esetében a **„Cass” adatbázis**, a kiadatlan ítéletek esetében az **„Inca” adatbázis**, a fellebbviteli bíróságok ítéletei esetében a **„Capp” adatbázis**);

az Államtanács és a Hatásköri Bíróság határozatait, a közigazgatási fellebbviteli bíróságok határozatait és a közigazgatási bíróságok válogatott határozatait (**„Jade” adatbázis**);

a CNIL döntéseit (**„CNIL” adatbázis**).

Tájékoztatjuk, hogy más, közvetlenül vagy a [Légifrance](#) honlapról elérhető honlapok szintén részt vesznek az internetes közszolgáltatás keretében történő terjesztésben. Ezek a következők:

a [Számvevőszék](#) honlapja a pénzügyi bíróságok határozatai vonatkozásában,

az egyes minisztériumok honlapjai a hivatalos közlönyük vonatkozásában,

az adóügyi főigazgatóság honlapja [az adóügyi dokumentumok](#) vonatkozásában,

a külügyi és európai ügyek minisztériuma a nemzetközi egyezmények vonatkozásában („[Pacte](#)” adatbázis).

Az ehhez a második kategóriához tartozó adatok kinyerésének és ismételt felhasználásának feltételeivel kapcsolatos információk az egyes honlapokon található meg.

A Légifrance honlapon megtalálható a fentiekben felsorolt [adatbázisok katalógusa](#) is.

A [Légifrance-licenckéijegyzéke](#) szintén hozzáférhető.

Adatbázisok

Itt található a jogi adatbázisok nem kimerítő listája:

A [LEGI](#) adatbázis egységes szerkezetben közzétett törvénykönyveket, törvényeket és rendeleteket tartalmaz.

A [JORF](#) adatbázis a Hivatalos Lap törvényeket és rendeleteket tartalmazó kiadásában közzétett dokumentumokat tartalmazza.

A [KALI](#) adatbázis kiterjesztett hatályú nemzeti kollektív szerződéseket tartalmaz.

A [CONSTIT](#) adatbázis az Alkotmánytanács határozatait tartalmazza.

A [JADE](#) adatbázis az Államtanács és a Hatásköri Bíróság határozatait, a közigazgatási fellebbviteli bíróságok határozatait és a közigazgatási bíróságok válogatott határozatait tartalmazza.

A [CNIL](#) adatbázis a CNIL (Commission nationale de l'informatique et des libertés; Informatika és Szabadságjogok Bizottsága) döntéseit tartalmazza.

A [Semmitőszék](#) ítélezési gyakorlata hozzáférhető a Semmitőszék honlapján.

[A Semmitőszék ítéletei](#) online szolgáltatás keretében megrendelhetők, továbbá [a Semmitőszék egyes ítéleteinek fordítása](#) angol, arab és mandarin nyelven is elérhető.

Utolsó frissítés: 13/12/2016

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Tagállami jog - Horvátország

A Horvát Köztársaság alkotmánya

[A Horvát Köztársaság alkotmánya](#)

A Horvát Köztársaság 1990. december 22-i alkotmánya (a továbbiakban: az 1990-es alkotmány) az 1990-es új alkotmányos rend elfogadásával meghatározta a Horvát Köztársaság Alkotmánybíróságának (a továbbiakban: az Alkotmánybíróság) összetételét, valamint felhatalmazásának jellegét és korlátait.

Az 1990-es alkotmány értelmében:

az Alkotmánybíróság 11, a horvát parlament Képviselőháza által – a Megyék Háza javaslatára – megválasztott bíróból áll, akiknek megbízatása nyolc évre szól. Az alkotmánybírák kiemelkedő tudású jogi szakértők, különösen bírák, ügyészek, ügyvédek és jogi egyetemei professzorok közül kerülnek ki; az Alkotmánybíróság elnökét négy évre választja; az Alkotmánybíróság bírái nem láthatnak el más közzszolgálati vagy szakmai feladatot;

az Alkotmánybíróság bírái a horvát parlament tagjaival azonos mentelmi jogot élveznek;

egy alkotmánybíró hivatali idejének lejártá előtt akkor menthető fel, ha erre nézve kérelmet nyújt be, ha szabadságvesztés-büntetésre ítélik, vagy ha az Alkotmánybíróság úgy találja, hogy az illető a hivatala ellátására tartósan alkalmatlanná vált.

Az 1990-es alkotmány értelmében az Alkotmánybíróság alapvető hatáskörei a következők:

a jogszabályok alkotmányos jellegéről való döntés, valamint az alkotmányellenesnek talált jogszabályok megsemmisítése;

más jogszabályok alkotmánynak és törvényeknek való megfeleléséről hozott döntés, valamint az alkotmánnyal vagy valamely törvénnyel ellentétesnek talált jogszabályok hatályon kívül helyezése vagy megsemmisítése;

az alkotmányos emberi és állampolgári szabadságok és jogok védelme az alkotmányjogi panasszal megindított eljárások keretében;

a jogalkotó, végrehajtó és igazságszolgáltatási szervek közötti hatásköri viták eldöntése;

a politikai pártok programjai és tevékenységei alkotmányosságának felügyelete, amennyiben pedig programjuk vagy tevékenységük a demokratikus alkotmányos rendet, a Horvát Köztársaság függetlenségét, egységét vagy területi integritását fenyegeti, tevékenységük betiltása;

a választások és köztársasági népszavazások alkotmányosságának és jogszerűségének felügyelete, valamint a választásokkal kapcsolatos, a bíróságok hatáskörén kívül eső jogviták eldöntése;

a Horvát Köztársaság kormányának javaslatára annak megállapítása, hogy a köztársasági elnök hivatala ellátására tartósan alkalmatlanná vált, amely esetben a köztársasági elnök feladatait átmenetileg a horvát parlament elnöke látja el;

a horvát parlament Képviselőházának kétharmados többségű szavazatával megindított eljárásban az összes bíró kétharmados többségi szavazatával dönt a köztársasági elnök ellen indított közjogi felelősségre vonási eljárásról. Ha az Alkotmánybíróság megállapítja a közjogi felelősség fennállását, a köztársasági elnök megbízatása az alkotmány erejénél fogva megszűnik.

Az 1990-es alkotmány rendelkezett arról is, hogy alkotmányos törvénynek kell szabályoznia az alkotmánybírák megválasztásának, valamint hivatali idejük megszüntetésének feltételeit, az alkotmányossági és törvényességi felülvizsgálat feltételeit és az erre irányuló eljárás időkorlátait, az Alkotmánybíróság döntéshozatali eljárását, valamint döntéseinek joghatásait, az alkotmányos szabadságok és emberi, valamint állampolgári jogok védelmét, és az Alkotmánybíróság feladatának ellátása szempontjából jelentős minden más kérdéskört. Ezt az alkotmányos törvényt az alkotmány módosítására felállított eljárás keretében kellett elfogadni.

1990 óta a Horvát Köztársaság alkotmányos rendjében – a Horvát Köztársaság Alkotmánybíróságáról szóló alkotmányos törvény kivételével – nem kellett az alkotmány elfogadására meghatározott eljárás keretében jogszabályt elfogadni, vagyis olyan jogszabályt, amelyet az alkotmány alkotmányos erővel ruház fel. Ez egyértelmű kifejeződése az alkotmányossági felülvizsgálat jelentőségének és szerepének a Horvát Köztársaság jogrendjében.

Az 1990-es alkotmánnyal összhangban 1991 márciusában a horvát parlament elfogadta a Horvát Köztársaság Alkotmánybíróságáról szóló első alkotmányos törvényt (a továbbiakban: az 1991-es alkotmányos törvény), amely tovább bővíti az 1990-es alkotmányban meghatározott alkotmánybírósági hatásköröket.

Az 1990-es **alkotmány első módosítására** 1997 végén került sor, amikor a Horvát Köztársaság alkotmányát módosító és kiegészítő alkotmányos törvényt elfogadták. Ezek a módosítások és kiegészítések nem érintették az 1990-es alkotmány alkotmánybírósági hatásköröket szabályozó rendelkezéseit. 1999 szeptemberében a parlament új alkotmányos törvényt fogadott el a Horvát Köztársaság Alkotmánybíróságáról (a továbbiakban: az 1999-es alkotmányos törvény).

Az **alkotmány második módosítására** 2000 végén került sor, amikor a Horvát Köztársaság alkotmányának módosítását fogadták el. Az alkotmány e módosításai során az Alkotmánybíróság hatásköreit jelentősen bővítették, a bírák számát pedig az eredeti 11-ről 13-ra növelték. Az 1990-es alkotmány által már meghatározott hatáskörökön túl az Alkotmánybíróság a következő új hatásköröket kapta:

egy törvény alkotmányosságának vizsgálata, valamint más, már nem hatályos rendelkezések alkotmányosságának és törvényességének vizsgálata, feltéve, hogy még nem telt el egy év a hatályon kívül helyezésük és az eljárás megindítására vonatkozó kérelem vagy javaslat benyújtása között; az alkotmányosság és törvényesség végrehajtásának nyomon követése, valamint jelentéstétel a horvát parlament Képviselőháza felé bármely észlelt alkotmány- és törvényellenességről;

amennyiben úgy találja, hogy az illetékes szerv nem bocsátott ki az alkotmány, a törvények vagy egyéb jogszabályok rendelkezéseit végrehajtó rendeletet akkor, amikor erre nézve kötelezettsége állt fenn, az Alkotmánybíróságnak értesítenie kell erről a Horvát Köztársaság kormányát, azon rendeletek esetében pedig, amelyeket a kormánynak kellett volna kibocsátania, a horvát parlament Képviselőházát;

a Horvát Köztársaság kormányának javaslatára határozat elfogadása, mely szerint a horvát parlament elnöke átmenetileg ellátja a köztársasági elnök feladatait, amennyiben a köztársasági elnök betegség vagy cselekvőképtelenség miatt jelentős időtartamra akadályozott feladatait ellátásában, és különösen akkor, ha képtelen arról dönteni, hogy feladatait egy átmeneti helyettesre delegálja;

a köztársasági elnök őrizzetbe vételéhez vagy a vele szembeni büntetőeljárás megindításához előzetes hozzájárulás megadása;

a Nemzeti Igazságügyi Tanácsnak egy bíró tisztségéből való felmentésére vonatkozó döntése elleni fellebbezés elbírálása, továbbá a Nemzeti Igazságügyi Tanácsnak egy bíró fegyelmi felelősségét megállapító határozata elleni fellebbezés elbírálása; mindkét döntést a fellebbezés benyújtását követő 30 napon belül kell meghozni (a döntés kizárja az alkotmányossági panaszhoz való jogot).

Az 1990-es **alkotmány harmadik módosítására** 2001 elején került sor. Ezek a változások nem módosították vagy egészítették ki a 2000-es alkotmányos rendelkezéseket, amelyek jelentősen kibővítették az Alkotmánybíróság hatásköreit az 1990-es alkotmányba foglalt hatásköreikhez képest. Pusztán az alkotmány Alkotmánybíróságra vonatkozó részének meglévő terminológiáját hozták összhangba az emberi jogok európai egyezménye terminológiájával. Ezen túlmenően hatályon kívül helyezték az alkotmány Alkotmánybíróságra vonatkozó azon rendelkezéseit, amelyek a horvát parlament Képviselőházára és a Megyék Házára hivatkoztak, mivel az alkotmány 2001-es változásai következtében a nemzeti parlament egykamarássá alakult (a Megyék Házat megszüntették, a Képviselőháza vonatkozó rendelkezéseket pedig a horvát parlamentre való hivatkozással váltották fel).

2002 márciusában elfogadták a Horvát Köztársaság Alkotmánybíróságáról szóló alkotmányos törvényt módosító és kiegészítő alkotmányos törvényt, amely az 1999-es alkotmányos törvény szövegét összhangba hozta a 2000-es alkotmánymódosítással létrehozott, kibővített alkotmánybírósági hatáskörökkel. Ez jelenleg is hatályos.

Az alkotmányossági felülvizsgálatot 1963-ban vezették be a Horvát Köztársaságban, az Alkotmánybíróság pedig 1964-ben kezdte meg működését.

Az alkotmányossági felülvizsgálat a Horvát Köztársaságban két történelmi időszakra bontható:

a korábbi Horvát Szocialista Köztársaságban végzett alkotmányossági felülvizsgálat 1963 és 1990 között – abban az időszakban, amikor Horvátország az egykori Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság hat szövetségi államának (köztársaságának) egyike volt;

alkotmányossági felülvizsgálat a Horvát Köztársaságban 1990-től napjainkig – abban az időszakban, amikor a Horvát Köztársaság autonómmá és függetlenné vált.

A legjelentősebb büntetőjogi jogszabályok

Büntetőjog:

Büntető törvénykönyv

Büntető eljárásjogi törvény

Szabálysértési törvény

A fiatalok bíróságairól szóló törvény

A mentális zavarokban szenvedő személyek védelméről szóló törvény

A háborús nyereszkesedésre, gazdasági bűnözésre és privatizációs bűncselekményekre vonatkozó elévülési idő hiányáról szóló törvény

A bűncselekmények sértetteinek pénzügyi kártalanításáról szóló törvény

A jogi személyek büntetőjogi felelősségéről szóló törvény

Amnesztiatörvény

A bűncselekményekből és szabálysértésekből származó haszon elkobzására vonatkozó eljárásról szóló törvény

Az elítélés jogkövetkezményeiről, a bűnügyi nyilvántartásról és a rehabilitációról szóló törvény

A feltételes szabadságra bocsátásról szóló törvény

A legjelentősebb polgári jogi, kereskedelmi jogi és közigazgatási jogi jogszabályok

Polgári jog:

Végrehajtási törvény

Választottbírósági törvény

A költségmentességről szóló törvény

Az érvényesítésről szóló törvény

A békéltetésről szóló törvény

Öröklési törvény

A polgári jogi kötelezettségekről szóló törvény

Polgári eljárásjogi törvény

A tulajdonjogról és más dologi jogokról szóló törvény

Az üzlethelyiségek bérletéről és megvásárlásáról szóló törvény

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény

Az egykori Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság felelősségi körébe tartozó, ott okozott károkért a Horvát Köztársaságot terhelő felelősségről szóló törvény

A horvát fegyveres erők, valamint rendvédelmi erők tagjai által a horvát függetlenségi háború során okozott károkért a Horvát Köztársaság felelősségéről szóló törvény

A terrorcselekmények és nyilvános demonstrációk során okozott károkért való felelősségről szóló törvény

Bizonyos köztulajdonban álló ingatlanok feletti rendelkezési vagy használati jog más felhasználókra vagy természetes és jogi személy tulajdonosokra történő átruházásának tilalmáról szóló törvény

A egyes jogi személyek részére a Horvát Köztársaságban vagyontárgyak birtokba vételének vagy az azokkal való rendelkezés jogát megtagadó törvény

A törvények más országok rendelkezéseivel való összeütközésének meghatározott helyzetekben történő rendezéséről szóló törvény

Kereskedelmi jog:

Csőd törvény

A vállalkozásokról szóló törvény

A bírósági nyilvántartásról szóló törvény

Az európai részvénytársaság és az európai gazdasági egyesülés bevezetéséről szóló törvény

Közigazgatási jog:

Kisajátítási törvény

A kisajátításról és a kártalanítás odaítéléséről szóló törvény

A közigazgatási jogvitákról szóló törvény

A jugoszláv kommunista uralom alatt elkobzott vagyontárgyakért járó kártérítésről szóló törvény

A jugoszláv kommunista uralom alatt elkobzott vagyontárgyakért járó kártérítésről szóló törvény alkalmazására vonatkozó szabályokról és nemzetközi szerződésekről szóló törvény

Utolsó frissítés: 22/08/2016

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Olaszország

Ez az oldal az olaszországi jogrendszerrel nyújt tájékoztatást.

Jogforrások

Olaszországban, mint minden modern demokráciában, a politikai rendszer a hatalmi ágak – törvényhozás, végrehajtás és igazságszolgáltatás – elválasztásán alapul.

Az olasz jogforrások rendszerint a törvényhozó hatalom útján születnek, amelyeket a végrehajtó hatalom érvényesít. Az igazságszolgáltatás akkor lép közbe, amikor a jogszabályokat megsértik.

Jogszabály-típusok – leírás

Az olaszországi jogforrások fontossági sorrendben:

Az Alkotmány

A törvények (törvénykönyvek és más parlamenti törvények, regionális törvények)

Rendeletek

Szokásjog

A népszavazás is jogforrás lehet, amennyiben korábbi törvényt hatályon kívül helyez.

A jogszabályok jogértelmezés tárgyai, és az ítélkezési gyakorlat hatással van a későbbi döntésekre. Ugyanakkor az ítélkezési gyakorlat nem bír kötelező erővel, mivel Olaszország kontinentális jogrendszerű ország, ahol a tételes, írott jog szolgál a jogértelmezők fő útmutatójával.

Az Alkotmány az elsődleges jogforrás. Az alkotmányozó hatalom alkotja, és csak különleges eljárás útján módosítható – ez az eljárás sokkal összetettebb annál, mint amely a rendes törvények módosításához szükséges.

A parlamenti törvények a Camera dei Deputati (alsóház) és a Senato (felsőház) általi megvitátást követően születnek, és azokat egész Olaszországban végre kell hajtani és be kell tartani. Ez alól kivételt képeznek az egyes területekre vagy eseményekre alkotott külön törvények – például egy földrengés esetén elfogadott törvény.

A regionális törvény hatálya kizárólag az érintett régió területére terjed ki, és csak bizonyos tárgyköröket szabályozhat.

Egyes kérdések szabályozása terén a regionális törvények beolvadhatnak az állami törvényekbe (amennyiben léteznek ilyenek), vagy kizárólagossá válhatnak (amennyiben nincs állami szabályozás erre vonatkozóan) – így például a kereskedelem, oktatás, tudományos kutatás, sport, kikötők és repülőterek, munkahelyi biztonság és kulturális javak vonatkozásában.

A rendeletek a parlamenti, illetve regionális törvényeknek alárendelt eszközök, az azok végrehajtására vonatkozó részletszabályokkal.

Jogszabályi hierarchia

Az olasz jogrendszer összhangban van a nemzetközi és a közösségi joggal, legyen az szokásjog vagy írott jog.

A jogforrások hierarchikus rendbe szerveződnek. A jogállamiságnak megfelelően egy törvény sem ütközhet az Alkotmányba, a törvénytől alacsonyabb szintű jogszabály pedig nem ütközhet törvénybe.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

Általánosságban a jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények a parlament és a regionális tanácsok.

Különleges körülmények fennállása esetén a kormány is alkothat törvényt (a parlament utólagos jóváhagyásával/módosításával). Erre sürgős esetekben kerülhet sor, illetve amikor a parlament átruházta az erre vonatkozó hatáskört.

Rendeleteket rendszerint a kormány vagy a regionális tanácsok hoznak, ezek a törvények végrehajtásának részleteit tartalmazzák.

Döntéshozatali eljárás

A rendes jogalkotási eljárás három szakaszból áll:

Kezdeményezés: E jogosultsággal a kormány, a parlament bármely tagja, a választópolgárok (állampolgárok) csoportjai, a regionális tanácsok és néhány különleges státuszú intézmény rendelkezik.

Vita és szavazás: Ez többféle módon történhet, a parlament házszabályától függően.

Kihirdetés és közzététel: Ez magában foglalja a jogszabálynak az Olasz Köztársaság Elnöke általi kihirdetését és a hivatalos közlönyben történő közzétételét.

Jogi adatbázisok

A **Normattiva** projektet 2010 márciusában indították az alábbi célokkal: a hatályos állami és regionális rendelkezések közigazgatási szervek általi számítógépesítésének és osztályozásának előmozdítása, e rendelkezések állampolgárok általi ingyenes lekérdezésének megkönnyítése, valamint a jogszabályoknak a Miniszterelnöki Hivatal, a Szenátus és a Képviselőház feladatkörébe tartozó felülvizsgálatához szükséges eszközök biztosítása.

A dokumentumok három formában kérhetők le a „Normattiva” adatbázisból:

az Olasz Köztársaság hivatalos lapjában közzétett eredeti változatban;

az adatbázisból való lekérés napján alkalmazandó változatban; valamint

a felhasználó által megadott bármely korábbi napon hatályos változatban.

Elkészültét követően az adatbázis tartalmazni fog valamennyi, számozott jogi aktus formájában elfogadott állami jogszabályt (törvények, törvényrendeletek, törvényerejű rendeletek és egyéb számozott jogi aktusok).

Jelenleg mintegy 75 000 jogi aktust tartalmaz, amelyek mindegyikét 1946-ban vagy azt követően fogadták el.

A miniszteri rendeletek nem szerepelnek az adatbázisban.

A projekt jelenleg is a fejlesztés szakaszában van. További tervezett lépések:

dinamikus linkek segítségével az egész adatbázisban lehetőség lesz a módosított rendelkezésről az adott cikknek a következő módosításban szereplő változatára ugrani;

a keresési funkciót továbbfejlesztik, hogy „fogalmak” és szemantikai kategóriák alapján is lehessen keresést végezni;

összegyűjtik és hozzáférhetővé teszik az Olasz Királyság fennállása alatt (1861-1946) közzétett valamennyi jogalkotási aktust;

linkek segítségével az összes többi nyilvános jogszabálygyűjtemény elérhető lesz, kezdve a regionális és a közösségi jogszabályokat tartalmazókkal.

Utolsó frissítés: 18/06/2018

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Ciprus

Az alkotmány (Σύνταγμα) 1. §-a értelmében „Ciprus állam független és szuverén elnöki köztársaság”, amely a törvényesség, a hatalommegosztás (a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom elkülönülése), a pártatlan igazságszolgáltatás, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának és védelmének elvein alapul.

Az emberi jogokat és alapvető szabadságokat az alkotmány II. része védi, amely az Emberi Jogok Európai Egyezményét (EJEE) (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) (Ε.Σ.Α.Δ.) tükrözi, az alkotmány 35. §-a pedig kimondja, hogy „a Köztársaság törvényhozó, végrehajtó és bírói szervei – hatáskörük keretein belül – kötelesek biztosítani a jelen Rész rendelkezéseinek hatékony alkalmazását”.

A törvényességet nemcsak az írott alkotmány és a jogszabályok védik, hanem az is, hogy a kormány köteles tiszteletben tartani a rá vonatkozó alkotmányos kereteket, és biztosítani a jogalkotó által elfogadott törvények alkotmányosságát, valamint az igazságszolgáltatás függetlenségét és pártatlanságát.

Jogforrások

1. Az Európai Unió joga

Ciprus 2004. május 1. óta az Európai Unió teljes és egyenlő jogú tagállama, és kiterjed rá az Európai Unió jogának hatálya. Az Európai Unió Bíróságának (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) ítélkezési gyakorlata szerint a közösségi jog a hierarchiában a tagállamok nemzeti joga felett helyezkedik el, beleértve azok belső jogszabályait és alkotmányát egyaránt.

Az Európai Unió jogának a ciprusi alkotmánnyal szemben élvezett elsőbbségét maga a ciprusi alkotmány biztosítja, amelyet az ötödik alkotmánymódosításról szóló törvénnyel (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (2006. évi 127(I). sz. törvény) módosítottak, a közösségi jog alkotmánnyal szemben élvezett elsőbbségének egyértelmű rögzítése érdekében.

A Ciprusi Köztársaság nemzeti jogszabályait is összhangba hozta az Európai Unió jogával; ennek keretében számos jogszabályt fogadott el, és a nemzeti jog számos rendelkezését hatályon kívül helyezte vagy módosította, így – a fentiek szerint – az alkotmány rendelkezéseit is.

Ezért a Ciprusi Köztársaságban az a jogforrás, amely elsőbbséget élvez, az Európai Unió joga, ami magában foglalja a tagállamok által elfogadott szabályokat, vagyis az Európai Közösséget létrehozó szerződéseket azok jegyzőkönyveivel és mellékleteivel együtt (a későbbi kiegészítéseknek és módosításoknak megfelelően), valamint az Európai Unió intézményei által rendelt, irányelv vagy határozat formájában elfogadott szabályokat. Magában foglalja továbbá az EU és harmadik országok vagy nemzetközi szervezetek által kötött nemzetközi egyezményeket, az általános és alapvető jogelveket, a nemzetközi szokásjogot, a nemzetközi közjog általános szabályait és az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatát, amely szerint az alapvető emberi jogok – mint alapvető jogelvek – az európai vívmányok szerves részét képezik.

2. A Ciprusi Köztársaság alkotmánya

A Ciprusi Köztársaság alkotmányát 1960-ban, a Ciprusi Köztársaság kikiáltásakor fogadták el, és a 179. §-a értelmében a Ciprusi Köztársaság alaptörvénye. A Ciprusi Köztársaság Európai Unióhoz történt csatlakozása és a fenti 1. pontban hivatkozott alkotmánymódosítás óta az Európai Unió joga elsőbbséget élvez a belső alkotmányos renddel szemben, és az alkotmányban foglalt szabályoknak összhangban kell lenniük az Európai Unió jogával.

3. Nemzetközi egyezmények / szerződések / megállapodások

Az alkotmány 169. §-a úgy rendelkezik, hogy ha a Minisztertanács határozata alapján megkötött nemzetközi egyezményt, szerződést vagy megállapodást törvénnyel megerősítenek és a Hivatalos Közlönyben kihirdetnek, az ezt követően elsőbbséget élvez a többi nemzeti jogszabállyal szemben (kivéve az alkotmányt), és e jogszabályokkal való összeütközése esetén előbbi kell alkalmazni, feltéve, hogy a szóban forgó jogforrást a másik fél is hasonlóan alkalmazza.

4. Törvények

Az írott törvényeket a törvényhozó hatalmat gyakorló Képviselőház (Βουλή των Αντιπροσώπων) fogadja el, és azoknak az Európai Unió jogával és az alkotmánnyal is összhangban kell lenniük.

Az alkotmány 188. §-a kimondja, hogy a Ciprusi Köztársaságban jelenleg egyrészt azok a törvények alkalmazandók, amelyek e § értelmében a függetlenség kikiáltásának napján hatályban voltak (kivéve, ha az alkotmány értelmében alkalmazandó vagy az alkotmány alapján elfogadott törvény másként rendelkezett vagy rendelkezik), másrészt pedig a Képviselőház (Βουλή των Αντιπροσώπων) által a függetlenség kikiáltását követően elfogadott törvények.

5. Rendeletek

A rendeletek olyan jogszabályok, amelyeket a végrehajtó hatalom hoz a jogszabállyal rá ruházott hatáskörök alapján, és azoknak az Európai Unió jogával, az alkotmánnyal és a törvényekkel is összhangban kell lenniük.

A közigazgatásnak az egyes törvények alkalmazásához és végrehajtásához szükséges további jogszabályok (másodlagos jogi aktusok) elfogadására vonatkozó e hatáskörei szabályozói hatáskörök néven ismertek, és – noha Cipruson a törvényalkotás a Képviselőház hatáskörébe tartozik – ezek megengedésének oka az, hogy meghatározott különös, helyi érdekűségű, műszaki jellegű vagy egyéb részletkérdések szabályozhatóak legyenek.

6. A Legfelsőbb Bíróság (Ανώτατο Δικαστήριο) ítélkezési gyakorlata

Cipruson az az elv érvényesül, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítéletei valamennyi alacsonyabb szintű bíróságra kötelezőek. Ezért a Legfelsőbb Bíróság valamely jogszabályt értelmező ítélete jogforrásnak tekinthető.

7. Common law – a méltányosság elve

A common law (κοινοδικαίο) és a méltányosság elve (επιείκεια) is jogforrásnak minősül olyan esetekben, amelyekre más jogi előírás nincsen.

Jogszabály-típusok – leírás

Írott jog

A Ciprusi Köztársaság alkotmánya

A harmadik országokkal kötött, törvénnyel megerősített és a Hivatalos Közlönyben kihirdetett nemzetközi egyezmények/szerződések/megállapodások, amelyek elsőbbséget élveznek a többi nemzeti jogszabállyal szemben, feltéve, hogy a szóban forgó jogforrást a másik fél is hasonlóan alkalmazza.

Az alkotmány 188. §-a értelmében a függetlenség kikiáltásának napján hatályban volt törvények, kivéve, ha az alkotmány értelmében alkalmazandó vagy az alkotmány alapján elfogadott törvény másként rendelkezett vagy rendelkezik. A Képviselőház által a függetlenség kikiáltását követően elfogadott törvények. Szabályozó aktusok (Κανονιστικές Πράξεις) (rendeletek) (Κανονισμοί).

Íratlan jog

A Legfelsőbb Bíróság, valamint az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Bíróságának ítélkezési gyakorlata.

A common law és a méltányosság elve, kivéve, ha az alkotmány értelmében alkalmazandó vagy az alkotmány alapján elfogadott törvény másként rendelkezett vagy rendelkezik.

Jogszabályi hierarchia

A Ciprusi Köztársaság Európai Unióhoz történt csatlakozása óta a jogszabályi hierarchia a Ciprusi Köztársaságban az alábbi:

AZ EURÓPAI UNIÓ JOGA

A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA

NEMZETKÖZI EGYEZMÉNYEK/SZERZŐDÉSEK/MEGÁLLAPODÁSOK

TÖRVÉNYEK

RENDELETEK

A LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG ÍTÉLKEZÉSI GYAKORLATA

A COMMON LAW ÉS A MÉLTÁNYOSSÁG ELVE

Cipruson a common law és a méltányosság elve is jogforrásnak minősül és alkalmazandó olyan esetekben, amikor az adott kérdésre nem vonatkozik más jogi előírás/intézményi keret.

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

A Ciprusi Köztársaság alkotmánya egyértelműen elkülöníti egymástól a három hatalmi ágat. A végrehajtó hatalmat az elnök, az alelnök és a Minisztertanács gyakorolja, a bírói hatalmat a Köztársaság bíróságai, a törvényhozó hatalmat pedig a Képviselőház, amely a Köztársaság legfőbb jogalkotó szerve. Noha a Képviselőház a legfőbb jogalkotó szerv, a végrehajtó hatalom is elfogadhat olyan jogszabályokat, amelyek a törvények alkalmazásához és az alkalmazásuk során felmerülő számos eset szabályozásához szükségesek. A közigazgatásnak a törvények alkalmazásához és végrehajtásához szükséges további jogszabályok elfogadására vonatkozó e hatáskörei szabályozói hatásköröként ismertek.

Döntéshozatali eljárás

A törvényalkotási folyamat a törvényjavaslat vagy a törvényjavaslat tervezetének benyújtásával kezdődik. Törvényjavaslat tervezetének benyújtására a képviselők, törvényjavaslat benyújtására pedig a miniszterek jogosultak. A Képviselőházhoz benyújtott valamennyi törvényjavaslatot és -tervezetet először az illetékes parlamenti bizottságban, majd a plenáris ülésen vitatnak meg.

A Képviselőház a törvényeket és határozatokat a jelenlévő és szavazatot leadó képviselők egyszerű többségével fogadja el, és azokat elfogadásuk után megküldi a köztársasági elnöknek, aki azt a Köztársaság Hivatalos Közlönyében történő kihirdetés útján kibocsátja, vagy megfontolásra visszaküldi a Képviselőháznak. Utóbbi esetben, ha a Képviselőház ragaszkodik döntéséhez, akkor az elnök köteles a szóban forgó törvényt kibocsátani, kivéve, ha él az alkotmányossági vétőjogával; ez esetben a törvényt a Legfelsőbb Bíróság elé utalja annak érdekében, hogy ez utóbbi döntsön arról, a törvény megfelel-e az alkotmánynak, illetve az Európai Unió jogának, vagy sem. Ha a Bíróság álláspontja szerint megfelel, akkor a törvényt haladéktalanul kihirdetik, ha pedig nem, akkor a kihirdetés elmarad.

A törvények a Köztársasági Hivatalos Közlönyben történő közzététel napján vagy a törvényben meghatározott napon lépnek hatályba, és másik törvénnyel vagy – bizonyos körülmények fennállása esetén – hallgatólagosan helyezhetők hatályon kívül.

Jogi adatbázisok

A Ciprusi Köztársaságban a következő jogi adatbázisok érhetők el:

 CYLAW

 CIPRUSI JOGI PORTÁL (ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Ingyenes-e az adatbázisokhoz való hozzáférés?

A CYLAW-hoz való hozzáférés ingyenes. A CIPRUSI JOGI PORTÁL csak az előfizetők számára elérhető.

Rövid leírás

1. CYLAW

A CyLaw-t 2002 januárjában, az egyes államok jogához történő ingyenes hozzáférés biztosítását célzó nemzetközi mozgalom keretében, nonprofit adatbázisként hozták létre annak érdekében, hogy a ciprusi jog forrásairól ingyenes és független jogi tájékoztatást, illetve e jogforrásokhoz ingyenes hozzáférést biztosítson. A CyLaw adatbázisai tartalmazzák a Legfelsőbb Bíróság és a másodfokú családjogi bíróság 1997 óta meghozott ítéleteit, a polgári eljárási szabályokat, továbbá számos jogi témájú cikket és írást.

A CyLaw adatbázisában szereplő ítéleteket a Legfelsőbb Bíróság elektronikus formában tartja nyilván. Az ítéletek benne szereplő szövegei a Legfelsőbb Bíróság által kihirdetett pontos szövegek, mindenféle módosítás vagy javítás nélkül.

2. Ciprusi Jogi Portál

A Ciprusi Jogi Portál egyszerű hozzáférést biztosít többek között a hírekhez, a jogi kérdésekben érintett személyek azonnali érdeklődésére számot tartó szövegekhez és cikkekhez, valamint egy előfizetők számára elérhető jogi adatbázishoz, amely a Ciprusi Köztársaság „Jogalkotás” (‘Νομοθεσία’) és „Ítélezési gyakorlat” (‘Νομολογία’) elnevezésű adatbázisait tartalmazza.

A Törvénytár (Ευρετήριο των Νόμων) az összes hatályos és hatályon kívül helyezett törvényt, valamint az összes kapcsolódó rendeletet tartalmazza. Ezeket a nyilvántartásokat a Hivatalos Közlöny megjelenésekor folyamatosan frissítik.

A Bírósági Határozatok Tárában (Ευρετήριο της Νομολογίας) bármely határozat szövegét ki lehet keresni, különböző keresési feltételek alapján.

Kapcsolódó linkek

 Jogi Hivatal

 Legfelsőbb Bíróság

 Képviselőház (Βουλή των Αντιπροσώπων)

Utolsó frissítés: 23/07/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Tagállami jog - Lettország

Ez az oldal Lettország jogrendszeréről ad tájékoztatást.

Jogforrások

Lettország jogrendszere kontinentális európai jogrendszer. Legfontosabb jogforrása az írott jog.

Jogszabályok

A közjogi intézmények és a magánszemélyek vagy más jogosultak közötti kapcsolatokat a jogszabályok szabályozzák (*āŗējie normatīvie akti*).

A jogszabályok típusai, a jogszabályi hierarchiában elfoglalt helyük szerinti csökkenő sorrendben:

a Lett Köztársaság Alkotmánya,

törvények: a parlament által elfogadott törvények,

kormányrendeletek;

a Lett Nemzeti Bank, a Pénzügyi és Tőkepiaci Bizottság és a Közüzemi Bizottság rendeletei (melyek Lettország jogrendszerében ugyanolyan státusszal rendelkeznek, mint a kormány által kibocsátott rendeletek),

kötelező helyi önkormányzati rendeletek.

Az Európai Unió jogát a jogszabályi hierarchiában elfoglalt helyének megfelelően alkalmazzák. A hatóságoknak és a bíróságoknak az Európai Unió jogi rendelkezéseinek alkalmazása során az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatára is tekintettel kell lenniük.

A nemzetközi jog rendelkezéseit a forrásuktól függetlenül, a jogszabályi hierarchiában elfoglalt helyüknek megfelelően alkalmazzák. Ha a nemzetközi jog és a lett jog egy-egy, a hierarchiában ugyanolyan státuszú rendelkezése egymással nem összeegyeztethető, akkor a nemzetközi jog rendelkezését kell alkalmazni.

A **törvények** és a **kormányrendeletek** Lettország egész területén kötelező érvényűek, és senki nem hivatkozhat arra, hogy nem ismeri azokat. A törvények és a kormányrendeletek ismeretének hiánya senkit sem mentesít a betartásukra vonatkozó kötelezettség és felelősség alól.

A **kötelező helyi önkormányzati rendeletek** az adott közigazgatási területen belül valamennyi természetes és jogi személyre nézve kötelezőek.

Az alábbiak jogosultak jogi aktus kibocsátására:

Lettország lakossága, amikor élnek jogalkotási jogokkal (valamennyi választó egytizede jogszabálytervezetet terjeszthet a Parlament elé; a lakosság népszavazáson is részt vehet),

a Saeima (Parlament) törvények elfogadására vonatkozó hatáskörrel rendelkezik,

a kormány törvényi felhatalmazás alapján rendeletek alkotására vonatkozó hatáskörrel rendelkezik,

a Lett Nemzeti Bank, a Pénzügyi és Tőkepiaci Bizottság és a Közüzemi Bizottság ugyancsak törvényi felhatalmazás alapján rendeletek alkotására vonatkozó hatáskörrel rendelkezik,

a helyi hatóságok törvényi felhatalmazás alapján rendeletek alkotására vonatkozó hatáskörrel rendelkeznek.

Belső szabályozások

A belső szabályozásokat (*iekšējie normatīvie akti*) valamely közjogi intézmény alkotja saját belső működésének vagy alárendelt szerve működésének meghatározása céljából, vagy a sajtóhatáskörén belül alkalmazandó valamely általános jogszabályra vonatkozó eljárás tisztázása céljából. A belső szabályozások a természetes személyekre nézve jogilag nem kötelező erejűek. Amennyiben valamely intézmény természetes személyt érintő döntést hoz, abban nem hivatkozhat belső szabályra.

A belső szabályozások fajtái az alábbiak:

valamely intézmény alapszabálya (*nolikums*), amely az adott intézmény belső felépítését és szervezését szabályozza,

belső eljárási szabályok (*reglaments*): valamely intézmény belső egységeinek felépítését és az egységek működését határozzák meg,

ajánlások (*ieteikumi*): eljárásokat határoznak meg a jogszabályok és belső szabályozások értelmében biztosított mérlegelés gyakorlására vonatkozóan azáltal, hogy hasonló körülmények esetén egységes intézkedést írnak elő; bizonyos helyzetekben, alapos indokból az ajánlásokat figyelmen kívül lehet hagyni,

utasítások (*instrukcija*): az általános jogszabályok és az általános jogelvek alkalmazásának módját szabályozzák,

belső szabályzatok (*iekšējie noteikumi*), amelyek meghatározzák a következőket: a közigazgatási határozatok elfogadására vonatkozó eljárás, a közigazgatási tisztviselők és az egyéb személyzet munkavégzésének módja, magatartási szabályok, munkahelyi biztonság, valamint a szóban forgó intézmény működéséhez kapcsolódó egyéb kérdések.

Valamennyi belső szabályozás ugyanolyan jogi státusszal rendelkezik. Amennyiben a belső szabályozások egymásnak ellentmondanak, akkor a magasabb rangú hatóság vagy tisztviselő által kiadott jogi aktust kell alkalmazni.

Az alábbi jogalanyok jogosultak belső szabályozás kibocsátására:

a kormány,

a kormány tagja,

közintézmény irányító szerve,

valamely hatóság vezetője.

Jogforrások: osztályozás

A jogforrások alábbi osztályait különböztethetjük meg:

törvények és rendeletek (*normatīvie akti*): olyan jogi aktusok, amelyek jogi szabályokat írnak elő, léptetnek hatályba, módosítanak vagy helyeznek hatályon kívül; a törvények és rendeletek lehetnek jogszabályok vagy belső szabályozások;

általános jogelvek: olyan írásos (törvényekben és rendeletekben foglalt) vagy íratlan alapvető szabályok, amelyek a társadalmi élet objektív jogszerűségét szabályozzák,

szokásjog: olyan magatartási szabályok, amelyek a történelem folyamán tényleges alkalmazás eredményeként alakultak ki; a jogfejlesztés és a jogi rendelkezések értelmezése során a szokásjogot akkor szokták alkalmazni, ha egy adott kérdést nem szabályoz törvény vagy más jogszabály;

ítélkezési gyakorlat: pontos és értékes elvont jogi megállapításokat tartalmazó bírósági ítéletek, amelyeket a bírók más ügyekben saját ítélkezésükre vonatkozó indokolásként alkalmazhatnak,

jogtudományi doktrína (*doktrīna*): állandó jogirodalmi vélemények összessége, amelyek a jogszabályokat, azok eredetét és alkalmazását értelmezik; a jogtudományi doktrínát széles körben alkalmazzák bírósági és közigazgatási határozatok vitatása során.

Jogforrások hierarchiája

Elsődleges jogforrások

törvények és rendeletek: a legmagasabb jogi státusszal rendelkező jogforrások, amelyeket a jogszabályi hierarchiában elfoglalt helyüknek megfelelően alkalmaznak,

általános jogelvek: ezeket akkor kell alkalmazni, ha az adott ügyet nem szabályozza törvény vagy rendelet; az általános jogelveket a törvények és rendeletek értelmezése során is alkalmazzák; az általános jogelvek egyenértékűek: a jogon belül ugyanolyan státusszal rendelkeznek,

szokásjog: a jogok fejlődése és a jogi rendelkezések értelmezése során kell alkalmazni akkor, ha egy adott ügyet nem szabályoz törvény vagy más jogszabály.

Másodlagos jogforrások

ítélkezési gyakorlat: olyan bírósági ítéletek, amelyek az eljárási szabályok értelmében kötelezőek az egyes ügyekben eljáró bíróságokra; ezek az ítéletek jogerősek, minden félre nézve kötelezőek, és azokat ugyanúgy be kell tartani, mint a törvényeket.

Az Alkotmánybíróság ítéletei valamennyi állami és helyi hatóságra, intézményre és tisztviselőre – ideértve a bíróságokat is –, valamint a természetes és jogi személyekre nézve is kötelezőek. Valamely törvény (vagy más jogi aktus) olyan rendelkezése, melyről az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy egy magasabb jogi státuszú törvény valamely rendelkezésével nincs összhangban, az erre vonatkozó határozat közzétételének napján az Alkotmánybíróság ellentétes határozata hiányában semmisnek minősül.

Amennyiben az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy valamely, Lettország által aláírt vagy megkötött nemzetközi megállapodás alkotmányellenes, a kormány köteles gondoskodni a megállapodás módosításáról, felmondásáról, alkalmazásának felfüggesztéséről vagy a megállapodáshoz való csatlakozás visszavonásáról.

Amennyiben az Alkotmánybíróság egy adott ügyet lezáró határozata jogszabály-értelmezést tartalmaz, úgy az értelmezés valamennyi állami és helyi hatóságra, intézményre és tisztviselőre, bíróságra, valamint természetes és jogi személyre nézve is kötelező.

a jogtudományi doktrínát széles körben alkalmazzák bírósági ítéletek indokolásánál és közigazgatási szervek határozataiban; a jogtudományi doktrína nem rendelkezik jogerővel és nem egyetemesen alkalmazandó.

Intézményi keret

Jogalkotók

A jogalkotási joga **a Saeimának** és **Lettország lakosságának van** (népszavazáson való részvétel joga).

A kormány rendeletek (*noteikumi*) formájában jogszabályt bocsáthat ki az alábbi esetekben:

törvényben foglalt felhatalmazás alapján;

nemzetközi megállapodás vagy nemzetközi megállapodás tervezetének jóváhagyása; nemzetközi megállapodás felmondása vagy alkalmazásának megszüntetése érdekében, amennyiben az Alkotmány vagy a törvény másként nem rendelkezik;

szükség esetén az Európai Unió jogi aktusainak alkalmazására vonatkozóan, amennyiben az érintett ügyet nem szabályozza törvény; az ilyen jogszabályok nem sérthetik a természetes személyek alapvető jogait.

A Lett Nemzeti Bank, a Pénzügyi és Tőkepiaci Bizottság valamint a **Közüzemi Bizottság** kizárólag törvényben foglalt felhatalmazás alapján és saját feladataihoz kapcsolódóan alkothat jogszabályt (rendeletek, *noteikumi*).

A helyi hatóságok törvény vagy kormányrendelet alapján alkothatnak jogszabályt (kötelező erejű rendelet).

Új törvény vagy rendelet alkotásának folyamata

Ez a szakasz rövid áttekintést nyújt az új jogszabályok alkotásának folyamatáról.

Törvények

Jogszabálytervezet előterjesztése a Parlamentben

Jogszabálytervezetet az elnök, a kormány, a parlamenti bizottságok, legalább öt parlamenti képviselő vagy – az Alkotmányban előírt eljárásoknak megfelelően, az ott leírt esetekben – a választók egytizede terjeszthet a Parlament elé.

Jogszabálytervezet megtárgyalása és elfogadása a Parlamentben

A Parlament három olvasatban tárgyalja a jogszabálytervezeteket. A sürgős jogszabálytervezeteket, az államiköltségvetés-tervezetet, az állami költségvetés módosításait, valamint a nemzetközi megállapodások elfogadásáról szóló jogszabálytervezeteket a második olvasatban fogadják el.

Egy jogszabálytervezet akkor minősül elfogadottnak és akkor válik törvénnyé, ha három olvasatban vagy – a fent említett esetekben – két olvasatban tárgyalták, és a tervezetről való szavazás során a jelen lévő parlamenti képviselők szavazatainak abszolút többségét megkapta.

Törvények kihirdetése

A Saeima irányítóbizottsága valamennyi elfogadott törvényt megküldi kihirdetésre az elnöknek (*Prezidijs*).

Az elnök a Saeima által elfogadott törvényeket legkorábban az elfogadás napjától számított tizedik napon, legkésőbb az elfogadás napjától számított huszonegyedik napon hirdeti ki. A törvény a benne foglalt eltérő rendelkezés hiányában a hivatalos lapban (*Latvijas Vēstnesis*) való kihirdetését követő tizenegyedik napon lép hatályba.

Törvénykihirdetés felfüggesztésének joga

Az elnöknek jogában áll, hogy kérje egy adott törvény ismételt megvitatását, illetve legfeljebb két hónapra felfüggeszse annak kihirdetését.

Az elnök belátása szerint gyakorolja egy adott törvény felülvizsgálatának indítványozására vonatkozó jogát, azonban egy törvény kihirdetésének felfüggesztését csak akkor teheti meg, ha azt a Parlament tagjainak legalább egyharmada kéri. Ezt a jogot a törvény Saeima általi elfogadásától számított tíz napon belül az elnök vagy a Saeima tagjainak egyharmada gyakorolhatja.

A fenti eljárásnak megfelelően felfüggesztett törvényről országos népszavazást tartanak, amennyiben az aláírásgyűjtés eredményeképpen a választók legalább egytizede ezt kéri. Ha azonban a két hónapos felfüggesztési időszak alatt ilyen kérés nem érkezik, a törvényt kihirdetik. Népszavazásra azonban nem kerül sor, ha a Saeima újra szavazást tart a szóban forgó törvényről és tagjainak legalább háromnegyede a törvény elfogadása mellett szavaz.

A Saeima által elfogadott és az elnök által felfüggesztett törvényt népszavazás útján akkor lehet hatályon kívül helyezni, ha a népszavazáson részt vevők száma eléri a Saeima előző választásán részt vevő választók számának legalább felét és ha a többség a törvény hatályon kívül helyezésére szavazott.

Ugyanakkor nem minden törvényről tartható népszavazás. Nem lehet népszavazást tartani következőkről: a költségvetésről, továbbá a kölcsönökről, az adókról, a vámokról, a vasúti tarifákról, a katonai szolgálatról, a hadiállapot kihirdetéséről és a hadüzenetről, a békeszerződések megkötéséről, a szükségállapot és megszüntetésének kihirdetéséről, a mobilizációról és a demobilizációról, valamint a más országokkal kötött megállapodásokról szóló törvények.

Törvények hatályba lépése

A törvények a bennük foglalt eltérő rendelkezés hiányában a *Latvijas Vēstnesis*-ben való kihirdetésüket követő tizennegyedik napon lépnek hatályba. A törvény hatálybalépésére vonatkozó határidő az említett törvény kihirdetését követő napon kezdődik.

Törvény hatályon kívül helyezése

Egy adott törvény hatályát veszti az alábbi esetekben:

hatályba lép a korábbi törvényt hatályon kívül helyező törvény;

hatályba lép valamely más törvény átmeneti rendelkezése, amely a korábbi törvényt hatályon kívül helyezéséről rendelkezik;

hatályba lép az Alkotmánybíróság határozata, amely megsemmisíti az adott törvényt;

meghatározott időtartamra elfogadott törvény esetében, amikor lejár az az időtartam, amelyre a törvényt elfogadták.

Kormányrendeletek

Kormányrendelet-tervezet benyújtása a kormánynak

Valamely minisztérium, a Kancellária vagy a miniszterelnöknek felelős államigazgatási intézmény által készített rendelettervezetet a kormány egy tagja terjesztheti a kormány elé.

Egy másik állami vagy helyi hatóság, NGO vagy társadalmi partnerszervezet által készített rendelettervezetet az adott intézmény vezetője vagy az adott területért, ágazatért vagy alágazatért politikailag felelős kormánytag terjesztheti a kormány elé.

Kormányrendelet-tervezet megtárgyalása és elfogadása

A kormány elé terjesztett kormányrendelet-tervezetet az államtitkári értekezleten jelentik be és vitatják meg. A kormányrendelet-tervezet bejelentését követően azt megküldik az érintett minisztériumoknak jóváhagyásra, és szükség esetén más érintett intézményeknek is. Az Igazságügyi Minisztérium és a Pénzügyminisztérium minden jogszabálytervezetet véleményez. A jóváhagyási folyamat során az NGO-k képviselői is előterjeszthetik véleményüket.

A jóváhagyott rendelettervezeteket megtárgyalják a kormányülésen, míg a jóvá nem hagyott rendelettervezeteket a kormánybizottság ülésén vitatják meg. A kormánybizottság ülésén jóváhagyott tervezeteket további mérlegelés céljából a kormányülés elé terjesztik. Ha a kormányülésen támogatják a rendelettervezetet, azt elfogadottnak kell tekinteni és abból kormányrendelet lesz.

Kormányrendelet kihirdetése

A kormányrendeleteket a hivatalos lapban (*Latvijas Vēstnesis*) hirdetik ki.

Kormányrendelet hatályba lépése

A kormányrendeletek a bennük foglalt eltérő rendelkezés hiányában a *Latvijas Vēstnesis*-ben való kihirdetésüket követő napon lépnek hatályba.

Kormányrendelet hatályon kívül helyezése

A kormányrendeletek hatályukat veszti az alábbi esetekben:

hatályba lép a korábbi kormányrendeletet hatályon kívül helyező kormányrendelet;

hatályba lép valamely kormányrendelet záró rendelkezése, amely hatályon kívül helyezi a korábbi kormányrendeletet;

hatályon kívül helyezik egy adott törvény olyan rendelkezését, amelynek alapján a kormányrendeletet kibocsátották;

hatályba lép az Alkotmánybíróság határozata, amely megsemmisíti az adott kormányrendeletet;

meghatározott időtartamra elfogadott kormányrendelet esetében, amennyiben lejár az az időtartam, amely alatt a kormányrendelet hatályban volt.

A Lett Nemzeti Bank, a Pénzügyi és Tőkepiaci Bizottság és a Közüzemi Bizottság rendeletei

A Lett Nemzeti Bank, a Pénzügyi és Tőkepiaci Bizottság és a Közüzemi Bizottság rendeleteinek kihirdetésére, hatályba lépésére és hatályon kívül helyezésére vonatkozó eljárás megegyezik a kormányrendeletek kihirdetésére, hatályba lépésére és hatályon kívül helyezésére vonatkozó eljárásokkal.

Kötelező helyi önkormányzati rendeletek

Kötelező helyi önkormányzati rendelettervezet benyújtása a helyi tanácsnak

Kötelező helyi önkormányzati rendelettervezetet a tanács elnöke, a tanács bizottsága, a tanács tagjai, a rendkívüli ülés indítványozója, valamint egy adott város vagy közigazgatási területi egység vezetésének elnöke nyújthat be a helyi tanácshoz.

Kötelező helyi önkormányzati rendelettervezet megtárgyalása és elfogadása

A kötelező helyi önkormányzati rendelettervezet akkor minősül elfogadottnak és emelkedik jogerőre, ha a helyi tanács jelen lévő tagjainak több mint fele mellette szavaz és a törvény másként nem rendelkezik.

A tanács az aláírástól számított három napon belül írásban és elektronikus formátumban megküldi a rendeletet és az indokolást a Környezetvédelmi és Regionális Fejlesztési Minisztérium részére. A minisztérium a kézhezvételtől számított egy hónapon belül értékeli a rendelet jogszerűségét és megküldi véleményét a tanács részére.

Amennyiben az előírt határidőn belül a minisztérium nem emel kifogást a rendelet jogszerűségével kapcsolatban vagy nem küld véleményt a helyi tanácsnak, a helyi tanács elfogadottnak tekinti és kibocsátja a kötelező rendeletet.

Amennyiben olyan minisztérium úgy foglal állást, miszerint a rendelet egészben vagy részben jogellenes, a helyi tanács a véleménynek megfelelően javítja a rendeletet, és módosított rendeletet bocsát ki. Amennyiben a helyi tanács egészben vagy részben nem ért egyet a véleménnyel, határozatában indokolást ad erre vonatkozóan és kibocsátja a rendeletet. A rendeletet az aláírástól számított három napon belül írásban és elektronikus formátumban megküldik a Környezetvédelmi és Regionális Fejlesztési Minisztérium részére.

Kötelező helyi önkormányzati rendelet kihirdetése

A tanács a helyi újságban vagy ingyenes kiadványban való közzététel útján hirdeti ki a kötelező rendeletet. A városi tanács (*Republikas pilsētas dome*) Lettország hivatalos lapjában (*Latvijas Vēstnesis*) való közzététel útján hirdeti ki a kötelező rendeletet. Az indokolást a rendelettel együtt teszik közzé. Hatálybalépését követően a rendeletet közzéteszik a helyi hatóság honlapján. A helyhatósági tanácsok (*novada domes*) kötelező rendeleteit ugyancsak elérhetővé teszik a helyhatósági tanács épületében és a megyei vagy városi adminisztratív hivatalokban.

A Környezetvédelmi és Regionális Fejlesztési Minisztérium a honlapján közzéteszi a kötelező helyi önkormányzati rendeleteket.

Kötelező helyi önkormányzati rendelet hatálybalépése

A kötelező rendelet az újságban vagy ingyenes kiadványban való közzététele utáni napon lép hatályba, amennyiben nem határoznak meg későbbi időpontot a hatálybalépésre vonatkozóan.

Kötelező helyi önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezése

A kötelező helyi önkormányzati rendelet hatályát veszti az alábbi esetekben:

hatályba lép a korábbi rendeletet hatályon kívül helyező kötelező rendelet;

hatályba lép más kötelező rendelet záró rendelkezéseinek valamelyike, amely hatályon kívül helyezi a korábbi rendeletet;

hatályát veszti egy magasabb törvény vagy rendelet olyan rendelkezése, amelynek alapján a vonatkozó kötelező rendeletet kibocsátották;

hatályba lép az Alkotmánybíróság határozata, amely megsemmisíti az adott rendeletet;

meghatározott időtartamra elfogadott kötelező rendelet esetében, amennyiben lejár az az időtartam, amely alatt a kötelező rendelet hatályban volt.

Jogi adatbázisok

Latvijas Vēstnesis, a Lett Köztársaság hivatalos lapja

A *Latvijas Vēstnesis* hivatalos kiadványa a Lett Köztársaság hivatalos lapja. Az abban közzétett információk hivatalos közzétételnek minősülnek.

A hivatalos közzététel közhiteles és jogilag kötelező.

Senki sem hivatkozhat arra, hogy nem ismeri a hivatalos lapban közzétett jogi aktusokat vagy hivatalos közleményeket.

2012. július 1-je óta a hivatalos lapot (*Latvijas Vēstnesis*) hivatalosan elektronikus formátumban teszi közzé a <https://www.vestnesis.lv/> honlapon. A <https://www.vestnesis.lv/> honlapon ezt megelőzően közzétett információk csak tájékoztatási célokat szolgálnak. Ezen információknak a *Latvijas Vēstnesis* nyomtatott változatában való közzététele minősült hivatalos közzétételnek.

Egységes szerkezetbe foglalt jogszabályok

Az egységes szerkezetbe foglalt jogszabályok, a kormányrendeletek, valamint más törvények és rendeletek elérhetőek a <http://www.likumi.lv/lett> jogalkotási honlapon. A honlapon közzétett valamennyi egységes szerkezetbe foglalt törvény és rendelet csak tájékoztatási célokat szolgál. A honlapot a [VSIA Latvijas Vēstnesis](#) hivatalos kiadó tartja karban.

Hivatalos kiadó

A *Latvijas Vēstnesis* hivatalos lapot ugyanaz a kiadó adja ki, mint az ugyanilyen nevű korábbi hivatalos lapot: [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

A hivatalos kiadó az ISO 9001:2008 (irányítási rendszer) és az ISO 270001:2005 (információbiztonság) nemzetközi szabványnak megfelelően működik.

Ingyenes-e az adatbázishoz való hozzáférés?

Igen, a *Latvijas Vēstnesis* ingyenesen hozzáférhető. A *Latvijas Vēstnesis* újság elektronikus archívuma ugyancsak **ingyenesen** hozzáférhető. Az egységes szerkezetbe foglalt jogi aktusok honlapjához is ingyenesen hozzá lehet férni.

Linkek

[Saeima \(Parliament\) of the Republic of Latvia](#), [Cabinet of the Republic of Latvia](#), [Bank of Latvia](#), [Financial and Capital Market Commission](#), [Public Utilities Commission](#), [Latvian local authorities](#), [Official gazette Latvijas Vēstnesis](#), <http://www.likumi.lv/>

Utolsó frissítés: 07/01/2016

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [lt](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítjük fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Tagállami jog - Litvánia

Ez az oldal Litvánia jogrendszeréről nyújt tájékoztatást, valamint áttekintést ad a litván jogról.

Jogforrások

A jogforrások a jogi rendelkezések kifejezésének és megállapításának hivatalos eszközei.

A **jogi aktus** az illetékes állami intézmény által elfogadott hivatalos írásos dokumentum, amely jogi rendelkezéseket és azok magyarázatát tartalmazza, vagy amelyben megjelöli azt a jogalapot, ami alapján a jogi rendelkezések adott egyedi esetekben alkalmazhatók. Az abban megállapított jogi információ jellegétől függően a jogi aktusok a következők lehetnek:

Jogalkotási aktusok – az állami intézmények határozatai írásos formában, amelyek megállapítják, módosítják, vagy hatályon kívül helyezik a címzettek nem meghatározott csoportjára alkalmazható, és az állam által elfogadott általános jellegű szabályokat. A jogalkotási aktusok két kategóriába sorolhatók:

Törvények, a legfelsőbb szintű jogi aktusok, amelyeket a Litván Köztársaság Országgyűlése (*Seimas*) vagy népszavazás útján fogadnak el, és amelyek az emberi kapcsolatok általános területeinek szabályozására szánt általános jogi rendelkezéseket állapítanak meg, továbbá jogi kényszerítő erővel bírnak. A törvények elsődleges jogforrások.

Alacsonyabb szintű jogi eszközök, vagyis olyan, egy törvény alapján elfogadott jogalkotási aktusok, amelynek célja, hogy konkrét formába öntse azt és biztosítsa végrehajtását. Az alacsonyabb szintű jogi eszközök nem lehetnek ellentétesek a törvényekkel. Az alacsonyabb szintű jogi eszközök a következők:

országgyűlési határozatok;

kormányhatározatok;

minisztériumok utasításai és rendeletei;

helyi hatóságok és közigazgatási szervek állásfoglalásai és határozatai;

egyéb jogi eszközök.

Értelmező jogi aktusok, amelyeket az alkalmazandó jogi rendelkezések meghatározásának és tartalmának egyértelművé tétele érdekében fogadnak el.

Ezeket a jogi aktusokat a jogértelmezésre hatáskörrel rendelkező intézmény fogadja el.

Egyedi végrehajtási jogi aktusok, amelyek által a jogi aktusokban megállapított követelményeket végrehajtják. A jogalkotási aktusokhoz hasonlóan az egyedi végrehajtási jogi aktusok joghatást váltanak ki, ám nem számítanak jogforrásnak, mivel nem hoznak létre egyetemesen alkalmazandó általános szabályokat, hanem előíró tartalmuk okán meghatározott körülmények között meghatározott személyeknek címezik őket, és gyakran egyszeri alkalomra szólnak abban az értelemben, hogy a szóban forgó társadalmi kapcsolat megszűnése (toborzás, felmondás, nyugdíjba vonulás stb.) után nem alkalmazhatók.

Egyéb jogforrások

A jogalkotási aktusokon kívül az alábbiak szintén elsődleges jogforrásnak minősülnek:

Általános jogelvek (jóhiszeműség, méltányosság, személyes felelősség, ésszerűség elve), amelyeket mind a törvényi rendelkezések értelmezése, mind a joghézagok kitöltése érdekében a litván jogrendszer szerves részének tekintenek. Ezen túlmenően a Litván Köztársaság Alkotmánya 135. cikkének (1) bekezdése szerint a nemzetközi jog általánosan elismert elvei szintén a litván jogrendszer szerves részét képezik, ezért a litván bíróságok kötelesek azokat alkalmazni és figyelembe venni.

Jogi szokások, vagyis az állam által elfogadott, a társadalom által ismétlődő és hosszú távú hatással felruházott magatartási szabályok. A Litván Köztársaság polgári törvénykönyve által megállapított szokások közvetlen jogforrásoknak tekinthetők. Ezek akkor alkalmazandók, ha egy törvény vagy szerződés az alkalmazásukat közvetlenül előírja, vagy ha a jogi szabályozásban joghézag merül fel. Az általános jogelveknek vagy imperatív jogi rendelkezéseknek ellentmondó szokások nem alkalmazhatók.

A másodlagos jogforrások a következők:

Ítélezési gyakorlat, vagyis az egyes ügyekben hozott bírósági ítélet, amely hasonló esetek elbírálásakor útmutatásul szolgál az ugyanolyan vagy alacsonyabb szintű bíróságok számára. A litván jogrendszerben az ítélezési gyakorlat inkább tanácsadó jellegű.

Jogelmélet.

Jogszabályi hierarchia

A jogi aktusok hierarchiája a következő:

Alkotmány;

alkotmányos törvények;

ratifikált nemzetközi szerződések;

törvények;

törvényeket végrehajtó egyéb jogszabályok (az elnök, a kormány, az Alkotmánybíróság stb. jogi aktusai).

Intézményi felépítés:

A **litván parlament** (*Seimas*) az egyetlen intézmény, amely törvényeket fogadhat el. A többi állami intézmény által elfogadott jogi aktusok nem lehetnek ellentétesek a Litván Köztársaság Alkotmányával és más törvényekkel.

Egyéb jogalkotási aktusokat elfogadhat:

a litván parlament (határozatok);

az elnök (rendeletek);

a kormány (határozatok);

a minisztériumok és más kormányzati szervek (rendeletek);

helyi hatóságok (határozatok, rendeletek).

Jogi adatbázisok

A [litván jogi aktusok adatbázisát](#) (*Lietuvos teisės aktų duomenų bazė*) a **Litván Köztársaság Parlamentje** üzemelteti és vezeti.

Az adatbázis az alábbiakat tartalmazza:

elfogadott jogi aktusok;

jogiaktus-tervezetek;

határozatok;

következtetések;

a jogalkotási aktusok egyéb típusai.

Az adatbázisban szereplő dokumentumok nem hivatalos szövegek, és ezért kötéssel sem rendelkeznek.

Az adatbázisban angol és litván nyelven egyaránt lehet keresni. A jogalkotási dokumentumok egyes típusait a „Type” (Típus) megnevezésű legördülő menüre kattintva lehet megtekinteni.

Jogszabályok és jogi dokumentumok a [Litvánia jogi aktusainak nyilvántartása](#) (*Lietuvos teisės aktų registras*) elnevezésű adatbázisban is megtalálhatóak.

Ezt az internetes oldalt az **állami vállalkozási tájékoztatói központ** (*valstybė įmonė Registrų centras*) tartja fenn, és az **Igazságügyi Minisztérium** felügyeli. A tájékoztatói központot 2013. augusztus 31-étől a Litván Köztársaság Országgyűlésének Kancellári Hivatala tartja fenn.

Ingyenes az adatbázishoz való hozzáférés?

Igen, a Litvánia jogi aktusait tartalmazó nyilvántartás és adatbázis egyaránt **ingyenesen** hozzáférhető.

Utolsó frissítés: 18/02/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítjük fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Tagállami jog - Luxemburg

Ebben a fejezetben a különböző luxemburgi jogforrásokról adunk áttekintést.

Jogforrások

Normahierarchia

A „jogforrás” kifejezés igen szemléletes: a jog eredetére és keletkezésére utal.

Ma a legfőbb jogforrásoknak az alkotmányt és a törvényt tekinthetjük.

A luxemburgi alkotmány

Az első luxemburgi alkotmányt 1841-ben, két évvel Luxemburg 1839-ben bekövetkezett függetlenné válását követően fogadták el, majd ezt az 1848-as és az 1856-os alkotmány követte.

Luxemburg jelenlegi alkotmányát 1868. október 17-én fogadták el. Azóta a jelenlegi alkotmány szövegét többször módosították.

A luxemburgi alkotmány merev, **írott alkotmány**. Alapvető jellege következtében azonban az alkotmányt továbbra is nagyobb fokú változatlanóság jellemzi, mint a rendes törvényeket.

A jelenlegi alkotmány **121 cikkből áll és tizenhárom fejezetre tagolódik**. Az állam alkotmányos alapjait, az állampolgári jogok és szabadságok biztosítékait, valamint a közhatalom felépítését írja le.

I. fejezet: Az államról, az állam területéről és a nagyhercegről

II. fejezet: A szabadságokról és az alapvető jogokról

III. fejezet: A szuverenitásról

IV. fejezet: A Képviselői Kamaráról

V. fejezet: A Nagyhercegség kormányáról

Va. fejezet: Az Államtanácsról

VI. fejezet: Az igazságszolgáltatásról

VII. fejezet: A fegyveres erőről

VIII. fejezet: Az államháztartásról

IX. fejezet: A települési önkormányzatokról

X. fejezet: A közintézményekről

XI. fejezet: Általános rendelkezések

XII. fejezet: Átmeneti és kiegészítő rendelkezések

A törvény mint jogforrás

A törvényhozási rendszer

A Luxemburgi Nagyhercegség törvényhozási rendszerében **törvényt** a [Képviselői Kamara](#) (*Chambre des députés*) vagy a [kormány kezdeményezhet](#).

A kormány kezdeményezési jogát „kormánykezdeményezés”-nek hívják, és „**törvénytervezetek**” előterjesztése formájában valósul meg. A Képviselői Kamara kezdeményezési jogát „parlamentari kezdeményezés”-nek hívják, és „**törvényjavaslatok**” előterjesztésében ölt testet. Ezt követően a törvénytervezeteket vagy törvényjavaslatokat véleményezik az érdekelt szervezetek (szakmai kamarák), de mindenekelőtt az **Államtanács** (*Conseil d'Etat*). Az Államtanács véleményének kézhezvétele után a törvénytervezet vagy törvényjavaslat visszakérül a Képviselői Kamarához. A luxemburgi egykamarás rendszerben a Képviselői Kamarának a tervezetről való szavazást követően másodszer is szavaznia kell a teljes szövegről úgy, hogy a két szavazás között legalább 3 hónapnak kell eltelnie, kivéve, ha a Képviselői Kamara és az Államtanács egyaránt úgy dönt, hogy a második képviselői kamarai szavazás elhagyható. A Képviselői Kamara által véglegesen megszavazott törvény csak a nagyherceg általi kihirdetéssel, valamint a „**Mémorial**”-ban (a Luxemburgi Nagyhercegség hivatalos közlönye) történő **közzététellel** jöhet létre.

A rendeletalkotási rendszer

Az Államtanács reformjáról szóló 1996. július 12-i törvény 2. cikke értelmében a törvények és a nemzetközi szerződések végrehajtására irányuló **rendelettervezeteket** csak az **Államtanács véleményének** kikérése után lehet a nagyherceg elé terjeszteni.

A kormány azonban sürgős esetekben eltérhet ettől az általános szabálytól (amelyet a nagyherceg a kezdeményező miniszter által benyújtott, kellőképpen alátámasztott jelentés alapján mérlegel), és így mentesülhet az Államtanács véleményének kikérése alól. A **sürgősségi** eljárás alkalmazásának mindazonáltal kivételes esetekre kell korlátozódnia.

Amikor egy törvény kifejezetten megköveteli, hogy a törvény végrehajtási rendeleteinek elfogadásához ki kell kérni az Államtanács véleményét, semmilyen esetben nem lehet a sürgősségi eljárást alkalmazni. Ugyanez vonatkozik az olyan rendelettervezetek módosítására is, amelyekről az Államtanács már kiadott egy első véleményt.

Miként a törvények esetében is, az Államtanács **indokolással ellátott jelentés** formájában fogalmazza meg véleményét a rendelettervezetetről; e jelentés általános megfontolásokat, valamint a tervezet szövegének vizsgálatát, és adott esetben ellentérvetést tartalmaz.

Az Államtanács a rendelettervezetek tartalmát és formáját vizsgálja, valamint azt, hogy a rendelettervezet megfelel-e a magasabb szintű jogi normáknak.

Jogi adatbázisok

A **Légilux** weboldal a Luxemburgi Nagyhercegség internetes jogi portálja.

A portálon keresztül elérhetők a luxemburgi jogszabályok, egyrészt a „Mémorial A”-ban közzétett jogszabályszovegek formájában, másrészt egységes szerkezetű szövegek formájában, amelyek főként törvénykönyvekben és jogszabály-gyűjteményekben találhatók.

A webhely három fő részre tagozódik, melyek a következők:

A **jogalkotási** rész (*Espace Législatif*) a luxemburgi jogszabályokhoz kapcsolódó közzétételeket tartalmazza, valamint egyéb közzétett dokumentumokat és egységes szerkezetbe foglalt szövegeket.

A **közigazgatási** rész (*Espace Administratif*) az ún. „közigazgatási” kiadványokat tartalmazza. Elsősorban a „Mémorial B” köteteit, valamint az Annuaire Officiel d'Administration et de Législation-t (a közigazgatással és a kapcsolódó jogszabályokkal foglalkozó hivatalos kiadvány).

A **gazdasági társaságokkal és egyesülésekkel** foglalkozó rész (*Espace des Sociétés & Associations*) a gazdasági társaságokra, egyesületekre és nonprofit alapítványokra vonatkozó közzétételeket tartalmazó „Mémorial C” kötetiből áll.

Ingyenes-e az adatbázisokhoz való hozzáférés?

Igen, az adatbázisokhoz való hozzáférés **ingyenes**.

Kapcsolódó linkek

[Légilux honlap](#)

[Igazságügyi Minisztérium](#)

Utolsó frissítés: 20/12/2018

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Magyarország

Ez az oldal Magyarország jogrendszeréről ad tájékoztatást.

Jogforrások

I. Jogszabályi hierarchia

1. Alaptörvény

Magyarországon a jogszabályi hierarchia csúcsát az **Alaptörvény** (a 2011. április 25-én kihirdetett Magyarország Alaptörvénye) jelenti, amellyel minden más jogszabálynak összhangban kell lennie. Az Alaptörvényt az **Országgyűlés** fogadta el, **módosításához az országgyűlési képviselők kétharmadának a szavazata** szükséges [az Alaptörvény S) cikkének (2) bekezdése].

Az Alaptörvény és annak átmeneti rendelkezései (a 2011. december 31-én kihirdetett, Magyarország Alaptörvényének Átmeneti Rendelkezései) **2012. január 1-jén léptek hatályba**.

Magyarország Alaptörvénye 6 részből áll: a Nemzeti Hitvallás

Magyarország Alaptörvénye **6 részből** áll: a **Nemzeti Hitvallás** címet viselő preambulumból, továbbá az **Alapvetés** (A–U cikk), a **Szabadság és Felelősség** (I–XXXI. cikk), az **Állam** (1–54. cikk), A különleges jogrend és a **Záró és vegyes rendelkezések** c. részből.

Az **Alapvetés** c. rész általános rendelkezéseket tartalmaz, meghatározza:

az államformát,

az állam működésének alapelveit,

bizonyos hatáskörök Európai Unióra történő átruházását,

Magyarország fővárosát és területi közigazgatási egységeit,

a magyar állampolgárság megszerzésére és az állampolgárságra vonatkozó legfőbb rendelkezéseket,

Magyarország hivatalos nyelvét, címerét, zászlaját, himnuszát, nemzeti ünnepét és hivatalos pénznemét,

az Alaptörvény magyar jogrendszerben elfoglalt helyét, mely szerint az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapját képezi,

az Alaptörvény elfogadására és módosítására vonatkozó eljárást,

a magyar jogszabályi típusokat,

néhány alapelvet, mint például:

a hatalom erőszakos megszerzésének és gyakorlásának tilalmát,

a határokon kívül élő magyarok sorsáért való felelősségvállalást,

az európai egység megteremtésében való közreműködést,

a házasság intézményének védelmét,

a tisztességes gazdasági verseny feltételeinek biztosítását,
a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét,
a természeti erőforrások védelmének és fenntartásának kötelezettségét,
a béke és a biztonság megeremtését és megőrzését, valamint az emberiség fenntartható fejlődése érdekében a nemzetközi együttműködésre való törekvést a világ valamennyi népével és országával.

A **Szabadság és Felelősség** c. rész az alapvető jogokat és kötelezettségeket határozza meg. **Alapvető jogként** kerül elismerésre többek között:

az élethez és emberi méltósághoz való jog,
a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód és büntetés tilalma, a szolgaságban tartás és az emberkereskedelem tilalma,
az emberi fajnemesítést célzó gyakorlat, az emberi test és testrészek hasznoszerzési célú felhasználásának, valamint az emberi egyedmásolás tilalma,
a szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jog, továbbá a szabadságtól való megfosztásra vonatkozó garanciális rendelkezések,
a szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely szabad megválasztásához való jog,
a magán- és családi élethez való jog,
a személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog,
a gondolat-, lelkiismeret- és vallás szabadságához való jog,
a békés gyülekezéshez való jog,
a véleménynyilvánítás szabadságához való jog,
a művelődéshez való jog,
a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz való jog,
a tulajdonhoz való jog,
magyar állampolgár Magyarország területéről való kiutasításának tilalma,
menedékjog,
a törvény előtti egyenlőség,
a megkülönböztetés tilalma,
a gyermekmunka tilalma,
az egészséges környezethez való jog,
az aktív és passzív választójog az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán,
a részrehajlás nélküli, tisztességes és ésszerű határidőn belüli hatósági ügyintézéshez való jog,
a magyar állampolgár külföldi tartózkodásának ideje alatt Magyarország által biztosított védelemhez való jog,
továbbá az Alaptörvény meghatározza a nemzetiségek, valamint a büntetőeljárás alá vont személyek legfőbb jogait.

Az Alaptörvény értelmében Magyarország – többek között – törekszik:

minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtani,
az emberhez méltó lakhatás feltételeinek és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára való biztosítására.

Az Alaptörvény egyes **kötelezettségeket** is meghatároz, nevezetesen:

a közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás kötelezettségét (közteherviselés),
a magyar állampolgároknak a haza védelmére vonatkozó kötelezettségét.

Az Alaptörvény **Állam** c. része a legalapvetőbb szabályokat tartalmazza a közjogi méltóságokra és az ország legfontosabb intézményeire vonatkozóan, meghatározva az alábbiak jogállását és feladatait:

az Országgyűlés,
a köztársasági elnök,
a Kormány,
az önálló szabályozó szervek,
az Alkotmánybíróság,
a bíróság és az ügyészség,
az alapvető jogok biztosa,
a helyi önkormányzatok,
a Magyar Nemzeti Bank,
az Állami Számvevőszék,
a Magyar Honvédség,
a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok,
az országos népszavazás,

Az Alaptörvény **A különleges jogrend** c. része a rendkívüli állapotra, a szükségállapotra, a megelőző védelmi helyzetre, a terrorveszélyhelyzetre, a váratlan támadásra és a veszélyhelyzetre vonatkozó szabályokat tartalmazza.

2. Törvény

Magyarországon a törvényeket az **Országgyűlés** fogadja el. Az Alaptörvény értelmében **az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat** törvényben kell megállapítani. Az Országgyűlés a törvényeket **egyszerű szavazattöbbséggel** (a jelen lévő képviselők több mint a felének szavazatával) fogadja el, kivéve az Alaptörvény által meghatározott ún. **sarkalatos törvényeket**, amelyek elfogadásához és módosításához a **jelen lévő** országgyűlési képviselők **kétharmadának** szavazata szükséges.

Az Alaptörvény értelmében sarkalatos törvényben kell szabályozni pl. az állampolgárságra, az egyházakra, a Magyarországon élő nemzetiségek jogaira, az országgyűlési képviselők és a köztársasági elnök jogállására és javadalmazására, az Alkotmánybíróságra, a helyi önkormányzatokra, a címer és a zászló használatának részletes szabályaira és az állami kitüntetésekre vonatkozó rendelkezéseket.

Az Alaptörvény értelmében az Európai Unió alapító- és módosító szerződésai kötelező hatályának elismerésére adott felhatalmazás, valamint a hadiállapot kinyilvánítása, a békekötés és a különleges jogrend kihirdetése az összes országgyűlési képviselő kétharmadának a szavazatát igényli.

Az Alkotmány módosításáról szóló 1989. évi XXXI. törvény elfogadása előtt Magyarország Elnöki Tanácsa (a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa) jogosult volt rendeletek (törvényerejű rendelet) kiadására. A jogszabályi hierarchia szempontjából a még hatályban lévő törvényerejű rendeletek a törvényekkel azonos státuszú rendelkezéseknek minősülnek.

3. Rendeletek

Az Alaptörvény kormányrendeletet, miniszterelnöki rendeletet, miniszteri rendeletet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletét, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletét és helyi önkormányzati rendeletet ismer el. Ezek mellett továbbá rendkívüli állapot idején a Honvédelmi Tanács, szükségállapot idején a köztársasági elnök szintén rendeletet adhat ki.

3.1. A kormányrendelet

A **Kormány rendeletalkotási hatásköre** lehet **eredeti**, vagy alapulhat törvényi **felhatalmazáson**. Az eredeti hatáskört az Alaptörvény 15. cikkének (3) bekezdése határozza meg, amely szerint törvényben nem szabályozott tárgykörben a Kormány feladatkörében eljárva rendeleteket bocsáthat ki. A Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes. Ez nem korlátozza az Országgyűlés hatáskörét, az Országgyűlés ugyanis bármilyen szabályozási területet a hatáskörébe vonhat.

Az Alaptörvény és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény szerint a Kormány kifejezett törvényi felhatalmazás alapján is alkothat rendeletet törvények végrehajtására. A jogalkotásról szóló törvény 5.§ (1) bekezdése szerint a végrehajtási jogszabály alkotására adott felhatalmazásban meg kell határozni a felhatalmazás jogosultját, tárgyát és kereteit. A felhatalmazás jogosultja a jogi szabályozásra másnak további felhatalmazást nem adhat.

3.2. A miniszterelnöki rendelet

Az Alaptörvény értelmében a miniszterelnök is bocsáthat ki rendeletet, pl. a miniszterek közül rendelet útján jelöli ki a miniszterelnök helyettes(ek)e)t. A miniszterelnöki rendelet a jogforrási hierarchiában a miniszteri rendelettel egy szinten helyezkedik el.

3.3. A miniszteri rendelet

A **miniszteri rendelet** a jogszabályi hierarchiában a kormányrendelet szintje alatt helyezkedik el. Az Alaptörvény értelmében a miniszter törvényben vagy (eredeti jogalkotó hatáskörben kiadott) kormányrendeletben kapott **felhatalmazás alapján**, feladatkörében eljárva, önállóan vagy más miniszter egyetértésével rendeletet alkot, amely törvénnyel, kormányrendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes.

3.4. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete

A Magyar Nemzeti Bank elnöke **törvényben kapott felhatalmazás alapján**, sarkalatos törvényben meghatározott feladatkörében rendeletet adhat ki, amely törvénnyel nem lehet ellentétes.

3.5. Az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete

Az Alaptörvény 23. cikkének (4) bekezdése alapján az önálló szabályozó szerv vezetője törvényben kapott felhatalmazás alapján, sarkalatos törvényben meghatározott feladatkörében rendeletet ad ki, amely törvénnyel, kormányrendelettel, miniszterelnöki rendelettel, miniszteri rendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes.

3.6. Helyi önkormányzati rendelet

Az Alaptörvény 32. cikkének (2) bekezdése alapján feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkothat. Az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

A helyi önkormányzatok képviselő-testülete által elfogadható rendeletekre vonatkozó részletes szabályokat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény tartalmazza.

4. Nemzetközi megállapodások és a nemzetközi jog alapelvei

Magyarország Kormánya nemzetközi megállapodásokat köthet más államokkal / más államok kormányaival. Magyarországon a nemzetközi megállapodások és a belső jog közötti kapcsolat dualista rendszeren alapul, azaz a nemzetközi megállapodások magyar jogszabályokban történő **kihirdetésükkel** válnak a **magyar jog részévé**.

A nemzetközi jog elvei

Az Alaptörvény Q) cikkének (3) bekezdése szerint Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi szokásjog és a nemzetközi jog általános elvei tehát átalakítás szükségessége nélkül, automatikusan a magyar jog részévé válnak.

II. Tágabb értelemben vett, jogszabálynak nem minősülő egyéb jogforrások

1. Közjogi szervezetszabályozó eszközök

A magyar jogrendszer a közjogi szervezetszabályozó eszközöket is magában foglalja, amelyek bár normatív rendelkezéseket tartalmaznak, nem minősülnek jogszabályoknak. A jogalkotásról szóló törvény (2010. évi CXXX. törvény) a közjogi szervezetszabályozó eszközöknek két fajtáját határozza meg: a normatív határozatot és a normatív utasítást. Ezek nem általánosan kötelező magatartási szabályok, nem kötelezőek mindenkire, csak belső rendelkezések, szervezeti, működési szabályok, amelyek csak a kibocsátóra, illetve az alárendelt szervekre, személyekre vonatkoznak. A normatív határozatok és utasítások az állampolgárok számára jogokat és kötelezettségeket nem állapíthatnak meg. A közjogi szervezetszabályozó eszköz jogszabállyal nem lehet ellentétes, és jogszabály rendelkezése nem ismételhető meg benne.

A jogalkotásról szóló korábbi törvény (1987. évi XI. törvény) alapján jogszabálynak nem minősülő jogforrásnak (ún. állami irányítás egyéb jogi eszköze) minősült a **statisztikai közlemény** és a **jogi iránymutatás** is. A jogalkotásról szóló új törvény már nem nevesíti őket, azonban míg a jogi iránymutatások az új törvény hatálybalépésével (2011. január 1.) hatályukat veszítették, addig a hatálybalépése előtt kiadott statisztikai közlemények – hatályon kívül helyezésükig – hatályban maradnak. (A Központi Statisztikai Hivatal elnöke által kiadott statisztikai közlemények jogilag kötelező érvényű rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek kizárólag statisztikai fogalmakból, módszerekből, osztályozásokból, névjegyzékekből és számjelekből állnak.)

1.1. Normatív határozatok

Normatív határozatban szabályozhatja az Országgyűlés, a Kormány és más testületi központi államigazgatási szerv, az Alkotmánybíróság és a Költségvetési Tanács a saját szervezetét és működését, tevékenységét, valamint cselekvési programját.

A helyi önkormányzat képviselő-testülete szintén normatív határozatban szabályozhatja a saját és az általa irányított szervek tevékenységét és cselekvési programját, valamint az általa irányított szervek szervezetét és működését. Hasonlóan, normatív határozatban szabályozhatja a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete a saját és az általa irányított szervek szervezetét és működését, tevékenységét, valamint cselekvési programját.

1.2. Normatív utasítások

Saját hatáskörükben és a jogszabályokban foglaltak szerint a köztársasági elnök, a miniszterelnök, a központi államigazgatási szerv vezetője (a Kormány kivételével), az Országos Bírósági Hivatal elnöke, a legfőbb ügyész, az alapvető jogok biztosa, a Magyar Nemzeti Bank elnöke, az Állami Számvevőszék elnöke, a fővárosi és megyei kormányhivatal vezetője, valamint a polgármester és a jegyző normatív utasításban szabályozhatja a vezetése, az irányítása vagy a felügyelete alá tartozó szervek szervezetét és működését, valamint tevékenységét.

Továbbá, törvényben meghatározott tárgykörben normatív utasítást adhat ki az Országgyűlés, a köztársasági elnök, az Alkotmánybíróság, az alapvető jogok biztosa, az önálló szabályozó szerv, valamint a Miniszterelnökség és a minisztérium hivatali szervezetének vezetője, amely a szerv állományába tartozó személyekre kötelező.

2. Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság határozatai fontos szerepet játszanak a magyar jogforrási rendszerben.

Az Alkotmánybíróságról szóló törvény (2011. évi CLI. törvény) értelmében az Alkotmánybíróság **feladatai** a következők:

a jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangjának utólagos vizsgálata (utólagos normakontroll eljárás);

a már elfogadott, de még ki nem hirdetett törvények és nemzetközi szerződések egyes rendelkezései Alaptörvénnyel való összhangjának (előzetes) vizsgálata;

egyedi normakontroll eljárás bírói kezdeményezés alapján: ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alkotmánybíróságnál kezdeményezheti a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását;

az Alaptörvényben biztosított jogok megsértése miatt benyújtott alkotmányjogi panasz elbírálása: az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet nyújthat be alkotmányjogi panaszt, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva;

a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata;

a jogalkotó általi mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megszüntetése;

az állami szervek, továbbá az önkormányzat és más állami szervek között felmerült hatásköri összeütközések megszüntetése;

az Alaptörvény rendelkezéseinek értelmezése;

eljárás mindazokban az ügyekben, amelyeket törvény a hatáskörébe utal.

Az Alkotmánybíróság részletesen indokolja határozatait. Az Alkotmánybíróság határozatai ellen nem lehet jogorvoslattal élni, azok mindenki számára kötelező érvényűek.

3. A bíróságok ítélezési gyakorlata

Az egységes jogalkalmazás és az alsóbb szintű bíróságok részére történő jogi útmutatás biztosításával kapcsolatos felelősség teljesítése céljából Magyarország legfőbb bírósági szerve, a **Kúria** (2012. január 1-je előtti nevén: Legfelsőbb Bíróság) **jogegységi határozatokat** hoz és **elvi bírósági határozat**okat ad ki.

Jogegységi eljárás megindítására akkor van lehetőség, ha a joggyakorlat továbbfejlesztése vagy az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében elvi kérdésekben jogegységi határozat meghozatalára van szükség, vagy a Kúria valamelyik tanácsa jogkérdésben el akar térni a Kúria másik ítélező tanácsának határozatától. A jogegységi határozat a bíróságokra nézve kötelező érvényű.

Az **elvi határozatok** a Kúria tanácsainak gyakorlatából származnak, és szintén az egységes ítélezést szolgálják.

A jogegység biztosítása érdekében hozott határozatokat és az elvi határozatokat a **Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében** teszik közzé.

III. A jogszabályok hatálya

A jogszabályok területi hatálya Magyarország területére, az önkormányzati rendelet területi hatálya a helyi önkormányzat közigazgatási területére terjed ki. A jogszabály személyi hatálya Magyarország területén a természetes személyekre, jogi személyekre és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre, valamint Magyarország területén kívül a magyar állampolgároknak, önkormányzati rendelet esetében pedig a helyi önkormányzat közigazgatási területén a természetes személyekre, jogi személyekre és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre terjed ki.

A jogalkotásról szóló törvény tiltja a **visszamenőleges hatályt**, és megfogalmazza, hogy jogszabály nem szabhat meg kötelezettségeket, illetve azt nem teheti terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat cselekményt jogellenessé a hatálybalépését megelőző időre.

A jogszabálynak mindig úgy kell meghatározni a **hatálybalépés** időpontját, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre az alkalmazására való felkészülésre.

A **jogszabályoknak és végrehajtási jogszabályaiknak** ugyanabban az időpontban kell hatályba lépniük. A jogszabály (vagy jogszabályi rendelkezés) hatályon kívül helyezéssel vagy – amennyiben csak végrehajtott módosító és hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmaz – a jogalkotásról szóló törvény alapján veszti hatályát.

IV. Jogi adatbázisok

Magyarországon a hivatalos lap a **Magyar Közlöny**, amely elektronikus formában jelenik meg, szövegét hitelesnek kell tekinteni.

A Magyar Közlöny a jogszabályokat (a helyi önkormányzati rendeletek kivételével), valamint a következőket tartalmazza:

az Alkotmánybíróság végzéseit és határozatait, amelyeket a jogszabályokkal összhangban vagy az Alkotmánybíróság határozata alapján kell a Magyar Közlönyben közzétenni;

az Országgyűlés határozatait;

a Kúria jogegységi határozatait;

az Országos Választási Bizottság állásfoglalásait;

mellékletek, ideértve a Határozatok Tárát is;

a Hivatalos Értesítő.

A **Nemzeti Jogszabálytár** a keresés napján hatályos összes jogszabályt (a helyi önkormányzati rendeletek kivételével) és a közjogi szervezetszabályozó eszközöket tartalmazza. Az adatbázis az egységes szerkezetbe foglalt változatot tartalmazza a módosításokkal és más változtatásokkal együtt.

Az adatok cím és szám szerint kereshetők, továbbá a szövegben is végezhető keresés.

Az adatbázisokhoz való hozzáférés **ingyenes**, semmilyen korlátozás nincs.

Kapcsolódó linkek

 Hiteles Elektronikus Magyar Közlöny

 Nemzeti jogszabálytár

Utolsó frissítés: 06/04/2017

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Málta

Ez az oldal a máltai jogrendszerrel nyújt tájékoztatást.

Jogforrások

a parlament által elfogadott törvények (elsődleges jogalkotás);

rendeletek, szabályok, végzések, önkormányzati rendeletek (másodlagos jogalkotás); és

európai uniós jog, ideértve az Európai Unió Bíróságának határozatait is.

A nemzeti jog alapforrása az Alkotmány, amely kimondja, hogy a jogszabályokat a parlament törvények formájában alkotja, de a parlament jogalkotási hatáskörét más szervekre (így miniszterekre, hatóságokra, köztisztviselők stb.) is átruházhatja, amelyek a részükre törvénnyel átruházott hatáskörben másodlagos jogalkotásra jogosultak.

A nemzeti jogrend értelmezésekor figyelembe kell venni az EU jogszabályait, és különösen a csatlakozási szerződést.

Máltán a bíróságok nem alkotnak jogot, hanem értelmezik a különböző jogszabályokat. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a bírósági határozatok ne lennének kötelező erejűek. A bírák ugyanis főszabály szerint csak akkor térhetnek el az ítélkezési gyakorlatban általánosan követett elvektől, ha ezt különösen fontos ok indokolja. Emellett a gyakorlatban az alsóbb szintű bíróságok követik a felsőbb szintű bíróságok által jogkérdéseket illetően lefektetett elveket.

Jogszabálytípusok – leírás

A nemzetközi szerződések is Málta belső jogának részét képezhetik.

Az emberi jogok európai egyezménye

A máltai parlament által elfogadott 1987. évi XIV. törvény értelmében az emberi jogok európai egyezménye a máltai jog részévé vált. Egyetlen máltai törvény sem lehet ellentétes az egyezményben rögzített jogokkal és szabadságokkal. Az ehhez kapcsolódó felülvizsgálati jogkört a bíróságok gyakorolhatják.

Jogszabályi hierarchia

Nemzeti szinten az Alkotmány a legmagasabb szintű jogszabály, ezt követik a törvények, majd pedig a másodlagos jogszabályok. Ahogyan azonban fent jeleztük, a csatlakozási szerződés és az uniós rendeletek jogilag kötelezőek és alkalmazandók Máltán is, csakúgy, mint az összes többi tagállamban, és az európai uniós jog egészével együtt ezeket is figyelembe kell venni.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

Az intézményi rendszerben alapvetően a jogalkotás, a végrehajtás és az igazságszolgáltatás közötti fékek és ellensúlyok rendszerét alkalmazzák. Míg a három pillér mindegyike saját működési körében gyakorolja jogalkotási, végrehajtási, illetve igazságszolgáltatási hatáskörét, a fékek és ellensúlyok rendszere – amelyet Málta az angol jogállamiság alapelveiből vett át – biztosítja a máltai jogrendszer akadálymentes működését.

Döntéshozatali eljárás

Málta a brit parlamenti rendszert követi, ami 180 év brit fennhatóság után nem meglepő. Egy miniszter törvénytervezetet nyújt be, amit ezt követően a parlamenti első olvasat céljából közzétesznek a hivatalos közlönyben. A szóban forgó jogszabály fontosságától függően ezt megelőzően esetleg fehér könyvet is közzétehetnek. Ezután a Képviselőház bizottságot alakít, amely a második olvasat után – amelynek során a parlamenti képviselők lehetőséget kapnak arra, hogy általános észrevételeket tegyenek az adott jogszabállyal kapcsolatban –, a bizottsági szakaszban részletesen megvizsgálja a tervezet minden egyes cikkét, és módosításokra tesz javaslatot. Amikor a bizottsági szakasz befejeződött, a tervezetet utolsó – harmadik – olvasatra visszaküldik a Parlamentnek. Ezt követően a köztársasági elnök a javaslatot jóváhagyja, amely ezáltal törvénnyé válik.

A törvény főszabály szerint közzétételének napján lép hatályba, kivéve ha maga a törvény úgy rendelkezik, hogy az érintett miniszter a törvényt (vagy annak egy részét) más időpontban léptetheti hatályba.

Jogi adatbázisok

Nemzeti jogalkotási adatbázis: [Máltai jogszabályok](#) – jogi szolgáltatások

A szolgáltatás a következőkhöz biztosít szabad hozzáférést:

Az összes elsődleges és másodlagos nemzeti jogforrás;

Közzétett joganyagok, köztük törvények, törvénytervezetek, jogi közlemények és szabályzatok.

Kapcsolódó linkek

[Máltai jogszabályok](#)

Utolsó frissítés: 20/12/2016

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalról felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Hollandia

Ez az oldal Hollandia jogrendszeréről nyújt tájékoztatást.

A holland kormány tagjai a miniszterek, az államtitkárok és a király. E tekintetben Hollandia kivételnek számít a nyugat-európai monarchiák körében, melyek többségében az uralkodó nem tagja a kormánynak. Az 1848-as átfogó alkotmányreform óta Hollandia parlamentáris rendszerű alkotmányos monarchia.

Jogforrások

A jogi aktusok típusai – leírás

Az alkotmány biztosítja a holland állam szervezeti keretét és képezi a jogalkotás alapját. A Hollandia és más államok között kötött szerződések fontos jogforrások. Az alkotmány 93. cikke előírja, hogy a szerződések és a nemzetközi intézmények határozatainak rendelkezései közvetlenül hatályosak lehetnek a holland jogrendszerben, és ilyen esetekben irányadóak a holland jogszabályokkal szemben. Ezért a Holland Királyság területén hatályos jogszabályok nem alkalmazhatók, ha az említett rendelkezésekkel összeférhetetlenek. Így az Európai Unió szerződésekben, rendeletekben és irányelvekben megállapított szabályai Hollandiában fontos jogforrást képeznek.

A Holland Királyság chartája szabályozza a Királyság három részének (Hollandia és a két tengerentúli terület, a Holland-Antillák és Aruba) viszonyait.

A törvényeket nemzeti szinten hozzák.

A jogalkotási hatáskör átruházásával a központi kormányzat (további) szabályokat állapíthat meg kormány-, illetve miniszteri rendeletek útján. Hozhatók független (nem törvényi felhatalmazáson alapuló) kormányrendeletek, de ezeket büntető rendelkezés útján nem lehet kikényszeríteni.

Az alkotmány szabályozási hatáskört ruház a közjog szerint az alacsonyabb szintű szervekre (tartományok, önkormányzatok és vízügyi bizottságok).

Az általános jogelvek fontosak a kormány és az igazságszolgáltatás számára. Egyes esetekben ezeket tartalmazza a jog, például a polgári törvénykönyv (ésszerűség és méltányosság). A bíróság is igazodhat az általános jogelvekhez ítéletei meghozatalakor.

A szokásjog további jogforrás. A szokásjog főszabály szerint csak akkor releváns, ha a jogszabály utal rá, ugyanakkor összeütközés esetén a bíróság ítéletében figyelembe veheti a szokásjogot. A szokásjog nem szolgálhat jogforrásként bűncselekmény megállapításánál (az alkotmány 16. cikke).

A precedensek is jogforrásként szolgálnak, mivel egy bírósági ítélet jelentősége túlmutat azon a konkrét ügyön, amelyben azt hozták. A magasabb szintű bíróságok döntései irányadóak. A Legfelsőbb Bíróság döntései különösen irányadóak, mivel ennek a bíróságnak a feladata a jog egységességének biztosítása. Új esetekben ezért az alacsonyabb szintű bíróság figyelembe veszi a Legfelsőbb Bíróság döntését az ítélet meghozatalakor.

A jogforrások hierarchiája

Az alkotmány 94. cikke szerint egyes nemzetközi jogszabályok hierarchikusan elsőbbséget élveznek: az ezekkel össze nem egyeztethető szabályok nem alkalmazandók. Az európai jog természetéből adódóan irányadó a nemzeti joggal szemben. Ezt követi a charta, az alkotmány és a parlamenti törvények. Ezek más szabályok felett állnak. A parlamenti törvényeket a kormány és a parlament (a nép választott képviselői) közösen fogadják el.

Továbbá előírás szerint törvényt csak egy későbbi törvény helyezhet teljesen vagy részben hatályon kívül. Emellett általános értelmezési szabály szerint a különös törvények irányadók az általános törvényekkel szemben.

A kontinentális hagyomány szerint az írott jogszabályok magasabb szintű jogforrások a precedenseknél.

Intézményi keret

A jogszabályok elfogadásáért felelős hatóságok

A jogalkotási eljárás

Az alkotmány nem rendelkezik „törvényhozói hatalomról”. A jogszabályok a kormány és a parlament közös döntéseinek eredményei. Jogalkotási javaslatot tehet a kormány vagy a parlament alsóháza. Az államtanács véleményezi a jogalkotási javaslatokat és a kormányrendeleteket. Általában más érintettekkel is folytatnak konzultációt jogalkotási javaslat elkészítésekor.

Az alsóház módosítási joggal rendelkezik. A miniszterek tanácsa fogadja el általában a jogalkotási javaslatokat, és küldi meg az államtanácsnak ajánlásra. A kormány az ajánlásra további jelentés elkészítésével válaszol. Ezt követően a kormány királyi leirat útján megküldi a jogalkotási javaslatot – a szükséges módosításokkal együtt – az alsóháznak. A javaslatot az alsóházban folyó vita során lehet módosítani. Amint az alsóház elfogadja, a felsőház megvitatja a javaslatot. További módosítások ezen szakaszban nem tehetők, a felsőház csak elfogadási vagy elutasítási joggal rendelkezik. A felsőház által történő elfogadást követően az államfő ratifikálja a javaslatot és az törvényerőre emelkedik.

Jogi adatbázisok

Az [Overheid.nl](#) a holland kormányzati szervezetekre vonatkozó valamennyi tájékoztatás központi hozzáférési pontja. Ez az oldal többek között az alábbi dokumentumokhoz biztosít hozzáférést:

Hivatalos közlemények

Hivatalos lapok

Parlamentari iratok

[A "Wet- en regelgeving" oldal](#) 2002. május 1-jétől tartalmazza az egységes szerkezetbe foglalt jogszabályokat.

Ingyenes-e az adatbázishoz való hozzáférés?

A weboldalhoz és az adatbázishoz való hozzáférés **ingyenes**.

Linkek

[Regering.nl](#), [Ministerie van Buitenlandse Zaken](#), [Tweede Kamer](#)

[Government.nl](#), [Houseofrepresentatives.nl](#)

Utolsó frissítés: 23/05/2018

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalról felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Tagállami jog - Ausztria

Bevezetés – Ez az oldal az osztrák jogrendszerrel nyújt tájékoztatást, valamint áttekintést ad az osztrák jogról.

Jogforrások

Az osztrák jog elsődlegesen **írott jog**. A szokásjog csak nagyon korlátozott szerepet játszik. A legfelsőbb bíróságok ítélkezési gyakorlata ugyan a jog alkalmazására vonatkozó fontos iránymutatásokat határoz meg és nagy jelentőséggel bír, de a bíróságok által alkotott jog formálisan nem számít jogforrásnak.

Az osztrák **alkotmány** szerint a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai az osztrák szövetségi jog részét képezik, a **nemzetközi szerződéseket** pedig konkrét jogszabályokkal vagy azok nélkül be kell illeszteni az osztrák jogrendszerbe. A szerződések rendelkezéseinek a nemzeti jogrenden belüli rangját az adott rendelkezések tartalma határozza meg.

Az alkotmányt módosító vagy kiegészítő nemzetközi szerződések elfogadásához a törvényhozás alsóházában, a Nemzeti Tanácsban (*Nationalrat*) ugyanolyan többségre van szükség, mint a szövetségi alkotmánytörvények esetében. A törvényi jogot módosító vagy kiegészítő szerződések elfogadásához ugyanolyan határozatképesség szükséges, mint a törvények esetében.

A nemzetközi szerződések és a törvényeket módosító vagy kiegészítő szerződések elfogadásához az alsóház előzetes hozzájárulása szükséges. A szövetségi elnök felhatalmazhatja a szövetségi kormányt vagy annak illetékes tagjait egyes olyan nemzetközi szerződések megkötésére, amelyek nem politikai jellegűek, illetve nem módosítanak és nem egészítenek ki jogszabályt.

Az osztrák szövetségi alkotmánnyal összhangban a **kilenc szövetségi tartományban** (*Bundesländer*) a szövetségi alkotmányjog mellett az adott tartomány saját **tartományi alkotmányjoga** is érvényesül. A tartományi alkotmányjog nem ellenkezik a szövetségi alkotmányjoggal, azzal tehát **alárendelt** viszonyban áll. A szövetségi és a tartományi törvények között ugyanakkor főszabály szerint nem áll fenn ez a rangsor. 1988 óta a tartományok nemzetközi szerződéseket is köthetnek a hatáskörükbe eső ügyekben. A külügyek terén azonban továbbra is a szövetségi kormányt illeti az elsőbbség.

Jogszabálytípusok - Jogforrási hierarchia

A szövetségi alkotmányos rendelkezések elfogadásához a képviselők legalább felének jelenléte mellett a leadott szavazatok kétharmados többségére van szükség az alsóházban. Az így megalkotott rendelkezést kifejezetten alkotmánytörvénynek vagy alkotmányos rendelkezésnek kell nevezni.

A szövetségi törvényi rendelkezésekről az alsóház a képviselők legalább egyharmadának jelenléte mellett a leadott szavazatok abszolút többségével határoz.

1. A szövetségi alkotmány irányadó alapelvei

A szövetségi alkotmány alábbi irányadó alapelvei Ausztria jogrendjének legfontosabb rendelkezései:

a demokratikus elv,

a hatalommegosztás elve,

a jogállamiság elve,

a köztársasági elv,

a szövetségi elv, és

a liberális elv.

Az **alkotmányos alaprendet** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*) ezen irányadó alapelvek együttesen jelenítik meg.

Ezek nagy alkotmányjogi jelentőséggel bírnak. A szövetségi alkotmány átfogó módosítását a jogalkotási eljárás részeként népszavazás útján jóvá kell hagyni. Az alkotmány átfogó módosításának minősül az, ha az alkotmány átalakítása az alapelvek valamelyikének feladásával jár, illetve ha ezeknek az irányadó alapelveknek az egymáshoz való viszonya lényegesen megváltozik.

2. Elsődleges és másodlagos uniós jog

Az 1995. január 1-jei **osztrák uniós csatlakozás** Ausztria szövetségi alkotmányának átfogó módosítását követelte meg. Ausztria csatlakozása óta a jogrendet már nemcsak az osztrák alkotmányjog határozza meg, hanem az európai uniós jog is. Az irányadó nézet szerint a nemzeti joggal és az „egyszerű” szövetségi alkotmányjoggal szemben **az uniós jog elsőbbiséget élvez**, a szövetségi alkotmány irányadó alapelveivel szemben azonban nem.

3. „Egyszerű” szövetségi alkotmányjog

Az alkotmányjog meghatározza a politika játékszabályait, köztük különösen a jogalkotási eljárást,

a legfőbb szervek államszervezeti belüli jogállását,

a szövetségi kormány és a tartományok közötti viszonyt a jogalkotás és a jogalkalmazás tekintetében, valamint

az állami cselekvés bíróságok révén történő ellenőrzését.

4. Szövetségi törvények

Az alkotmányban megfogalmazott jogállamiság alapelve előírja, hogy a közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban a törvényekkel összhangban kell alkalmazni a jogot. A szövetségi alkotmány megosztja a jogalkotási hatáskört a szövetségi kormány és a tartományok között.

5. Rendeletek

A rendeletek (*Verordnungen*) a **közigazgatási hatóságok által elfogadott általános jogi rendelkezések**, amelyek minden jogalanyra nézve kötelezőek. Az alkotmányban foglalt általános felhatalmazás alapján a végrehajtási rendeletek más általános rendelkezések, főként a törvények részletes szabályait határozzák meg. A törvényt módosító vagy kiegészítő rendeletekhez kifejezett alkotmányos felhatalmazás szükséges.

6. Határozatok

A határozatok (*Bescheide*) elsődlegesen a jog alkalmazását szolgáló közigazgatási aktusok, amelyek csak meghatározott személyekre vonatkoznak.

Intézményi keret

A törvényhozás

A szövetségi alkotmány megosztja a hatásköröket a szövetségi kormány és a tartományok között; ennek megfelelően jogalkotásra különböző szervek jogosultak.

Szövetségi szinten **az alsóház (Nationalrat) és a felsőház (Bundesrat)** közösen jogosult a jogalkotásra. Az alsóház 183 tagját a nép közvetlenül választja. A felsőházat a tartományi gyűlések (*Landtage*) választják. Főszabály szerint a felsőház csak halasztó hatályú kifogást nyújthat be a törvényjavaslatokkal szemben.

A tartományi jogalkotás a tartományi gyűlések feladata.

A jogalkotás folyamata

A törvényjavaslatokat a következők nyújthatják be az alsóházhoz:

az alsóház tagjai

a szövetségi kormány

a felsőház.

Az alsóház elé kell terjeszteni minden olyan polgári kezdeményezést, amelyet 100 000 szavazó, vagy három szövetségi tartomány szavazóinak egyhatedesét aláírtak.

A gyakorlatban **a legtöbb törvényt a szövetségi kormány kezdeményezi**. A kormányzati törvényjavaslatokat a szövetségi kormánynak (minisztertanácsnak) egyhangúlag kell elfogadnia. A szövetségi kormány döntését megelőzően egyéb szervek (szövetségi tartományok, érdekképviseltek) véleményezik az illetékes szövetségi miniszter által kidolgozott tervezetet.

Az alsóház általi elfogadásukat követően a törvényjavaslatokat a felsőháznak kell jóváhagynia. (A szövetségi pénzügyi törvényjavaslatokat nem kell a felsőház elé terjeszteni.) Ezután a szövetségi kancellár a törvényjavaslatot megküldi a szövetségi elnöknek **aláírásra**.

Ha az alsóház úgy határoz, akkor az adott törvényjavaslatról **népszavazást** kell tartani. Népszavazás tartását az alsóház tagjainak többsége is kérheti. Az alsóház által már elfogadott törvényjavaslatot az aláírás előtt népszavazással kell elfogadtatni. Emellett az alkotmány minden átfogó módosításáról is népszavazást kell tartani.

A szövetségi elnök aláírásával tanúsítja, hogy a törvény az alkotmányos előírásoknak megfelelően került elfogadásra. Ezt az **aláírást** a szövetségi kancellárnak kell ellenjegyeznie.

A szövetségi kancellár általi ellenjegyzést követően a szövetségi törvény megjelenik a szövetségi közlönyben (*Bundesgesetzblatt*). Ha maga a szövetségi törvény kifejezetten nem ír elő visszamenőleges hatályt vagy egy konkrét hatálybalépési dátumot, akkor a törvény annak a napnak a végén **lép hatályba**, amelyen megjelenik a törvényt kihirdető szövetségi közlöny.

Egy törvény hatályon kívül helyezése történhet akár kifejezetten, akár egy annak ellentmondó tartalmú új jogszabály elfogadásával (*lex posterior derogat legi priori*). A különös rendelkezések elsőbbiséget élveznek az általános rendelkezésekkel szemben (*lex specialis derogat legi generali*). Ezenkívül egy törvény időbeli hatálya már annak elfogadásakor is meghatározható.

Jogi adatbázisok

A Szövetségi Kancellári Hivatal által koordinált és működtetett **Jogi Információs Rendszer** (*Rechtsinformationssystem des Bundes — RIS*) segítségével interneten hozzáférhető az osztrák jog.

Ingyenes-e az adatbázishoz való hozzáférés?

A **Jogi Információs Rendszer** (RIS) használata ingyenes.

A tartalom rövid leírása

A RIS a következőkről nyújt tájékoztatást:

Szövetségi jog

Szövetségi jog

A *Bundesgesetzblatt* (Szövetségi Közlöny) hiteles változata 2004-től

Bundesgesetzblatt (Szövetségi Közlöny) 1945-2003

Közlönyök 1848-1940

Közlönyök 1780-1848

Német közlönyök 1938-1945

Törvénytervezetek

Kormányzati törvényjavaslatok

Tartományi jog

Tartományi jog

Aktuális tartományi közlönyök – Alsó-Ausztria és Bécs kivételével

Önkormányzati jog:

csak válogatott dokumentumok Karintiából, Alsó-Ausztriából, Salzburgból, Stájerországból és Bécsből

Bíróági ítéletek

Alkotmánybíróság (*Verfassungsgerichtshof*)

Közigazgatási Bíróság (*Verwaltungsgerichtshof*)

A Közigazgatási Bíróság jogszabályjegyzéke (*Normenliste*)

A Legfelsőbb Bíróság (*Oberster Gerichtshof*), a tartományi felsőbíróságok (*Oberlandsgerichte*) és egyéb bíróságok ítéletei

Független közigazgatási döntőbíróságok (*Unabhängige Verwaltungssenaten*)

Független Pénzügyi Döntőbíróság (*Unabhängiger Finanzsenat*)

Menekültügyi Bíróság (*Asylgerichtshof*)

Független Szövetségi Menekültügyi Döntőbíróság (*Unabhängiger Bundesasylsenat*)

Környezetvédelmi Döntőbíróság (*Umweltsenat*)

Szövetségi Kommunikációs Testület (*Bundeskommunikationssenat*)

Közbeszerzési ellenőrző hatóságok (*Vergabekontrollbehörden*)

Fellebbviteli Bizottság (*Berufungskommission*) és Fegyelmi Főbizottság (*Disziplinaroberkommission*)

Adatvédelmi Bizottság (*Datenschutzkommission*)

Munkavállalói Érdekvédelmi Felügyeleti Bizottság (*PersonalvertretungsAufsichtskommission*)

Egyenlő Elbánás Bizottságok (*Gleichbehandlungskommissionen*)

Általános körlevelek (*Erlasse*)

A szövetségi minisztériumok által kiadott körlevelek

A Szövetségi Igazságügyi Minisztérium által kiadott körlevelek

Egyes osztrák törvények angol nyelven is elérhetőek.

További tájékoztatás a [Jogi Információs Rendszer](#) weboldalán található.

Kapcsolódó linkek

[Ausztria jogrendje](#)

Utolsó frissítés: 25/04/2017

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Lengyelország

Ez az oldal Lengyelország jogrendszeréről nyújt tájékoztatást.

Lengyelország demokratikus államformával rendelkező köztársaság. A törvényhozó hatalmat az alsóházból – **sejm** – és a felsőházból – **senátus** – álló kétkamarás parlament gyakorolja. A végrehajtó hatalmat a **Lengyel Köztársaság elnöke** (*Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej*) és a **minisztertanács** (*Rada Ministrów*) testesíti meg. Az igazságszolgáltatási hatalmat a bíróságok és a törvényszékek gyakorolják.

A lengyel jogrendszer a kontinentális jogrendszeren alapszik (**kontinentális polgári jogi hagyomány**). Lengyelországban a rendes bíróságok közé a **fellebbviteli bíróságok** (*sądy apelacyjne*), a **területi bíróságok** (*sądy okręgowe*) és a **kerületi bíróságok** (*sądy rejonowe*) tartoznak. Ezek a bíróságok büntető- és polgári jogi ügyeket, családjogi és gyermekek szülői felügyeletével kapcsolatos ügyeket, munkajogi, valamint társadalombiztosítási ügyeket tárgyalnak.

A **közigazgatási bíráskodás** a közigazgatás bírói ellenőrzését ellátó Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság (*Naczelny Sąd Administracyjny*) hatáskörébe tartozik.

A **Legfelsőbb Bíróság** (*Sąd Najwyższy*) a Lengyel Köztársaság legfőbb, központi bírói szerve és, ennek megfelelően a legfőbb fellebbviteli bíróság. A Legfelsőbb Bíróság fő feladatai közé tartozik az igazságszolgáltatás ellátása Lengyelországban (a rendes, a közigazgatási és a katonai bíróságokkal együtt), a megsemmisítés iránti keresetek mint rendkívüli jogorvoslati forma elbírálása és a jogértelmezésre vonatkozó határozatok meghozatala.

Az **Alkotmánybíróság** (*Trybunał Konstytucyjny*) az igazságszolgáltatás szerve. Hatásköre az alábbi ügyekre terjed ki:

A törvények alkotmánynak való megfelelésének vizsgálata

A központi közigazgatás szervei közötti hatásköri vitákban való döntéshozatal

A politikai pártok céljainak és tevékenységeinek az alkotmánynak való megfelelésének vizsgálata

Az állampolgárok alkotmányossági panaszairól való döntés

Az Alkotmánybíróságról szóló törvény és egyéb, vonatkozó törvények angol nyelvű változata a [lengyel Alkotmánybíróság](#) internetes oldalán olvasható.

Jogforrások

A lengyel jogforrásokat az alkotmány, a törvények, a ratifikált nemzetközi szerződések és a rendeletek alkotják. Az alkotmány a legfontosabb lengyel jogforrás. Az alkotmány információkat tartalmaz Lengyelország jogrendszeréről, intézményi felépítéséről, igazságszolgáltatási rendszeréről és helyi hatóságairól. Felsorolja a politikai szabadságokat és jogokat is. A jelenleg hatályos alkotmányt 1997-ben fogadták el. A lengyel alkotmány szövege lengyel, angol, német, francia és orosz nyelven megtalálható a [lengyel parlament alsóháza \(Sejm\)](#) internetes oldalán.

Jogszabálytípusok – leírás

A **törvények** (*ustawy*) lényeges kérdésekre vonatkozó, egyetemesen kötelező erejű jogszabályok. Bármilyen kérdést lehet törvényben szabályozni. Egyes esetekben az alkotmány előírja, hogy bizonyos kérdéseket törvényben kell szabályozni: Ilyen kérdés például a költségvetés vagy az állampolgárok jogállása. A lengyel alkotmánynak megfelelően egyes **nemzetközi szerződéseket** (*umowy międzynarodowe*) ratifikálásuk előtt a parlament által elfogadott és a köztársasági elnök által aláírt törvényben kell megerősíteni. Ezt az eljárást kell alkalmazni szövetségek, politikai vagy katonai szerződések, állampolgári szabadságok, jogok és kötelezettségek, nemzetközi szervezetben való tagság esetében és egyéb, az alkotmány által meghatározott esetekben.

A **Rendeleteket** (*rozporządzenia*) az alkotmányban felsorolt, törvényi felhatalmazással rendelkező kormányzati szervek hozhatnak.

A minisztertanács belső jellegű, kizárólag a határozatot kibocsátó intézmény alárendelt szervezeti egységeire nézve kötelező erejű **határozatok** (*uchwały*) meghozatalára jogosult. Ezen határozatok nem szolgáltathatnak jogalapot az állampolgárokat, a jogi személyeket és más jogalanyokat érintő döntések meghozatalához.

A helyi önkormányzati hatóságok és a közigazgatási szervek helyi hatóságai törvényi felhatalmazás alapján **helyi jogszabályok** (*akty prawa miejscowego*) kibocsátására jogosultak, melyek kizárólag illetékességi területükön belül kötelező erejűek.

Jogszabályi hierarchia

A lengyel jog legfőbb jogforrása az alkotmány. A lengyel alkotmányban felsorolt egyéb normák hierarchiája: ratifikált nemzetközi szerződések, az Európai Unió rendeletei, irányelvei és határozatai, törvények, rendeletek és a helyi hatóságok által kibocsátott rendeletek.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

A **törvényhozó hatalmat** a szejm és a szenátus, a **lengyel parlament** két kamarája gyakorolja. Tagjait **négyéves időtartamra** választják meg. Törvényalkotásra vonatkozó javaslatot a szejm képviselőinek megválasztására jogosult, a szenátus, a Lengyel Köztársaság elnöke és a minisztertanács rendelkezik. Törvényalkotásra vonatkozó javaslatot a szejm képviselőinek megválasztására jogosult, **legalább 100 000 állampolgár** is tehet.

A szejm három olvasatban vitatja meg a törvénytervezeteket. A törvénytervezetet a szejm és a szenátus általi elfogadását követően aláírásra továbbküldi a köztársasági elnöknek. A köztársasági elnök, az aláírást megelőzően kikérheti az Alkotmánybíróság véleményét arról, hogy a törvénytervezet megfelel-e az alkotmánynak.

A minisztertanács biztosítja a **törvények** végrehajtását, **rendeleteket** bocsát ki, **ratifikálást igénylő nemzetközi szerződéseket** köt, valamint elfogadja vagy elutasítja az **egyéb nemzetközi szerződéseket**.

Döntéshozatali eljárás

Kezdeményezés

Törvényeket a képviselők, a szenátus, a köztársasági elnök, a minisztertanács és a szejm képviselőinek megválasztására jogosult, legalább 100 000 állampolgár terjeszthet elő.

A törvénytervezeteket általában a minisztertanács vagy a képviselők terjesztik elő.

A törvénytervezetet és annak indoklását a **szejm marsallja** (*Marszałek Sejmu*) megküldi a köztársasági elnöknek, a szenátusnak és a minisztertanács elnökének (miniszterelnök).

Vita

A szejm három olvasatban vitatja meg a törvénytervezeteket. A törvénytervezeteket a szejm és a szenátus egyes bizottságai is megvitatják.

Elfogadás

A **szenátus, a törvénytervezet megküldését követően 30 napon belül** módosítások nélkül elfogadja a javaslatot, módosításokat javasol vagy teljes egészében elutasítja a javaslatot. A **szejm** kizárólag a képviselők legalább felének jelenlétében, abszolút szavazattöbbséggel utasíthatja el a szenátus által elfogadott módosításokat.

Kihirdetés

A törvénytervezetnek a szejm és a szenátus általi elfogadását követően a szejm marsallja aláírásra megküldi a tervezetet a köztársasági elnöknek. A köztársasági elnöknek a törvénytervezet megküldését követően 21 napon belül alá kell írnia a tervezetet, és gondoskodnia kell arról, hogy a törvény a Lengyel Köztársaság Hivatalos Közlönyében (*Dziennik Ustaw*) kihirdetésre kerüljön. A törvény a kihirdetést követő tizennegyedik napon lép hatályba. A **hatályba lépés** időpontjáról törvénytervezet is rendelkezhet. A lengyel jognak megfelelően törvénytervezetet kizárólag másik törvénytervezettel lehet visszavonni. A törvény hatályvesztésének időpontját a törvény szövegében fel kell tüntetni.

Jogi adatbázisok

A törvények 1918-ig visszamenőleg megtalálhatóak a [!\[\]\(4a7b4ce770af8456e11a71f9565c8c2b_img.jpg\) lengyel jogi adatbázis \(Sejm\)](#) weboldalán, ezen törvények listájával együtt.

Az adatbázishoz való hozzáférés **ingyenes**.

Utolsó frissítés: 10/12/2012

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [pt](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Tagállami jog - Portugália

Ez az oldal Portugália jogrendszeréről nyújt tájékoztatást.

1. A jogszabályokat megállapító jogforrások

Hagyományosan a következők minősülnek jogforrásnak Portugáliában:

- alkotmányos törvények – ide tartozik maga a portugál alkotmány, egyéb alkotmányos törvények és az alkotmányt módosító törvények;
- „az általános vagy közös nemzetközi jogi szabályok és elvek”, „a megfelelően megerősített vagy jóváhagyott nemzetközi megállapodásokban rögzített szabályok”, „a Portugália részvételével működő nemzetközi szervezetek illetékes szervei által elfogadott szabályok [...], amennyiben a vonatkozó alapító szerződések így rendelkeznek”, valamint „az Európai Uniót szabályozó szerződések rendelkezései és az Európai Unió intézményei által, feladataik ellátása során elfogadott szabályok” (az alkotmány 8. cikke);
- rendes törvények – ide tartoznak a nemzetgyűlés által elfogadott törvények, a kormány által kibocsátott törvényerejű rendeletek, valamint az Azori-szigetek és Madeira autonóm régiók jogalkotó testületei által elfogadott regionális törvényerejű rendeletek;
- a törvényekkel azonos hatású jogi aktusok, például a nemzetközi egyezményeket, szerződéseket vagy megállapodásokat jóváhagyó aktusok, az alkotmánybíróság általánosan kötelező erejű, bizonyos intézkedéseket alkotmányellenesnek vagy jogellenesnek nyilvánító határozatai, kollektív szerződések és a munkaügyi kapcsolatokat szabályozó egyéb kollektív jogi aktusok;
- rendeletek, illetve a törvénynél alacsonyabb rangú jogalkotási aktusok, amelyek célja a törvények kiegészítése és az azok alkalmazásához vagy értelmezéséhez szükséges részletek kidolgozása. Ide tartoznak a végrehajtási rendeletek, a rendeletek, a regionális végrehajtási rendeletek, a határozatok, a szabályzatok, a miniszteri végrehajtási utasítások, a végrehajtási utasítások, a polgári kormányzó által kibocsátott rendészeti előírások, valamint az önkormányzati rendeletek és szabályzatok.

2. Egyéb jogforrások

Az írott jog alkotására vonatkozó, az államot megillető politikai felhatalmazás körén kívül eső egyéb források elismerhetőségét és jelentőségét illetően eltérőek az álláspontok, attól függően, hogy az adott forrást a jogszabályok megalkotása, a jogszabályok ismertetése, vagy mindkettő eszközének tekintik. Időnként különbséget tesznek közvetlen és közvetett források között, ami segít elkerülni bizonyos, az alapmegközelítés eltéréseiből eredő nehézségeket.

A következőkre rendszeresen hivatkoznak lehetséges jogforrásként:

- a) szokásjog, más szóval egy meghatározott, általában kötelezőnek hitt, ismételt és szokásos viselkedési forma. Ez csak bizonyos területeken tekinthető jogforrásnak. Az ily módon alkotott szabályok például megtalálhatók a nemzetközi közjog (pl. a külföldi államok bűnüldözés alóli mentességének elve), a nemzetközi magánjog és a közigazgatási jog területén;
- b) ítélkezési gyakorlat, vagyis a bírósági ítéletek és határozatok alapján kirajzolódó elvek összessége; egyesek nem tekintik önálló jogforrásnak, ugyanakkor elismerik a jelentőségét pusztán amiatt, hogy segít feltárni a jogszabályi rendelkezések jelentését, olyan megoldást kínálva az értelmezési problémákra, amelyeket más ügyekben – az alapul szolgáló logikai és ténybeli érvek súlyától függően – figyelembe lehet venni. Egyes szerzők nemcsak az egyes ügyekben hozott bírósági határozatokat sorolják ebbe a kategóriába, hanem a törvény erejével rendelkező bírósági határozatokat (az alkotmánybíróság általánosan kötelező érvényű határozatait) is, mert álláspontjuk szerint ezek mind olyan jogi aktusok, amelyek ténylegesen, általánosan alkalmazandó jogot képeznek;
- c) méltányosság, amely alapján a bíróságok – az igazságszolgáltatás általános elvei és a bíró erkölcsi meggyőződése alapján – jogosultak az általuk vizsgált konkrét ügy sajátosságainak megfelelően határozni. „A bíróságok csak akkor hozhatnak méltányosságon alapuló határozatot, ha: a) ezt jogszabályi rendelkezés lehetővé teszi; b) a felek között egyetértés van, és lehetséges a felsőbb szintű bírósághoz történő fellebbezés; c) a felek korábban megállapodtak a méltányosság alkalmazásában” (a polgári törvénykönyv 4. cikke);
- d) szokások, más szóval azok az ismétlődő társadalmi gyakorlatok, amelyeket nem tekintenek kötelezőnek, de a jogügyletek során – különösen a jogviszonyok formalizálása terén –, elsősorban a kereskedelemben fontosnak tartanak. A bíróságok akkor vehetik figyelembe a szokásokat, ha ezt jogszabály lehetővé teszi, és ez nem „ellentétes a jóhiszeműség elvével” (a polgári törvénykönyv 3. cikke). Ezért a szokás önmagában nem képezhet jogszabályt, és a szokások sokak szerint nem jelentenek önálló jogforrást;
- e) a jogelmélet vagy a jogi szakemberek véleménye nem tekinthető önálló jogforrásnak, noha fontos szerepet játszik a jogi ismeretek tudományos és technikai fejlődésében, és jelentős hatást gyakorol a jogszabályok értelmezéséért és alkalmazásáért felelős személyek munkájának végeredményére.

3. A jogforrási hierarchia

A jogforrási hierarchia jelenti a különböző jogi aktusok relatív helyzetét, vagyis egy meghatározott sorrendben elfoglalt helyét.

E tekintetben egyesek úgy vélik, hogy hierarchia csak a jogalkotás módja alapján állítható fel. E nézet szerint a hierarchia alapja nem a jogszabályok relatív helyzete, hanem az adott jogszabály megalkotója.

Bármelyik nézetet is fogadjuk el, felállíthatunk egy sorrendet.

Az 1. szakaszban felsorolt, különböző jogforrások hierarchikus sorrendje a következő:

az alkotmány és az alkotmányos törvények;

az általános vagy közös nemzetközi jogi szabályok és elvek, valamint a nemzetközi megállapodások (vagyis az 1. szakasz b) pontjában említett valamennyi jogi aktus);

törvények és törvényerejű rendeletek;

regionális törvényerejű rendeletek;

törvényekkel azonos hatású jogi aktusok;

rendeletek.

4. A nemzetközi szabályok portugáliai hatálybaléptetésére szolgáló eljárások

A nemzetközi jogalkotási aktusokat a portugál alkotmány 8. cikkében meghatározott, alábbi elveknek megfelelően ültetik át a portugál jogba:

a) „Az általános vagy közös nemzetközi jogi szabályok és elvek a portugál jog szerves részét képezik.”

b) „A megfelelően megerősített vagy jóváhagyott nemzetközi megállapodásokban rögzített szabályok akkor lépnek hatályba a portugál nemzeti jogban, ha azokat hivatalosan kihirdették, és mindaddig hatályban maradnak, amíg azok nemzetközileg kötelezőek a portugál államra nézve.”

c) „A Portugália részvételével működő nemzetközi szervezetek illetékes szervei által elfogadott szabályok közvetlenül hatályosulnak a portugál nemzeti jogban, amennyiben a vonatkozó alapító szerződések így rendelkeznek.”

d) „Az Európai Uniót szabályozó szerződések rendelkezései és az Európai Unió intézményei által, feladataik ellátása során elfogadott szabályok az uniós jognak megfelelően, a demokratikus jogállam alapelveinek figyelembevételével alkalmazandók a portugál nemzeti jogban.”

5. A jogszabályok elfogadására jogosult különböző szervek

A jogszabályok elfogadására jogosult szervek a nemzetgyűlés, a kormány, az Azori-szigetek és Madeira regionális kormánya és jogalkotó testülete, a helyi önkormányzatok és bizonyos közigazgatási hatóságok.

6. A jogszabályok elfogadására irányuló eljárás

A szabályok elfogadásának módja az elfogadásukért felelős egyes szervek által követendő sajátos eljárásoknak megfelelően változik. A különböző típusú jogalkotási aktusokat tehát különböző eljárásokban fogadják el. Az alábbiakban bemutatjuk a jogszabályok elfogadására irányuló két legformálisabb és legfontosabb eljárást.

A legösszetettebb – a nemzetgyűlés előtti – eljárás a következő lépésekből áll:

a) Törvénykezdeményezés: törvénykezdeményezésre jogosultak „a képviselők, a parlamenti képviselőcsoportok, a kormány, valamint – törvényben meghatározott feltételekkel – a nyilvántartásba vett választói csoportok. Az autonóm régiókkal kapcsolatos törvénykezdeményezési jogkör az adott régió jogalkotó testületét illeti meg” (az alkotmány 167. cikkének (1) bekezdése).

b) Benyújtás, közzététel, nyilvántartásba vétel, számozás és értékelés: ebben a szakaszban történik a törvényjavaslat megengedhetőségének vizsgálata, a szöveg közzététele a hivatalos közlönyben, az adminisztratív feldolgozás, és végül a tartalmi értékelés.

c) Megvitatás és elfogadás: ekkor zajlik az általános kérdésekkel kapcsolatos vita, egy másik vita a részletes kérdésekről, szavazás a törvénytervezet egészéről, szavazás a részletes kérdésekről, és egy általános zárószavazás. Egy törvényjavaslat elfogadásához egyszerű többségre, abszolút többségre vagy minősített többségre lehet szükség.

d) A köztársasági elnök általi ellenőrzés a törvényes határidőn belül, amelyet követően a köztársasági elnök kihirdeti a javasolt szöveget, vagy vétőjogával él. Utóbbi esetben az intézkedést ismételten megvitatja a nemzetgyűlés. Ha a szavazást megerősítik vagy módosítást fogadnak el, a szöveget ismét továbbítják az elnöknek kihirdetésre, amelyet szintén előre meghatározott határidőn belül kell elvégezni. A köztársasági elnök feladata „a törvények és a törvényerejű rendeletek kihirdetése és közzétételük elrendelése, valamint a nemzetközi megállapodásokat jóváhagyó nemzetgyűlési határozatok és egyéb kormányrendeletek aláírása” (az alkotmány 134. cikkének b) pontja).

e) Közzététel: az új jogszabály kihirdetését követően az elnöknek el kell rendelnie a szöveg közzétételét a Portugál Köztársaság hivatalos közlönyében.

A kormány jogalkotási aktusainak elfogadására irányuló eljárás fő lépései a következők:

a) Kezdeményezés: a jogszabálytervezetet az illetékes miniszter hivatala nyújtja be.

b) Vélemények beszerzése: ebben a szakaszban a tervezetet benyújtó miniszternek véleményeket kell begyűjtenie, és konzultálnia kell az alkotmányban és törvényben meghatározott szervekkel is.

c) Előzetes és részletes vizsgálat: a javaslatokat az előzetes jóváhagyást követően megvizsgálják és értékelik.

- d) Elfogadás: noha bizonyos típusú jogszabályokat nem kell jóváhagynia a Miniszterek Tanácsának, általában utóbbi felelős a tervezet elfogadásáért.
- e) Ellenőrzés: „a kihirdetésre megküldött kormányrendelet kézhezvételét követő negyven napon belül [...] a köztársasági elnök kihirdeti a rendeletet, vagy gyakorolja vétőjogát. Utóbbi esetben írásban tájékoztatja a kormányt ennek okairól” (az alkotmány 136. cikkének (4) bekezdése).
- f) A végleges szöveg közzététele a Portugál Köztársaság hivatalos közlönyében.

7. A nemzeti szabályok hatálybaléptetésére szolgáló eljárások

„A törvények csak a hivatalos közlönyben történő közzétételt követően válnak kötelezővé.” „A közzétett törvény a benne meghatározott időszak elteltével, vagy – ha a törvény nem határoz meg ilyen időszakot – a külön jogszabályban meghatározott időszak elteltével lép hatályba” (a polgári törvénykönyv 5. cikke).

A 2006. június 30-i, 26/2006. törvénnyel módosított, 1998. november 11-i 74/98. törvény 2. cikke szerint:

„(1) A jogalkotási aktusok és az egyéb, általános jellegű aktusok az általuk meghatározott napon lépnek hatályba. Közzétételük napján semmilyen körülmények között nem léphetnek hatályba.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett aktusok nem határozzák meg hatálybalépésük időpontját, akkor Portugália egész területén és külföldön is a közzétételt követő ötödik napon lépnek hatályba.

(4) A (2) bekezdésben említett időszak az Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA által üzemeltetett internetes oldalon történő közzététel napját követő napon kezdődik.”

8. A különböző jogszabályok közötti esetleges konfliktusok rendezésének eszközei

E tekintetben a legfontosabb szerepet az Alkotmánybíróság játssza, amelynek alkotmányellenessé kell nyilvánítania minden olyan szabályt, amely ellentétes a portugál alkotmánnyal vagy az abban rögzített elvekkel.

A bíróságok az eléjük utalt egyedi ügyek elbírálásakor nem alkalmazhatnak olyan rendelkezéseket, amelyek sértik az alkotmányt vagy az abból eredő elveket.

Az értelmezési folyamat során a bíróságoknak – az előadott tények mérlegelése alapján és a fent említett jogforrási hierarchiára figyelemmel – rendezniük kell a különböző jogszabályok között felmerülő valamennyi konfliktust. Ennek során egységes egésznek kell tekinteniük a rendszert, és nem ismerhetnek el semmilyen – különösen logikai vagy szemantikai jellegű – hézagot vagy ellentmondást. Figyelembe kell venniük továbbá a szabályok elfogadásának körülményeit, valamint az eljárás lefolytatásának idején fennálló sajátos feltételeket. Emellett mindig ügyelni kell arra, hogy a szövegezés (ha nem is pontos) legalább minimális mértékben megfeleljen a jogszabály által követett megközelítésnek, melynek során feltételezni kell, hogy a jogalkotó a „legésszerűbb” megoldásokat választotta, és képes volt „szándékát megfelelő módon kifejezni” (a polgári törvénykönyv 9. cikke).

A nemzetközi magánjogi szabályok körében fellépő konfliktusokkal kapcsolatban lásd az „Alkalmazandó jog – Portugália” című részt.

Jogi adatbázisok

A **Digesto** Portugália hivatalos jogi adatbázisa, amely tartalmazza a hivatalos közlönyt (Diário da República).

Digesto – Integrált jogi információs rendszer

A hozzáférés típusai

Ingyenes hozzáférés

Az oldalhoz való hozzáférés ingyenes.

A látogatók – típus, szám és a közzététel napja alapján – az alábbiak között végezhetnek keresést:

a jogalkotási aktusok összefoglalója és teljes szövege;

a hatálybalépés napja.

Előfizetői hozzáférés

Különböző címek alapján nyilvántartásba vett, katalogizált és rendezett információk.

A Diário da República elektronikus változata

A hozzáférés típusai

Ingyenes hozzáférés

A látogatók – típus, szám és a közzététel napja alapján – az alábbiak között végezhetnek keresést:

a jogalkotási aktusok összefoglalója és teljes szövege.

Előfizetői hozzáférés

Szöveg alapján történő keresés.

A tartalom rövid bemutatása

Jogszabályok adatbázisai

Portugáliában a következő adatbázisok tartalmazzák jogszabályokat:

PCMLEX – a Digesto rendszer központi adatbázisa

Diário da República, I. sorozat

A Diário da Repúblicaban közzétett főbb jogalkotási és közigazgatási aktusok, II. sorozat

LEGAÇOR – az Azori-szigetek regionális jogi adatbázisa

az Azori-szigetek hivatalos közlönye, I. sorozat

Jogszabálynak nem minősülő aktusok adatbázisai

Portugáliában a következő adatbázisok tartalmazzák jogszabálynak nem minősülő aktusokat:

DGO-Dout – A Költségvetési Főigazgatóság által kibocsátott körleveleket és állásfoglalásokat tartalmazó speciális adatbázis

DGAP-Opinio – A Közigazgatási Főigazgatóság speciális adatbázisa

REGTRAB – Munkaügyi megállapodások speciális adatbázisa

Átjárhatóság

A Digesto a következő oldalakkal van összekötve:

Diário da República (közlöny)

Nemzetgyűlés (portugál parlament)

Alkotmánybíróság

Legfelsőbb Bíróság

Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság

Fellebbviteli bíróságok

A Legfőbb Ügyészség tanácsadó testületének állásfoglalásai

Eur-lex

A Diário da República elektronikus változata a következő oldalakkal van összekötve:

Diário da República (hivatalos közlöny)

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság határozatai

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

Hasznos linkek

 [Diário da República – Portugália](#)

Utolsó frissítés: 18/07/2017

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Tagállami jog - Románia

Ez az oldal tájékoztatást nyújt a román jogrendszerrel és áttekintést ad a román jogról.

Jogforrások

A román jog forrásai az alábbiak:

a román alkotmány;

a parlament által elfogadott törvények (alkotmányos törvények, organikus (sarkalatos) törvények és rendes törvények);

Románia elnökének rendeletei;

a kormány jogalkotási aktusai (rendeletek, sürgősségi rendeletek, határozatok);

a központi államigazgatás által kibocsátott jogalkotási aktusok (miniszteri rendeletek, utasítások és szabályzatok);

a helyi önkormányzatok (megyei és települési önkormányzatok és a bukaresti önkormányzat) által kibocsátott jogalkotási aktusok;

európai uniós jogszabályok (rendeletek, irányelvek);

azok a nemzetközi szerződések, amelyekben Románia részes fél.

Jogszabálytípusok – leírás

A román jogrendszer az alábbi jogszabályokból épül fel:

Románia legmagasabb szintű jogszabálya **az alkotmány**. Az alkotmány szabályozza Románia – mint egységes és oszthatatlan nemzetállam – felépítését, továbbá a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom közötti, valamint az állami szervek, az állampolgárok és a jogi személyek közötti viszonyokat.

Az alkotmányos törvényeket az alkotmányozó hatalom – vagyis az e célból megválasztott és összehívott alkotmányozó gyűlés – fogadja el.

Az **organikus törvények** szabályozzák az állam számára nagy jelentőségű kérdéseket, így többek között az államhatárokat, a román állampolgárságot, az állami címet és pecsétet, a tulajdont és az öröklést, a népszavazások szervezését és tartását, a bűncselekményeket, a büntetéseket és a büntetések végrehajtását, a Magisztrátúra Legfelsőbb Tanácsa, a bíróságok, az ügyészségek és a Számvevőszék felépítését és működését, a hatóságok intézkedése következtében sérelmet szenvedett egyének jogait, a honvédelmet, a kormányzati szervek felépítését és a politikai pártokat.

A **rendes törvények** rendelkeznek minden egyéb, az organikus törvények által nem szabályozott területről. A rendes törvények nem módosíthatják a magasabb szintű normákat, azaz az organikus törvényeket vagy az alkotmányt.

Különleges esetekben (a parlament törvénykezési szünetében) bizonyos, a parlament által meghatározott területek **kormányrendeletekkel** is szabályozhatók.

Ilyen rendelet külön felhatalmazási aktus alapján, az abban meghatározott keretek között és feltételek mellett bocsátható ki. Rendkívüli helyzet esetén a kormány bármely területen sürgősségi rendeletet bocsáthat ki, amennyiben azt szükségesnek ítéli.

A **kormányhatározatok** meghatározzák a törvények hatékony végrehajtásának módját, illetve végrehajtásuk egyéb szervezeti kérdéseit.

A **központi államigazgatás által kibocsátott jogalkotási aktusokat** (rendeleteket és utasításokat) kizárólag törvények, kormányhatározatok és kormányrendeletek alapján, azok végrehajtása érdekében bocsátják ki.

Az önálló közigazgatási hatóságok is jogi aktusokat bocsáthatnak ki.

A **helyi önkormányzati szervek** (megyei és települési önkormányzatok, bukaresti önkormányzat) **által kibocsátott jogalkotási aktusok** a helyi önkormányzatok szerveinek hatáskörébe tartozó területeket szabályozzák.

Egyéb jogforrások

Az emberi jogokról szóló európai egyezményhez kapcsolódó ítélkezési gyakorlat és az európai uniós bíróságok ítélkezési gyakorlata.

Noha a belföldi ítélkezési gyakorlat nem jogforrás, a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék határozatai – amelyek feladata az egyes jogszabályok egységes értelmezésének biztosítása – mindenképpen másodlagos jogforrásnak tekintendők. Emellett másodlagos jogforrásnak tekinthetők az Alkotmánybíróság azon határozatai, amelyek mindenre vonatkoznak (*erga omnes* hatályúak), és nemcsak az adott ügy feleire nézve (*inter partes litigantes*) fejtenek ki joghatást.

A polgári törvénykönyvről szóló 287/2009. törvény 1. cikke értelmében a polgári jog forrásai lehetnek a jogszabályok, valamint a **gyakorlat és az általános jogelvek**. A „gyakorlat” ez esetben a hagyományokat (szokást) és a szakmai gyakorlatokat jelenti.

A fent említett rendelkezések a következő szabályokat határozzák meg a gyakorlat jogforrásként történő alkalmazására vonatkozóan:

a gyakorlat a jog által nem szabályozott esetekben alkalmazandó. Irányadó gyakorlat hiányában a hasonló helyzetekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések, ilyenek hiányában pedig az általános jogelvek alkalmazandók;

a jog által szabályozott esetekben a gyakorlat csak akkor alkalmazandó, ha a jogszabályok kifejezetten hivatkoznak a gyakorlatra;

csak a közrenddel, valamint az általánosan elfogadott erkölcsi elvekkel összhangban álló gyakorlat ismerhető el jogforrásként;

a gyakorlat fennállását és tartalmát az érdekelt félnek kell bizonyítania. Az adott területen engedélyezett testületek vagy szervek által összeállított gyűjteményekben közzétett gyakorlatokat az ellenkező bizonyításáig fennállónak vélelmezik.

Jogforrási hierarchia

A romániai jogforrási hierarchia a következőként alakul:

A jogforrási hierarchia csúcán a román alkotmány és az alkotmányos törvények találhatók. Minden egyéb jogszabálynak és normának összhangban kell velük lennie.

A parlament által minősített többséggel elfogadott organikus törvények a második helyet foglalják el a jogforrási hierarchiában.

A parlament által egyszerű többséggel elfogadott rendes törvények jelentik a normák harmadik szintjét. Rendes törvény nem módosíthatja az organikus törvényeket és az alkotmányt.

A normák negyedik kategóriáját a kormányrendeletek jelentik.

A jogforrási hierarchia ötödik szintjén a kormányhatározatok találhatók.

A központi államigazgatás és az önálló közigazgatási hatóságok által kibocsátott jogalkotási aktusok a jogforrási hierarchia hatodik szintjén találhatók. A helyi önkormányzati szervek (megyei és települési önkormányzatok, bukaresti önkormányzat) által kibocsátott jogalkotási aktusok helyezkednek el a jogforrási hierarchia legalsó szintjén.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

Az alkotmány szerint az állam alapját az alkotmányos demokrácia alapelvei képezik, azaz a **hatalmi ágak** (törvényhozó, végrehajtó és bírói hatalom) **szétválasztásának és egyensúlyának elve, valamint a fékek és ellensúlyok elve**.

A parlament, a kormány és a bírói szervek gyakorolják a közöttük megosztott hatalmat. Az Alkotmánybíróság, a román ombudsman, a Számvevőszék és a Jogalkotási Tanács szintén garantálják a hatóságok és az állampolgárok között a hatalom egyensúlyát.

A parlament az állampolgárok legfőbb képviselői szerve és az ország egyetlen törvényhozó hatalma. A parlament a [Képviselőházból](#) és a [Szenátusból](#) áll. Főszabály szerint **törvényhozói hatalommal** kizárólag a parlament rendelkezik, azonban bizonyos esetekben ezt a feladatot megosztja a végrehajtó hatalommal (a kormánnyal) és a választókkal (az állampolgárokkal).

[A Kormány](#) a Parlament által elfogadott külön törvény felhatalmazása alapján rendeleteket bocsáthat ki. Sürgős intézkedést igénylő rendkívüli helyzetben a kormány sürgősségi rendeleteket is kibocsáthat.

A törvényalkotási folyamat

A törvényalkotási folyamat három szakaszból áll:

1. A kormányzati szakasz vagy a parlamenti szakaszt megelőző szakasz az alábbiakat jelenti:

- a törvénytervezet kormányzati szintű kidolgozása és elfogadása;
- a törvénytervezet társadalmi vitára bocsátása a törvényben megállapított feltételekkel;
- a Jogalkotási Tanács, a minisztériumok és egyéb intézmények általi jóváhagyás;
- a törvénytervezet kormányzati szintű elfogadása.

2. A parlamenti szakasz az alábbiakat jelenti:

- a törvénytervezet továbbítása az egyik parlamenti kamara (a Képviselőház vagy a Szenátus mint első kamara) részére, a román alkotmány által megállapított hatáskörök függvényében;
- a törvénytervezet vitája és a róla szóló jelentés/vélemény elfogadása az állandó parlamenti bizottságokban (bizonyos helyzetekben különbizottságok hozhatók létre);

az első kamara plenáris ülésén megvitatta a törvénytervezetet és az ahhoz kapcsolódó törvényjavaslatot. Az első kamara a parlament állandó hivatalához történő benyújtás napjától számított 45 napon belül nyilatkozik a törvénytervezetről és a törvényjavaslatról.

Törvénykönyvek vagy egyéb, különösen összetett törvények esetében a határidő az állandó hivatalhoz történő benyújtás napjától számított 60 nap.

Sürgősségi kormányrendelet esetében a határidő 30 nap.

A határidő túllépése esetén a törvénytervezetek és törvényjavaslatok elfogadottnak tekintendők, és végleges döntés céljából a Képviselőház elé kerülnek.

Ezt követően a törvénytervezetről / törvényjavaslatról szavaznak (elfogadják vagy elutasítják), majd továbbítják a döntéshozó kamarához (a Képviselőházhoz vagy a Szenátushoz), amely elfogadja a jogalkotási aktus végleges változatát.

3. A parlament utáni szakasz az alábbiakra utal:

a jogszabály alkotmányossági vizsgálata (*a priori* ellenőrzés) (az Alkotmánybíróság igazolja, hogy a jogszabály nem ellentétes az alkotmánnyal). Ezt az ellenőrzést kérheti [Románia elnöke](#), valamelyik kamara elnöke, a kormány, a Legfelsőbb Semmitő- és Ítélszék, a román ombudsman, illetve legalább 50 képviselő vagy 25 szenátor, továbbá hivatalból is elvégezhető.

Végül az elnök a törvényt annak kézhezvételétől számított 20 napon belül **kihirdeti**. Ha az elnök a törvény újratárgyalását vagy alkotmányosságának vizsgálatát kéri (előbbit csak egyszer lehetséges), a törvényt attól a naptól számított 10 napon belül kell kihirdetni, amikor az Elnök azt – a törvény újratárgyalását vagy alkotmányosságának az Alkotmánybíróság általi igazolását követően – kézhez vette.

A törvény Románia hivatalos közlönyének I. részében történő megjelenését követő három napon belül, vagy a törvényben megállapított későbbi időpontban lép hatályba.

Jogi adatbázisok

A Jogalkotási Tanács által tervezett, üzemeltetett és frissített [romániai jogi adatbázis](#) ingyenes hozzáférést biztosít a romániai jogszabályokhoz.

Ez a *Repertoriul legislației României* [román jogtár] – a hivatalos romániai jogszabálygyűjtemény – online változata, amely pontos és valósághű információkat tartalmaz az egyes jogszabályok különböző időpontoknak megfelelő állapotáról.

Az adatbázis 1864-től a mai napig tartalmazza a jogszabályokat.

Az adatok az alábbi keresési kritériumok alapján érhetők el:

- a jogalkotási aktus kategóriája/típusa;
- szám;
- kibocsátás éve (időszaka);
- az elfogadás és a közzététel napja között eltelt idő;
- hivatalos közzététel (típus, szám, év);
- a címben szereplő kulcsszavak;
- a jogi aktus állapota (hatályos, már nem hatályos);
- egyéb szempontok (jogalkotási aktus, egyedi jogi aktus / közzétett, közzé nem tett).

A **Jogalkotási Tanács** belső hálózatán megtalálható adatbázis a törvénytervezetek jóváhagyásához szükséges, valamint a törvényhozási folyamat során hasznos, naprakész és részletes jogi információkat tartalmaz.

Egy másik jogi [adatbázis](#) (bár eltérő elrendezéssel) a [Képviselőház](#) (a parlament egyik kamarája) honlapjáról érhető el. A keresések az alábbiakon alapulhatnak:

- a jogalkotási aktus típusa;
- szám;
- dátum;
- a jogalkotási aktust kibocsátó hatóság;
- a kihirdetés dátuma és a kulcsszavak (mind az aktus címében, mind a főszövegében).

Ingyenes-e az adatbázishoz való hozzáférés?

Igen, az adatbázishoz való hozzáférés **ingyenes**.

Utolsó frissítés: 20/03/2014

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [SI](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Tagállami jog - Szlovénia

Ez az oldal Szlovénia jogrendszeréről nyújt tájékoztatást.

Jogforrások

Jogszabálytípusok – leírás

A Szlovén Köztársaság jogrendszerében elvont jogi normák állami és helyi szinten is elfogadhatók. Állami szintű jogszabályok az Alkotmány (*ustava*), a törvények (*zakoni*) és az általános rendeletek, amelyeknek két fő kategóriája létezik: kormányrendeletek (*uredbe*, amit angolra a decree szó mellett esetenként regulation formában is fordítanak) és miniszteri rendeletek (*pravilniki*).

Az önkormányzatok főként helyhatósági rendeleteket (*odlok*) fogadnak el.

Szlovénia jogrendszere nem ismeri el a bírói jogalkotást, ami annyit jelent, hogy az alacsonyabb szintű bíróságokat (*nižja sodišča*) nem kötik a magasabb szintű bíróságok (*višja sodišča*) határozatai. Az alacsonyabb szintű bíróságok azonban rendszerint betartják és követik a magasabb szintű bíróságok és a Legfelsőbb Bíróság (*Vrhovno sodišče*) ítélkezési gyakorlatát.

A plenáris ülésben ítélkező Legfelsőbb Bíróság elfogadhat **jogegységi határozatokat** (*načelno pravno mnenje*) a törvények egységes alkalmazása tekintetében fontos kérdésekről. Ezek a jogegységi határozatok a bíróságokról szóló törvény (*Zakon o sodiščih*) szerint csak a Legfelsőbb Bíróság tanácsaira kötelezőek, és csak egy újabb plenáris ülésen változtathatók meg. Az alacsonyabb szintű bíróságok azonban rendszerint követik a jogegységi határozatokat, és a Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlatában megköveteli, hogy a tárgyban kiadott jogegységi határozatra hivatkozó fél előadását kellő megfontolásban kell részlesíteni.

A törvényeknek és más rendeleteknek meg kell felelniük a nemzetközi jog általánosan elfogadott elveinek, valamint a Szlovéniát kötő nemzetközi szerződéseknak (az Alkotmány 8. cikkében előírtak szerint). A ratifikált és kihirdetett szerződések közvetlen hatállyal bírnak. A nemzetközi szerződések a szlovén Alkotmánybíróság (*Ustavno sodišče*) álláspontja szerint a jogszabályi hierarchiában az állami jogszabályok felett állnak. A ratifikált szerződések a nemzeti jogrendszer részeivé válnak, és ezzel jogokat és kötelezettségeket keletkeztetnek az ország természetes és jogi személyeire nézve (amennyiben közvetlenül végrehajthatóak).

A szlovén jogrendszer a kontinentális jogrendszerek közé tartozik, ami annyit jelent, hogy a szokásjog mint olyan nem része a jogrendszernek. Azonban a szlovén jogalkotás bizonyos fokig elismeri a szokásjogot. Például a természetes és jogi személyek közötti szerződéseket szabályozó kötelmi törvénykönyv (*Obligacijski zakonik*) 12. cikke szerint az üzleti szokásokat és eljárásokat, valamint gyakorlatokat szabályozó szabályzatokat figyelembe kell venni a kereskedelmi jogalanyoktól elvárt magatartás és annak a jogalanyok közötti szerződéses kapcsolatra kifejtett hatásai értékelésekor.

A bírót bírói hivatalának gyakorlásakor az Alkotmány, a törvények, a nemzetközi jog általános elvei és a megerősített és kihirdetett nemzetközi szerződések kötik. A bíróságokról szóló törvény előírja, hogy ha valamely polgári jogi kérdés az érvényes szabályozás alapján nem dönthető el, a bírónak figyelembe kell vennie a hasonló esetekre vonatkozó szabályozást. Ha a kérdés megoldása ennek ellenére kétséges marad, a bírónak a nemzeti jogrendszer általános elvei alapján kell döntést hoznia. Ennek során a bírónak a jogi hagyományok, valamint a bevett jogtudományi elvek alapján kell eljárnia. A bírónak mindenkor úgy kell eljárnia, mintha egyidejűleg számtalan azonos ügyet bírálna el.

Jogszabályi hierarchia

Valamennyi jogi normának meg kell felelnie az Alkotmánynak. A törvényeknek és más rendeleteknek meg kell felelniük a nemzetközi jog általánosan elfogadott elveinek, valamint a Szlovéniát kötő nemzetközi szerződéseknak (az Alkotmány 8. cikkében előírtak szerint). A rendeleteknek és a helyhatósági rendeleteknek emellett a törvényeknek is meg kell felelniük.

A hatósági jogkörben kiadott általános érvényű aktusoknak (*splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil*) meg kell felelniük az Alkotmánynak, a törvényeknek és a rendeleteknek.

Az egyedi aktusoknak, illetve az állami, helyhatósági és más hatósági intézkedéseknek elfogadott törvényen vagy rendeleten kell alapulniuk.

Az európai uniós jog elsőbbsége tekintetében a szlovén jogrendszer számára az elsőbbség elfogadásának alapját az Alkotmány teremti meg annak kijelentésével, hogy Szlovéniában alkalmazni kell azon nemzetközi szervezetek (ez esetben az Európai Unió) jogi aktusait és határozatait, amelyekre Szlovénia szuverén jogai egy részének gyakorlását átruházta, és ezek alkalmazására az adott szervezet jogszabályai irányadóak.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

A törvényeket a kétkamarás szlovén parlament alsóháza, az Országgyűlés (*Državni zbor*) fogadja el. Az Alkotmány 80. és 81. cikkének megfelelően az Országgyűlés a szlovén polgárok képviselőiből áll, és 90 tagja van. Nyolcvannyolc képviselőt választanak, általános, egyenlő, közvetlen és titkos szavazással. Az olasz és a magyar nemzeti közösségek egy-egy országgyűlési képviselőjét mindig az említett közösségeknek kell megválasztaniuk. Az Országgyűlést négyéves időtartamra választják meg.

A **kormányrendeleteket** a **kormány** (*Vlada*) adja ki, míg a **miniszteri rendeleteket** a kormány **egyes miniszterei**. Az Alkotmány 110–119. cikkei szerint a kormány miniszterelnökből (*predsednik vlade*) és miniszterekből áll. Hatáskörükön belül a kormány és az egyes miniszterek függetlenek és az Országgyűlés felé elszámoltathatók, amely felelősségre vonhatja őket (az Alkotmánybíróság előtt), bizalmatlansági indítványt terjeszthet be és interpellációval felmentheti őket tisztségükből. A kormány elnökét az Országgyűlés választja, ezt követően pedig az elnök tesz javaslatot az Országgyűlés által kinevezendő (és felmentendő) miniszterekre.

Az **Alkotmánybíróság** kulcsszerepet tölt be az intézményi keretrendszerben, mivel jogosult a törvények, rendeletek és helyhatósági rendeletek megsemmisítésére, amennyiben azokat alkotmányellenesnek tartja. A testület véleményeket is kiad a nemzetközi szerződések alkotmányosságáról, valamint dönt a polgárok alkotmányossági panaszairól, amely panaszok az összes jogorvoslati lehetőség kimerítését követően nyújthatók be.

A helyhatósági rendeleteket a település lakosai által közvetlenül választott önkormányzatok (*občinski sveti, mestni sveti*) fogadják el.

Döntéshozatali eljárás

Törvény elfogadására a következők tehetnek javaslatot az Országgyűlésnek: a kormány, az Országgyűlés egyes tagjai, a parlament felsőháza, a Nemzeti Tanács (*Državni svet*), illetve ötezer választópolgár. Az Országgyűlés eljárási szabályzata (*Poslovnik Državnega zbora*) értelmében a rendes eljárás során a törvényjavaslat három olvasatban fogadható el.

Emellett az eljárási szabályzat gyorsított, sürgősségi eljárásról is rendelkezik. A 86. cikk szerint az Országgyűlés akkor határozatképes, ha a képviselők többsége jelen van, és törvény elfogadásához a jelenlévő képviselők többségének szavazata szükséges, amennyiben a minősített többség nem előírás. A Nemzeti Tanács vétót nyújthat be az elfogadott törvény ellen, az Országgyűlés a vétót az összes képviselő többségének szavazatával bírálhatja felül.

Az (Alkotmány 90. cikkében szereplő) **jogalkotási népszavazást** (*Zakonodajni referendum*) a népszavazásról és a népi kezdeményezésekről szóló törvény (*Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi*) szabályozza, és azt maga az Országgyűlés vagy a Nemzeti Tanács felkérésére a képviselők egyharmada vagy negyvenezer választópolgár kezdeményezheti. A választópolgároknak lehetőségük van az Országgyűlés által elfogadott törvénynek a **köztársasági elnök** által (*Predsednik republike*) történő kihirdetés előtti megerősítésére vagy elutasítására.

A köztársasági elnöknek az elfogadott törvényeket az elfogadást követő nyolc napon belül ki kell hirdetnie. Az Alkotmány 154. cikke szerint valamennyi jogszabályt a hatálybalépése előtt ki kell hirdetni. Az állami szervek jogszabályait a Szlovén Köztársaság Hivatalos Lapjában (*Uradni list Republike Slovenije*), míg a helyhatósági rendeleteket és más helyi szabályozásokat a helyi közlönyökben teszik közzé.

Az **alkotmánymódosítás** különleges eljárási szabályai az Alkotmányban vannak meghatározva. Az alkotmánymódosításra 20 országgyűlési képviselő, a Kormány vagy harmincezer választópolgár tehet javaslatot. A módosítási javaslat elfogadásáról az Országgyűlés jelenlévő képviselőinek kétharmados többsége dönt, de a módosítás elfogadásához minősített többség szükséges. Az Alkotmány 87. cikke értelmében állampolgárokról és más személyekre vonatkozó jogot és kötelességet csak az Országgyűlés állapíthat meg törvény formájában.

A Szlovén Köztársaságban az uniós intézmények által hozott **rendeletek és határozatok** közvetlenül alkalmazandóak. Az alkalmazhatóságnak nem feltétele a Hivatalos Lapban való közzététel.

A Szlovén Köztársaság által aláírt **nemzetközi szerződések** akkor emelkednek jogerőre, ha azokat az Országgyűlés különleges eljárás keretében megerősíti. A nemzetközi szerződések megerősítése a kormány előterjesztés elfogadásával történik. Nemzetközi szerződés megerősítéséről szóló törvényt a jelenlévő képviselők egyszerű többségének szavazatával fogadják el, kivéve ha az Alkotmány vagy törvény másként nem rendelkezik.

Jogi adatbázisok

A Szlovén Köztársaság rendeleteinek nyilvántartása (Register predpisov RS)

A [rendeletek nyilvántartása](#) elnevezésű adatbázisban hivatkozások mutatnak az 1991. június 25. óta elfogadott jogszabályok, illetve az 1995. óta elfogadott rendeletek teljes szövegére. A többi rendelet teljes szövege a szöveg elektronikus változatának a Hivatalos Lap honlapjára való feltöltéséhez szükséges időtől függően érhető el.

Az Országgyűlés (Zakonodaja državnega zbora) jogszabályai

Az [Országgyűlés jogszabályai](#) adatbázis tartalmazza az Országgyűlés által megvitattott valamennyi törvény és egyéb jogi aktus szövegét. Ezek közé a következők tartoznak:

A **törvények egységes szerkezetbe foglalt szövege** (*prečiščena besedila zakonov*) — a 2002. november 29. után elfogadott és a Szlovén Köztársaság Hivatalos Lapjában közzétett törvények hivatalos, egységes szerkezetbe foglalt szövege, valamint 2007. június 17-től a nem hivatalos, egységes szerkezetbe foglalt szövegek.

Elfogadott törvények (*sprejeti zakoni*) – az 1991. június 25-i függetlenné válás óta az Országgyűlés által elfogadott és a Szlovén Köztársaság Hivatalos Lapjában közzétett törvények.

Elfogadott jogi aktusok (*sprejeti akti*) – az 1996. november 28. óta az Országgyűlés által elfogadott és a Szlovén Köztársaság Hivatalos Lapjában közzétett jogi aktusok.

Törvénytervezetek (*predlogi zakonov*) – az Országgyűlés aktuális ciklusában megvitásra beterjesztett törvénytervezetek (az adatbázisban azok az elfogadott törvénytervezetek is szerepelnek, amelyeket a Szlovén Köztársaság Hivatalos Lapjában még nem tettek közzé).

Törvények olvasatai (*obravnavne zakonov*) (az eljárás végén) – az Országgyűlésnek 1996. november 28. után megvitásra benyújtott törvények valamennyi olvasatának archívuma.

Jogi aktus tervezetek (*predlogi aktov*) – az Országgyűlés aktuális ciklusában megvitásra beterjesztett törvénytervezetek (az adatbázisban azok az elfogadott törvénytervezetek is szerepelnek, amelyeket a Szlovén Köztársaság Hivatalos Lapjában még nem tettek közzé).

Jogi aktusok olvasatai (*obravnavne aktov*) (az eljárás végén) – az Országgyűlésnek 1996. november 28. után megvitásra benyújtott törvények valamennyi olvasatának archívuma.

Rendelettervezetek (*predlogi odlokov*) – az Országgyűlés aktuális ciklusában megvitásra beterjesztett rendelettervezetek (az adatbázisban azok az elfogadott rendelettervezetek is szerepelnek, amelyeket a Szlovén Köztársaság Hivatalos Lapjában még nem tettek közzé).

Rendeletek olvasatai (*obravnavne odlokov*) (az eljárás végén) – az Országgyűlésnek 1996. november 28. után megvitásra benyújtott törvények valamennyi olvasatának archívuma.

Jogi információs rendszer (Pravno-informacijski sistem – PIS)

A [Jogi Információs Rendszer](#) – a Szlovén Köztársaság rendeleteinek nyilvántartása (*Register predpisov Republike Slovenije*) össze van kapcsolva a többi állami szerv rendeletei gyűjteményével és a Hivatalos Lappal.

A Szlovén Köztársaság Hivatalos Lapja (Uradni list Republike Slovenije; UL RS)

Minden hivatalos nemzeti rendelkezést közzétesznek a [Szlovén Köztársaság hivatalos lapjában](#). Minden dokumentumot közzétesznek elektronikusan.

Kapcsolódó linkek

[Szlovén jogrendszer](#), [az Országgyűlés jogszabályai](#), [Jogi Információs Rendszer](#), [A Szlovén Köztársaság hivatalos lapja \(UL RS\)](#)

Utolsó frissítés: 02/11/2016

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalról felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [sk](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Tagállami jog - Szlovákia

Ez az oldal Szlovákia jogrendszeréről ad tájékoztatást. Lásd a Jogrend – Szlovákia oldalt az [Európai Igazságügyi Hálózat: polgári jogi jogrend](#) címen.

Jogforrások

Jogszabálytípusok – leírás

A „jogforrás” fogalmát három értelemben használják:

Jogforrások anyagi jogi értelemben – az anyagi jog forrásai

Jogforrások ismeretelméleti értelemben – a jogtudomány forrásai

Jogforrások hivatalos értelemben – a hivatalos jog forrásai

A jogi normák létrejötte és kifejeződési formája szerint hagyományosan az alábbi jogforrástípusokat különböztetjük meg:

jogszokás,

jogeset (esetjog),

normatív jogi aktusok,
normatív szerződések,
általános jogelvek,
ésszerű gondolkodás,
kortárs könyvek, jogi szakirodalom és szakértői jelentések,
nemzetközi szerződések, ha azokat jogszerűen becikkelyezték a Szlovák Köztársaság jogrendjébe.

A normák hierarchiája

A szlovák jogrendszer egyik alapelve a normák hierarchiája. A joggyakorlatban és a végrehajtásban elfoglalt helyének megértése a törvényesség szempontjából igen fontos. Azonban a normák hierarchiája nem egyszerűen logikai sorrend vagy alárendeltség kérdése. A hierarchia összefügg a **legitim hatalom** egész kérdésével. Magában foglalja a kategorikus imperatívuszt is, miszerint a jogi rendelkezést kizárólag az arra törvényileg felhatalmazott szerv, a törvényben meghatározott határokon belül és saját jogalkotó hatáskörében állapíthatja meg.

A jogi rendelkezéseket a „jogerő” néven ismert szempont szerint osztályozzák. A **jogszabályi hierarchia** a jogi rendelkezések azon tulajdonságára utal, amely szerint az egyik rendelkezés a másikhoz (amelyik magasabban helyezkedik el a jogszabályi hierarchiában) képest alárendelt, vagy az egyik rendelkezés egy, a jogszabályi hierarchiában magasabban elhelyezkedő rendelkezésből származik. Egy, a jogszabályi hierarchiában különböző szinteken elhelyezkedő rendelkezéseket érintő helyzetben az alacsonyabb szintű rendelkezés nem cáfolhatja a magasabb szintűt, míg amagassabb szintű rendelkezés hatálytalaníthatja az alacsonyabb szintűt.

A jogszabályi hierarchia szerint a jogi rendelkezéseket az alábbiak szerint osztályozhatjuk:

Elsődleges jogszabályok (törvények)

Alkotmányos törvények (mindig elsődleges)

Törvények (elsődleges vagy az alkotmányos törvényekből származtatott)

Másodlagos jogszabályok (a törvényi szint alatt)

kormányrendeletek – mindig másodlagos,

a központi kormányzati jogi rendelkezései – mindig másodlagos,

helyhatósági, illetve helyi önkormányzati (hivatali) rendeletek – elsődleges vagy másodlagos,

a kormányzati szervek kívülről más szervek által kiadott rendkívüli jogi rendelkezések – mindig másodlagos.

Ha egy adott törvény elsőbbséget élvezőként van megjelölve, ez azt jelenti, hogy az összes egyéb jogi rendelkezésnek ebből a törvényből kell fakadnia, azzal összeegyeztethetőnek kell lennie, továbbá nem lehet azzal ellentétes. Azaz a gyakorlatban olyan esetben, amikor a hierarchia alsóbb szintjén álló valamely jogi rendelkezés ellentmond egy magasabb rangú rendelkezésnek, a magasabb rangú rendelkezést kell követni.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

Az alábbiakban felsorolt hatóságok rendelkeznek jogkörrrel jogi rendelkezések elfogadására (jogalkotó szervek):

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa – alkotmány, alkotmányos törvények, törvények, a törvénynél magasabb rangú nemzetközi szerződések, törvényerejű nemzetközi szerződések,

A Szlovák Köztársaság kormánya – kormányrendeletek,

Minisztériumok és más központi kormányzati szervek – rendeletek, nyilatkozatok és intézkedések,

Helyi önkormányzati és városi hatóságok – általánosan kötelező rendeletek,

A Szlovák Köztársaság állampolgárai (szavazásra jogosultak) – a népszavazás eredménye az alkotmányos törvény erejű, a népszavazás törvényerejű eredménye

Törvényhatósági joggal felruházott település vagy város lakói – a helyi népszavazás általánosan kötelező rendelet erejű eredménye,

Helyi önkormányzati és városi hatóságok, valamint helyi önkormányzati testületek – általánosan kötelező rendeletek.

Jogalkotási folyamat

A jogalkotási folyamat szakaszai:

törvényjavaslat benyújtása – a jogalkotási folyamat elindítása,

a törvényjavaslat vitája,

szavazás (döntés a törvényjavaslatról),

az elfogadott törvény aláírása,

a normatív jogi aktus kihirdetése (közzététele).

Döntéshozatali eljárás

Döntéshozatali eljárás

Törvényjavaslat benyújtása – a jogalkotási folyamat elindítása

A 460/1992 sz. törvény (a szlovák alkotmány) 87. cikkének (1) bekezdése értelmében törvényjavaslatot az alábbiak nyújthatnak be:

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának bizottságai

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának tagjai (másnéven országgyűlési képviselők)

A Szlovák Köztársaság kormánya

A törvényjavaslatok fejezetekre tagozódnak, melyekhez magyarázat kapcsolódik.

A törvényjavaslat vitája

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának házszabálya értelmében (350/1996 sz. törvény) a törvényjavaslatot három ízben olvassák fel:

Az első olvasat keretében sor kerül a **törvényjavaslati** lényegi részének, azaz ismert nevén „**filozófiájának**” általános vitájára. Ebben a szakban nem nyújtható be módosítás vagy kiegészítés a törvényjavaslatához.

A második olvasat alkalmával a Nemzeti Tanács erre kijelölt bizottsága(i) megvitatják a törvényjavaslatot. Minden törvényjavaslatot be kell terjeszteni az Alkotmányügyi Bizottság elé, különösen a **szlovák alkotmánnyal**, az alkotmányos törvényekkel, a Szlovák Köztársaságra kötelező nemzetközi szerződésekkel, a törvényekkel és az Európai Unió jogszabályaival való egyezőség vizsgálata céljából. Ezt követően már **módosítást vagy kiegészítést is be lehet nyújtania** törvényjavaslatához, és a bizottsági viták lezárulását követően ezekről szavaznak. Ezért a törvényjavaslat Nemzeti Tanács előtti vitáját megelőzően be kell mutatni a különböző álláspontokat. A törvényjavaslat ezt követően a Nemzeti Tanács elé kerül, ahol a **a Koordinációs Bizottság külön határozatban hagyja jóvá a bizottságok közös jelentését**. E jelentés képezi a Nemzeti Tanács vitájának, valamint a második olvasaton átesett törvényjavaslatról való szavazásnak az alapját.

A harmadik olvasat során már csak a törvényjavaslat azon rendelkezéseivel foglalkoznak, amelyekhez a benyújtott módosítást vagy kiegészítést a második olvasatot követően elfogadták. A harmadik olvasat esetében az országgyűlési képviselők kizárólag szövegezési, nyelvtani vagy helyesírási hibákra

vonatkozó változtatásra tehetnek javaslatot. Az egyéb hibák kijavítására irányuló módosítást vagy kiegészítést legalább 30 országgyűlési képviselőnek együttesen kell kezdeményeznie. E módosítások, illetve kiegészítések megvitatását követően a törvényjavaslatról teljes egészében szavaznak.

Szavazás (döntés a törvényjavaslatról)

Törvény elfogadásához **legalább a jelenlévő tagok felének igenlő szavazata szükséges.**

Az alkotmány módosítása és kiegészítése, valamint egyes cikkeinek hatályon kívül helyezése kizárólag minősített többséggel, azaz a Nemzeti Tanács összes tagjai három-ötödének igenlő szavazatával történhet (3/5 a 150-ből)

A Nemzeti Tanács akkor határozatképes, ha tagjainak legalább a fele jelen van.

Az elfogadott törvény aláírása

Az elfogadott törvényt az alábbiak írják alá:

a Szlovák Köztársaság elnöke,

a Nemzeti Tanács elnöke,

a miniszterelnök.

Ezen eljárási lépés magában foglalja az elfogadott törvényjavaslat tartalmának és végleges formájának, valamint az eljárási követelmények betartásának ellenőrzését. Aláírásukkal ezek a legmagasabb közjogi méltóságok hitelesítik a törvény szövegét.

Az elnök ún. „felfüggesztő vétőjoggal” rendelkezik, azaz hibás tartalom címén megtagadhatja az elfogadott törvény aláírását. Ezt követően észrevételeivel együtt ismételt tárgyalásra visszaküldi az elfogadott törvényt a Nemzeti Tanácsnak.

A visszaküldött törvény keresztülmegy a második és harmadik olvasaton megy keresztül. Ezen a ponton a Nemzeti Tanács figyelembe veheti (de nem köteles figyelembe venni) az elnök észrevételeit. A Nemzeti Tanács ismételt szavazással hatályon kívül helyezheti a „felfüggesztő vétőt”; ilyen esetben a törvényt ki kell hirdetni akkor is, ha hiányzik az elnök aláírása.

A normatív jogi aktus kihirdetése

A kihirdetés a jogalkotási folyamat utolsó szakasza. Az országos területi hatályú jogi rendelkezéseket hivatalosan a Szlovák Köztársaság törvénygyűjteményében (*Zbierka zákonov*) hirdetik ki; e közzététel a szlovák Igazságügyi Minisztérium hatáskörébe tartozik.

Hatályba lépés

A normatív jogi aktusok **a közzétételüket követően** lépnek hatályba.

A helyi rendelkezéseket – korlátozott területi hatályuk miatt – hivatalos hirdetőtáblán teszik közzé meghatározott ideig, amely általában 15 nap.

A különböző jogforrások közötti lehetséges összeütközések feloldása

Az alacsonyabb jogi erővel bíró jogforrás nem mondhat ellent a nagyobb jogi erővel bírónak.

Valamely jogi aktust csak ugyanolyan vagy magasabb szintű jogi aktussal lehet módosítani vagy hatályon kívül helyezni.

A gyakorlatban az azonos szinten elhelyezkedő jogi aktusok közötti összeütközéseket az oldja fel, hogy egy újabb jogi aktus módosítja vagy hatályon kívül helyezi a régebbit, vagy egy speciális norma módosítja vagy hatályon kívül helyezi az általánost.

A Szlovák Köztársaság Alkotmánybírósága ellenőrzi és szabályozza, hogy:

a törvények megfelelnek-e az alkotmánynak,

a kormányrendeletek és egyéb miniszteri vagy más központi kormányzati szervektől származó jogi aktusok megfelelnek-e az alkotmánynak, az alkotmányos törvényeknek vagy a törvényeknek,

az autonómszervek által hozott általános érvényű rendelkezések megfelelnek-e az alkotmánynak és a törvényeknek,

a központi közigazgatás helyi szervei által hozott általános érvényű jogi aktusok megfelelnek-e az alkotmánynak és más általános érvényű jogi aktusoknak, az általános érvényű jogi aktusok megfelelnek-e a kihirdetési törvényben meghatározott eljárásnak megfelelően kihirdetett nemzetközi szerződéseknek.

Amennyiben az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a jogi aktusok vagy azok egyes részei között összeütközés van, az érintett rendelkezések hatályukat veszítik. Amennyiben a jogi aktust meghozó szerv a döntés meghozatalát követően az előírt időn belül nem tesz eleget a magasabb jogi erővel bíró jogi aktussal való harmonizációs kötelezettségének, a törvény vagy annak bizonyos részei semmissé válnak.

Jogi adatbázisok

Az Igazságügyi Minisztérium JASPI adatbázisa

Az Igazságügyi Minisztérium [JASPI adatbázisa](#) az alábbiakhoz biztosít hozzáférést:

törvények és rendeletek,

azok egységes szerkezetbe foglalt változata az egyes módosításokat követően,

nemzetközi szerződések, megállapodások és egyéb jogforrások (amelyeket közzétettek a Szlovák köztársaság Jogi Aktusainak Gyűjteményében),

bírósági határozatok és vélemények (a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jelentéseiben – *Zbierka súdnych rozhodnutí* – közzétéve),

a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságának határozatai, véleményei és ténymegállapításai,

a térségi és kerületi bíróságok egyes határozatai,

jogi szakértőkkel, fordítókkal és tolmácsokkal kapcsolatos információk.

A JASPI adatbázisban található további tartalmak, többek között:

1945 óta a törvénygyűjteményekben megjelentetett törvények és rendeletek,

elfogadott törvények, közzétételek és rendeletek frissített szövege,

a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának 1961 óta kiadott véleményeinek és határozatainak szövege,

a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságának dokumentumai a független Szlovák Köztársaság létrejötté (1993. január 1.) óta,

a térségi és kerületi bíróságok egyes határozatai,

jogi szakértőkkel, fordítókkal és tolmácsokkal kapcsolatos információk.

A JASPI adatbázis egy nyitott, nem kereskedelmi célú rendszer, amelynek célja, hogy az állampolgárok szabadon hozzáférjenek az állammal kapcsolatos összetett jogi információkhoz. A célja, hogy gyors és átlátható hozzáférést biztosítson a jogi információkhoz.

A „jogalkotási munkafolyamat” információs rendszer két funkcionális alkalmazással rendelkezik.

Az első a „**Törvénytervezet-szerkesztő**” alkalmazás, amelynek elsődleges feladata törvénytervezetek, módosítástervezetek és többszörös módosítás-

tervezetek létrehozása. A „Szerkesztő” automatikusan hoz létre strukturált jogi dokumentumokat (XML-struktúrával) a Szlovák Kormány által elfogadott jogalkotási szabályok szerint. Módosítások esetében a felhasználó közvetlenül szerkesztheti a szóban forgó jogi dokumentum (törvény, kormányrendelet stb.) egységes szerkezetbe foglalt változatát, és az alkalmazás automatikusan létrehozza a módosított változatot. A felhasználó megtekintheti a jogi

dokumentum egységes szerkezetbe foglalt változatát, amelyben ki vannak emelve a módosítások. A folyamat végeredménye egy XML-struktúrájú dokumentum. A törvénytervezet ezt követően különböző formátumokban közzétételre kerül a „Portál a jogalkotási munkafolyamathoz” alkalmazásban.

A portál az összes jogi dokumentumtípus **jogalkotási folyamatát nyomon követi**. Különös figyelmet fordítanak a kormányközi felülvizsgálati eljárásra,

amelynek részét képezik nyilvános konzultációk is (bárki tehet megjegyzéseket). A portál felhasználója egyszerűen kereshet a jogi dokumentumok között

számos feltétel alapján, valamint e-mail üzenetben vagy RSS-betöltésben történő figyelmeztetést is kérhet arra az esetre, ha az általa kiválasztott területeken változás történik a jogalkotási szakaszban, vagy új törvénytervezetet tesznek közzé. A cél a jogalkotási folyamat átláthatóbbá és mindenki számára elérhetővé tétele.

Kapcsolódó linkek

A Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériumának jogalkotási portálja

Utolsó frissítés: 18/03/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Finnország

Ez az oldal a finnországi jogrendről nyújt információkat.

Jogforrások

A „jogforrások” kifejezés azokat a forrásokat jelenti, amelyekben a jogi rendelkezések megtalálhatók. Finnországban vannak nemzeti és nemzetközi jogforrások. Egyes források írottak, mások íratlanok. Az alábbiakban a valamennyi jogforrásra vonatkozó tudnivalókat foglaljuk össze.

Jogszabály-típusok – leírás

Nemzeti jogforrások

A legfontosabb nemzeti jogforrások az írott jogszabályok. A „jogszabályok” kifejezést ebben az összefüggésben tágan kell értelmezni, olyan módon, hogy az magába foglalja az Alkotmányt, a rendes törvényeket (a Parlament által hozott törvényeket), az – akár a köztársasági elnök, akár a Miniszterek Tanácsa, akár a minisztériumok által kibocsátott – rendeleteket, valamint a hierarchiában alacsonyabb fokon elhelyezkedő hatóságok által kibocsátott jogi rendelkezéseket. A hierarchiában alacsonyabb fokon elhelyezkedő hatóságok által kibocsátott jogi rendelkezéseket és a rendeleteket csak az Alkotmány vagy rendes törvény felhatalmazása alapján lehet kibocsátani, amely rendszerint megnevezi az ilyen szabály kibocsátására feljogosított állami szervet vagy hatóságot.

Olyan helyzetben, amikor nincs írott jog, az eljárási kódex 1. fejezetének 11. szakasza előírja, hogy a szokásjog szolgálhat jogforrásként. Ahhoz, hogy a szokásjog kötelező erejű legyen, annak méltányosnak kell lennie. A szokásjog hosszú időre nyúlik vissza, mostani fogalma pedig nem igazán körülhatárolt. A „szokásjog” manapság főként bizonyos állandó gyakorlatokat jelent, amilyenek például kereskedelmi tevékenységekben fordulnak elő. Mivel az írott jogi szabályozás ma már felettebb átfogó, a szokásjog manapság viszonylag csekély jelentőségű jogforrás. Néhány területen azonban – mint például a kötelmi jogban – a szokásjog igen szilárdan tartja magát még ma is.

Az előkészítő jogalkotási munka és a bírósági határozatok is jogforrást jelentenek. Az előkészítő jogalkotási munka a jogalkotó szándékáról biztosít tájékoztatást, ezért ezeket a dokumentumokat a jogszabályok értelmezésénél használják. A különböző bírósági határozatok közül jogforrásként a legfontosabbak a legfelsőbb bíróságok – jelesül a Legfelsőbb Bíróság és a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság – határozatai. E két bíróság határozatait hívják precedenseknek. Noha a precedensek jogilag nem kötelező erejűek, a gyakorlatban óriási jelentőséggel bírnak. Más bíróságok határozatai is fontosak lehetnek jogforrásként. Olyan helyzetekben, amikor egy alacsonyabb fokú bíróság határozata jogerős, az alacsonyabb fokú bíróságok gyakorlata óriási gyakorlati jelentőséggel bírhat.

A jogtudomány, az általános jogelvek, és a ténybeli érvek szintén nemzeti jogforrások. A jogtudomány feladata, hogy a jogrendszer tartalmát – a jogi rendelkezések értelmezését és osztályozását – feltárja, ennél fogva szintén jelentős helyet foglal el jogforrásként. Az általános jogelvek és a gyakorlati érvelések jogforrásként szintén jelentőséggel bírhatnak. Amint azt alább látni fogjuk, ezek a jogforrási hierarchiában alacsonyabb szinten találhatóak, mint a fent említett más források.

Nemzetközi jogforrások és az uniós jog

Finnországban kötelező erejű jogforrások a nemzetközi megállapodások és a Finnország által vállalt egyéb nemzetközi kötelezettségek. A nemzetközi testületek azon gyakorlata, amely az ilyen megállapodásokra vonatkozik, szintén jogforrási jelentőséggel bír. Ilyen jogforrás például az Európa Tanács emberi jogi egyezménye; az Egyezmény értelmezése során tehát az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata irányadó.

Finnországot az Európai Unió tagjaként kötik annak jogi aktusai, rendeletei és irányelvei is. Ezek az Európai Unió legfontosabb jogi aktusai. A rendeletek valamennyi tagállamban közvetlenül alkalmazandók, az uniós irányelveket pedig a tagállamoknak kell végrehajtaniuk. A jogi aktusok végrehajtása során ennél fogva az előkészítő munka némi jelentőséget kaphat az uniós jog értelmezése tekintetében, noha ez a jelentőség sokkal csekélyebb, mint amelyet az előkészítő munka a nemzeti jogszabályok esetén kap.

Más uniós szabályozási eszközök szintén ugyanúgy kötelezik Finnországot, mint más tagállamokat. Az Európai Közösségek Bíróságának döntései szintén jogforrási jelentőséggel bírnak, hiszen azok az uniós joganyag részét képezik.

Jogszabályi hierarchia

A finn jogforrásokat szokásosan a következő csoportokra osztják: erősen kötelező, gyengén kötelező és figyelembe veendő források. A törvények és a szokásjog erősen kötelező források, ennél fogva ezek foglalják el a hierarchiában a legmagasabb helyet. Ezek alkalmazása a jogérvényesítéssel foglalkozó hatóságok hivatalos feladata; figyelmen kívül hagyásuk pedig hivatali mulasztásnak minősül. A nemzeti jogszabályi hierarchia a következő:

Alkotmány

rendes törvények (a parlament által hozott törvények)

a köztársasági elnök, a Miniszterek Tanácsa és a minisztériumok által kibocsátott rendeletek

a hierarchiában alacsonyabb fokon elhelyezkedő hatóságok által kibocsátott jogi rendelkezések.

A gyengén kötelező jogforrások – jelesül azok, amelyek a hierarchiában lejjebb helyezkednek el – között szerepel az előkészítő jogalkotási munka és a bírósági határozatok. E források figyelmen kívül hagyása nem eredményez hivatali mulasztás miatti szankciót a jogérvényesítéssel foglalkozó hatósággal szemben, de nagyobb annak a valószínűsége, hogy a határozatot egy magasabb fokú bíróság előtt megtámadják. A figyelembe veendő jogforrási kategóriában szerepel a jogtudomány, az általános jogelvek és a ténybeli érvek. A figyelembe veendő jogforrások nem kötelező erejűek, de azokat fel lehet használni egy érv alátámasztására, ennél fogva pedig azon jogalapok megerősítésére, amelyekre az adott határozat alapul.

A nemzetközi megállapodások a hierarchiában azonos helyet foglalnak el, mint a Finnországban végrehajtásukra elfogadott jogi eszközök. Így ha egy nemzetközi megállapodást törvénnyel hajtanak végre, a megállapodás rendelkezései a törvényi rendelkezések hierarchikus rangjával fognak rendelkezni. Ha azonban egy nemzetközi kötelezettséget rendelettel hajtanak végre, akkor annak rendelkezései a rendelet rendelkezéseivel megegyező hierarchikus rangja lesz. A végrehajtási rendelkezések tehát a hierarchia azonos fokán elhelyezkedő nemzeti rendelkezésekkel analógok.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

A finn Alkotmány értelmében Finnországban a jogalkotási hatáskört a Parlamentre ruházták. A Parlament hozza az összes rendes törvényt, valamint dönt az Alkotmány módosításairól. A Parlament által hozott törvények vagy alapvető jogszabályok bizonyos más szerveket is felruházhatnak meghatározott ügyekre vonatkozóan jogi rendelkezések kibocsátására irányuló hatáskörrel. Az ilyen felhatalmazás alapján a köztársasági elnök, a kormány és egy minisztérium bocsáthat ki rendeleteket. Amennyiben nincs arra vonatkozó rendelkezés, hogy kinek kell a rendeletet kibocsátania, azt a kormány bocsátja ki. Bizonyos körülmények között a hierarchiában alacsonyabb fokon elhelyezkedő hatóságot is felhatalmazhat a törvény meghatározott kérdésekre vonatkozó jogi rendelkezések megállapítására. Ez akkor fordul elő, amikor az érintett szabályok tárgyával összefüggő különleges indokok állnak fenn, és e szabályok anyagi jogi jelentősége nem követeli meg, hogy azokat törvény vagy rendelet állapítsa meg. E felhatalmazás hatókörét is egyértelműen kell meghatározni. Csak a fent említett testületek rendelkeznek hatáskörrel az általánosságban kötelező jogi rendelkezések kibocsátására.

Döntéshozatali eljárás

A jogi rendelkezések elfogadása és hatálybalépése

Egy jogszabály elfogadásához azt a kormány javaslatként vagy valamely parlamenti képviselő indítványára a Parlament elé kell terjeszteni megvitatásra. A kormány javaslatát a minisztériumok készítik el, és ezt követően a kormány plenáris ülésén vitatják meg. Ezután az elnöki ülésen hozzák meg azt a döntést, hogy a javaslatot a Parlament elé terjesztik-e.

A Parlamentben a kormány javaslata először előzetes vita tárgyát képezi, azután egy parlamenti bizottsághoz kerül megvitatásra. A bizottság szakértőket hallgat meg és jelentést készít a javaslatról. A kérdést azután a Parlament plenáris ülése elé terjesztik, ahol a vita alapjául a parlamenti bizottság jelentése szolgál. A törvényjavaslat elfogadására irányuló döntést a Parlament plenáris ülésén két olvasatban hozza meg. A Parlament a törvényjavaslatot módosítás nélkül elfogadhatja, módosíthatja, vagy elutasíthatja. A törvényjavaslat végleges sorsára vonatkozó döntés tehát a Parlament kezében van. A rendes törvényjavaslatokat a Parlament egyszerű többséggel fogadja el, míg az Alkotmány módosításához minősített többség szükséges.

Ha a Parlament a törvényjavaslatot elfogadta, azt jóváhagyásra a köztársasági elnök elé terjesztik. A törvény a törvényjavaslatban meghatározott időpontban lép hatályba, de csak azt követően, hogy azt a „Finnország Jogszabályai” című hivatalos közlönyben közzétették.

A köztársasági elnök, a kormány vagy egy minisztérium által kibocsátott rendeleteket a kérdéssel foglalkozó minisztériumban készítik el. Elnöki rendeletek esetén a köztársasági elnök a kormány által előterjesztett javaslatok alapján eljárva dönt egy-egy rendelet kibocsátásáról. A kormányrendeletek kibocsátásáról a kormány plenáris ülésein döntenek, a miniszteri rendeletek kibocsátásáról pedig az érintett minisztérium dönt. Minden rendeletet közzétesznek a „Finnország Jogszabályai” című közlönyben. A rendeletek az azokban meghatározott időpontban lépnek hatályba, nem léphetnek azonban hatályba a „Finnország Jogszabályai”-ban való közzétételük napját megelőzően.

A hierarchiában alacsonyabb fokon elhelyezkedő hatóságok által megállapított jogi rendelkezéseket – amelyeket a gyakorlatban általában döntéseknek, vagy szabályoknak és rendelkezéseknek neveznek – az érintett hatóság készíti elő, amely egyszersmind elfogadásukról is dönt. A hierarchiában alacsonyabb fokon elhelyezkedő hatóságok által elfogadott rendelkezések az előírt időpontban lépnek hatályba, és azokat az érintett hatóság szabályainak és rendelkezéseinek tárában teszik közzé.

Jogi adatbázisok

Finlex

A [Finlex](#) egy több mint harminc adatbázist tartalmazó jogi adatbank. A Finlexen szereplő jogszabályi információ hat adatbázisra tagolódik. Ez többek között a következőket tartalmazza:

a finn törvények és rendeletek fordításainak adatbázisa, beleértve a finn Parlament jogi aktusainak fordításait (többnyire angolul),

a törvények és rendeletek egységes szerkezetbe foglalt szövegei (finnül és svédül),

a törvények vagy rendeletek módosításainak jegyzékét tartalmazó referencia-adatbázis,

a lapp (számi) nyelvű törvények és rendeletek.

A finn törvények és rendeletek (jobbára angol nyelvű) fordításait egyetlen adatbázis tartalmazza. A törvények és rendeletek eredeti szövegei külön adatbázisokban vannak. A legfrissebb törvényeket Finnország jogszabályainak elektronikus gyűjteménye tartalmazza.

A Finlexen található ítélkezési gyakorlat több mint tíz adatbázisból áll. Ezek között szerepel a Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlata, valamint a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság, a fellebbviteli bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a szakosított bíróságok ügyei.

A Finlex más adatbázisai tartalmazzák a nemzetközi szerződéseket, a másodlagos jogszabályokat és a kormány törvényjavaslatait.

Az adatbázishoz való hozzáférés **ingyenes**.

Egyéb adatbázisok

A Finlex mellett Finnországban léteznek jogszabályokat, ítélkezési gyakorlatot, a kormány törvényjavaslatait, valamint jogi szakirodalmat tartalmazó adatbázisok. Az [Edilex](#) és a [Suomen laki](#) átfogó internetes jogi tájékoztató szolgáltatásokat nyújt. Az Edilex és a Suomen laki a nemzeti jogszabályok és az ítélkezési gyakorlat adatbázisait tartalmazza, más anyagokkal együtt. A szolgáltatások többségére elő kell fizetni. Finnországban emellett a WSOYPro nyújt kereskedelmi jogi tájékoztató szolgáltatást. A legtöbb anyaghoz csak előfizetők férhetnek hozzá.

Utolsó frissítés: 30/06/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Tagállami jog - Svédország

Ez az oldal a svédországi jogrendszerről nyújt tájékoztatást.

Jogforrások

Svédországban négy fő jogforrás van: a jogszabályok, a jogszabály-előkészítő anyagok, az ítélkezési gyakorlat és a tudományos szakirodalom.

Az elsődleges jogforrást a **jogszabályok** jelentik, amelyeket a svéd törvénytarban tesznek közzé és hirdetnek ki. A jogszabályok típusai: törvények, kormányrendeletek és rendeletek. A törvényeket a svéd parlament (Riksdag) fogadja el, a kormányrendeleteket a kormány, a rendeleteket pedig a hatóságok bocsátják ki.

A [Riksdag](#) az egyetlen olyan köztisztület, amely új törvényeket alkothat vagy a már meglévő törvényeket módosíthatja. A már elfogadott jogszabályokat csak a parlament által meghozott új határozattal módosíthatóak vagy helyezhetők hatályon kívül.

A bíróságok **ítélkezési gyakorlata** fontos szerepet játszik a jogszabályok alkalmazásánál. Ez különösen vonatkozik a legmagasabb szintű döntésekre, a Legfelsőbb Bíróság és a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság határozataira.

A **jogszabálytervezetek előkészítő anyagait**, vagyis a jogalkotási folyamat során megalkotott szövegeket szintén felhasználják a jogszabályok alkalmazásánál.

Döntéshozatali eljárás

Általában a kormány tesz javaslatot új jogszabályokra vagy a meglévő jogszabályok módosítására. Mielőtt a kormány új törvényjavaslatot terjeszt a Riksdag elé, általában alaposan meg kell vizsgálnia a rendelkezésre álló alternatív megoldásokat. Ezt a feladatot egy kifejezetten erre a célra kinevezett vizsgálóbizottság végzi el.

A Riksdag azt követően határoz a javasolt törvény vagy módosítás elfogadásáról, hogy a javaslatot egy, a parlament képviselőiből álló parlamenti bizottság megvitatta. Tizenöt ilyen bizottság működik, mindegyik saját feladatkörrel (pl. közlekedés vagy oktatás) rendelkezik.

A bizottság jelentés formájában ajánlásokat fogalmaz meg a képviselőház számára arról, hogy a Riksdag hogyan határozzon a kormány és tagjai javaslatáról. Ezt követően a parlamenti képviselők megvitadják a törvényjavaslatot, majd meghozzák döntésüket.

A kormány felel a parlamenti döntések végrehajtásáért, valamint azért, hogy a végrehajtásra a Riksdag szándékainak megfelelően kerüljön sor. A kormányt és feladata ellátásában a kormányzati intézmények segítik, ideértve a minisztériumokat és mintegy 300 állami szervet is.

Valamennyi törvényt és kormányrendeletet a svéd törvénytárban (*Svensk Författningssamling* – SFS) teszik közzé, amely nyomtatott formában és az interneten is elérhető.

Jogi adatbázisok

A közigazgatásra vonatkozóan jogi tájékoztatást a [Lagrummet](#) elnevezésű portál tartalmazza. Ezen a honlapon a kormánnyal, a parlamenttel, a fellebbviteli bíróságokkal és a kormányzati szervekkel kapcsolatos jogi tájékoztatásra mutató linkek találhatók.

A honlap **ingyenesen** elérhető.

Utolsó frissítés: 22/10/2015

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Tagállami jog - Anglia és Wales

Ez az oldal az Egyesült Királyság jogáról és a jogrendszerével kapcsolatos jogi adatbázisokról nyújt tájékoztatást, különös tekintettel Anglia és Wales jogrendszerére.

Jogforrások

Az Egyesült Királyság Anglia és Wales joghatósága alá tartozó területén a főbb jogforrások a következők:

elsődleges jogi aktusok, vagyis az **Egyesült Királyság Parlamentje és a walesi Nemzetgyűlés által hozott törvények**, valamint a **walesi Nemzetgyűlés által hozott egyéb jogi aktusok** (Measures);

az európai uniós jog;

másodlagos (vagy alárendelt) jogi aktusok, vagyis az uralkodó, az Egyesült Királyság kormánya, a walesi Nemzetgyűlés kormánya vagy más hatóság által hozott, **törvényen alapuló jogi aktusok** (statutory instruments). Az alárendelt jogi aktusok **közigazgatási rendelet** (administrative order) formáját is ölthetik; A bírósági határozatok alapján fejlődő **szokásjog** (common law).

Jogszabálytípusok – leírás

Az **elsődleges jogi aktusokat**, vagyis a Parlament által elfogadott törvényeket az Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje hozza; ezek az Egyesült Királyság egész területén, illetve egyes részein alkalmazandók. Átruházott hatáskörében a walesi Nemzetgyűlés törvényt fogadhat el a **Wales kormányáról szóló, 2006. évi törvény** 7. mellékletében felsorolt húsz területen. Az uralkodó előjoga, hogy egyéb, különböző formákat öltő elsődleges jogi aktusokat alkosson; ilyenek például a királyi Államtanács által hozott rendeletek (Orders in Council), a nyilatkozatok (Proclamations), a királyi parancsok (Royal Warrants), a királyi utasítások (Royal Instructions), a rendeletek (Regulations) és az adománylevelek (Letters Patent).

A **másodlagos jogi aktusok** a királyi Államtanács által hozott rendelet útján vagy átruházott hatáskör alapján, illetve miniszter, minisztérium, a walesi miniszterek vagy egyéb szerv vagy személy által hozhatók. Ezeket felhatalmazáson alapuló vagy másodlagos jogi aktusoknak is nevezzük, míg a hatáskört átruházó jogi aktusokat angolul *enabling Act*, *empowering Act* vagy *parent Act* néven említik. A másodlagos jogi aktusok megnevezése a királyi Államtanács által hozott rendelet (Order in Council), illetve rendelet vagy szabály (Regulations vagy Rules) lehet, amelyeket együttesen törvényen alapuló jogi aktusnak vagy szabálynak (Statutory Instruments vagy Statutory Rules) nevezünk.

1999 júliusában az Egyesült Királyság Parlamentjének egyes jogalkotói hatásköreit a Cardiffban ülésező walesi Nemzetgyűlésre ruházták át. A Nemzetgyűlés a Walesre vonatkozó, törvényen alapuló jogi aktusok megalkotására kapott hatáskört, azonban a walesi ügyekre vonatkozó elsődleges jogi aktusok megalkotása az Egyesült Királyság Parlamentjének hatáskörében maradt. A **Wales kormányáról szóló, 2006. évi törvény** alapján a Nemzetgyűlés az olyan walesi ügyeket érintő elsődleges jogi aktusok (Measures) megalkotására kapott hatáskört, amelyek tekintetében az Egyesült Királyság Parlamentje jóváhagyta a törvényben meghatározott tárgyú, jogalkotói hatáskörrel szóló rendeleteket (Legislative Competence Orders). Ezeket a jogi aktusokat azonban jóváhagyásra a királyi Államtanács elé kell terjeszteni, mielőtt törvényerőre emelkednek. A Nemzetgyűlés a gazdasági fejlesztéssel, az oktatással, a környezettel, az egészségügygel, a lakhatással, az idegenforgalommal és a közlekedéssel kapcsolatos ügyekben rendelkezik feladatkörökkel; a polgári és a büntetőjog területén azonban nem. A Nemzetgyűlés és a walesi miniszterek (a walesi Nemzetgyűlés kormánya) által meghozott walesi jogi aktusok angol és walesi nyelven egyaránt elkészülnek.

Az Egyesült Királyság nevében **nemzetközi szerződések** megkötésére a Korona, vagyis királyi előjoga (Royal Prerogative) alapján az uralkodó jogosult, az Egyesült Királyság kormányától kapott javaslatnak megfelelően. Az Egyesült Királyság Parlamentje a szerződések megkötésében jelenleg nem vesz részt hivatalosan; ha azonban az adott szerződés értelmében az Egyesült Királyság jogszabályait módosítani kell vagy állami forrásokat kell igénybe venni, a Parlament erről a szokásos módon szavazást tart. Mivel valamennyi európai uniós szerződés Egyesült Királyság területén történő végrehajtása külön jogi aktus meghozatalát igényli, ezeket a szerződéseket a Parlament ellenőrzi. Az alkotmányreformról és a kormányzásról szóló, 2010. évi törvény hatálybalépésétől kezdve valamely szerződést csak abban az esetben lehet majd megerősíteni, ha a) a Parlamenthez történő benyújtás pillanatában a kormány egyik minisztere rendelkezik a szerződés egy példányával, b) a szerződést közzétették, és c) 21 ülésnap eltelt anélkül, hogy a Parlament valamelyik háza kifogásolta volna a szerződés megerősítését.

Jogszabályi hierarchia

Ha az egyes jogforrások között ütközés merül fel, az ilyen helyzetet elsősorban a bíróságok rendezik. A jogszabályok értelmezésével kapcsolatos viták szintén a bíróságok elé kerülnek. Mivel azonban az Egyesült Királyságnak nincs „írott alkotmánya”, a Parlament által megalkotott törvényeket alkotmányellenesség címén nem lehet bíróságon megtámadni. A **„parlamentí szuverenitás alkotmányos tana”** értelmében a legfőbb jogalkotó szerv az Egyesült Királyság Parlamentje, amely tehát bármilyen jogi aktust meghozhat vagy hatályon kívül helyezhet, és a Parlament által elfogadott törvényeket egyetlen más szerv sem helyezheti hatályon kívül, és érvényességüket sem vonhatja kétségbe.

A parlamenti szuverenitás tana azonban az Egyesült Királyság európai uniós tagsága következtében módosult. Az Európai Közösségekről szóló 1972. évi törvény értelmében az európai uniós jog Anglia és Wales (valamint Skócia és Észak-Írország) jogának részét képezi. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az uniós joggal.

Az emberi jogokról szóló, 1998. évi törvény – amely az Emberi Jogok Európai Egyezményét beépítette az Egyesült Királyság jogába – újabb jogosítvánnyal ruházta fel a bíróságokat a Parlament törvényeinek kifogásolására. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy azok összhangban legyenek az Egyezményben foglalt jogokkal.

A bíróságok és különösen a fellebbviteli **bíróságok határozatai** fontos szerepet játszanak a jog fejlődésében. Amellett, hogy ezek a határozatok a jogi aktusok értelmezését tekintve irányadók, a korábbi ügyekben hozott bírósági határozatokból származtatható (és ezért esetjognak is nevezett) szokásjog (common law) alapját is jelentik.

Azt a kérdést illetően, hogy mely bíróságok határozatai mely egyéb bíróságokra nézve kötelezőek, az általános elv az, hogy a bíróságokat a magasabb fokú bíróság által hozott korábbi határozatok kötik.

Az európai uniós jogot érintő ügyekben a legmagasabb szintű fórum az **Európa Unió Bírósága**. Az Egyesült Királyság legfelsőbb bíróságaként eleinte a Lordok Háza bírói jogkörrel rendelkező tagjai (Law Lords) jártak el, őket azonban 2009. október 1-jével felváltotta az újonnan alakult Legfelsőbb Bíróság. A Legfelsőbb Bíróság első bírójává a Lordok Háza bírói jogkörrel rendelkező tagjait nevezték ki, a Bíróság elnöke pedig vezetőjük (Senior Law Lord) lett.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények és a döntéshozatali eljárás

Az elsődleges jogi aktusokat az **Egyesült Királyság** Londonban ülésező **Parlamentje** alkotja. Ahhoz, hogy egy **törvényjavaslat** (Bill) a Parlament által hozott törvény erejére emelkedjen, azt a Parlament mindkét házának, az Alsóháznak és a Lordok Házának is el kell fogadnia. Ennek során mindkét ház az alábbi eljárási szakaszokat követi:

első olvasat (a törvényjavaslat hivatalos ismertetése vita nélkül);

második olvasat (általános vita);

bizottsági szakasz (részletes vizsgálat, vita és módosítások – az Alsóházban erre a szakaszra általában az adott törvényjavaslat vizsgálatára kijelölt bizottságban [public bill committee] kerül sor);

jelentéstételi szakasz (lehetőség további módosítások előterjesztésére);

harmadik olvasat (az utolsó vita lehetősége; módosításokat már csak a Lordok Háza tehet).

Ha mindkét Ház elfogadja a törvényjavaslatot, azt visszaküldik abba a Házba, ahol azt előterjesztették; itt pedig megvizsgálják a másik Ház által javasolt módosításokat.

A végleges szöveg elfogadásához mindkét Ház jóváhagyása szükséges. A törvényjavaslat szövegét a két Ház egymásnak több alkalommal is megküldheti, mielőtt annak minden egyes szavát elfogadná. Ha ez bekövetkezik, a törvényjavaslatot királyi jóváhagyásra (Royal Assent) terjesztik elő.

Elsődleges jogszabályokat a **walesi Nemzetgyűlés** is alkot. Ahhoz, hogy egy törvényjavaslat a Nemzetgyűlés által hozott törvény erejére emelkedjen, azt meg kell vizsgálnia és el kell fogadnia a Nemzetgyűlésnek, az uralkodónak pedig jóvá kell hagynia. A Nemzetgyűlés által hozott törvény olyan jogszabály, amelynek betartása Walesen belül a teljes alkalmazási területén kikényszeríthető.

A kormány által benyújtott törvényjavaslat nemzetgyűlési vizsgálata általában négy szakaszból áll:

1. szakasz: a törvényjavaslat vagy a jogi aktus alapelveinek bizottság (vagy bizottságok) általi vizsgálata, ezen alapelvek Nemzetgyűlés általi elfogadása;

2. szakasz: a törvényjavaslat vagy a jogi aktus, valamint a Nemzetgyűlés tagjai által javasolt esetleges módosítások részletes bizottsági vizsgálata;

3. szakasz: a törvényjavaslat vagy a jogi aktus, valamint a Nemzetgyűlés tagjai által javasolt esetleges módosítások részletes nemzetgyűlési vizsgálata (a Nemzetgyűlés által vizsgálendő módosítások körét az elnök határozza meg);

4. szakasz: a Nemzetgyűlés szavazást tart a javasolt jogi aktus végleges szövegének elfogadásáról.

Ha egy törvényjavaslatot az Egyesült Királyság Parlamentje vagy a walesi Nemzetgyűlés minden parlamenti szakaszban elfogadott, azt **királyi jóváhagyás** (Royal Assent) céljából az uralkodó elé terjesztik, majd a szöveg **törvény** (Act) erejére emelkedik. A walesi Nemzetgyűlés egyéb jogi aktusait (Measure) jóváhagyásra a királyi Államtanács elé kell terjeszteni.

Elsődleges jogi aktust általában csak egy újabb elsődleges jogi aktus módosíthat vagy helyezhet hatályon kívül. Bizonyos kivételes esetekben azonban törvényen alapuló jogi aktus útján is sor kerülhet a módosításra vagy a hatályon kívül helyezésre. Ilyen eset lehet az európai uniós kötelezettségek végrehajtása, vagy a szabályozási terhek mérséklésére vagy megszüntetésére irányuló, jogalkotási reform keretében hozott jogi aktus. Az említett rendelkezéseket azonban elfogadásukat megelőzően a Parlament mindkét Házának megerősítő határozata útján jóvá kell hagyni.

Az elsődleges jogi aktusok az adott törvényben (Act) vagy jogi aktusban (Measure) foglalt, **hatályba léptető rendelkezéseknek** megfelelően lépnek hatályba. Az adott törvény vagy jogi aktus meghatározhatja a hatálybalépés napját. Ez a nap megegyezhet a királyi jóváhagyás (Royal Assent) napjával, illetve lehet meghatározott (általában legalább a királyi jóváhagyás napját két hónappal követő) nap, vagy pedig egy miniszter vagy minisztérium által hatályba léptető rendelet (commencement order, egyfajta törvényen alapuló jogi aktus) útján meghatározott nap. Az is lehetséges, hogy a törvény különböző rendelkezései eltérő időpontban lépnek hatályba.

A másodlagos jogi aktusok hatálybalépésének napját általában maga a jogi aktus határozza meg. A hatálybalépés napját kivételes esetben a hivatalos közlönyben (London Gazette) közzétett értesítés útján is közölhetik.

Jogi adatbázisok

A Nemzeti Levéltár által üzemeltetett [Legislation.gov.uk](http://legislation.gov.uk) oldal az Egyesült Királyság jogszabályainak hivatalos gyűjteménye.

A Legislation.gov.uk oldal hozzáférést biztosít az Egyesült Királyság valamennyi joghatósági területének (Anglia, Skócia, Wales és Észak-Írország) jogszabályaihoz. Az oldal 1988-tól kezdve az összes általános hatályú jogszabályt tartalmazza; emellett megtalálható benne a legtöbb, 1988 előtti elsődleges jogi aktus eredeti és felülvizsgált változata, valamint 1948-tól kezdve számos, még ma is hatályban lévő másodlagos jogszabály.

Utolsó frissítés: 12/06/2017

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalról felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [en](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Tagállami jog - Észak-Írország

Ez az oldal az Egyesült Királyság jogáról és jogi adatbázisairól nyújt tájékoztatást, különös tekintettel Észak-Írország jogrendszerére.

Jogforrások

Az Egyesült Királyság Észak-Írország joghatósága alá tartozó területén a főbb jogforrások a következők:

elsődleges jogi aktusok az Egyesült Királyság Parlamentjének törvényei (Acts of the United Kingdom Parliament) és az Észak-ír Nemzetgyűlés törvényei (Acts of the Northern Ireland Assembly) formájában. Észak-Írországra vonatkozóan egyes elsődleges jogi aktusokat a királyi Államtanács (Sovereign in Council) is meghozhat, rendelet (Orders in Council) formájában (törvényen alapuló jogi aktusok – statutory instruments).

európai uniós jog

másodlagos (vagy alárendelt) jogi aktusok Észak-Írország törvényen alapuló jogi aktusai vagy szabályai formájában. További alárendelt jogi aktusok közigazgatási rendeletek (administrative orders) formájában keletkezhetnek.

A bírósági határozatok alapján fejlődő **szokásjog** (common law).

Jogszabálytípusok – leírás

Az elsődleges jogi aktusokat, vagyis a **Parlament által elfogadott törvényeket** az Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje hozza, amelyek az Egyesült Királyság egész területén, illetve annak egyes részein alkalmazandók. Az Egyesült Királyság Parlamentje emellett átruházott egyes jogalkotói hatásköröket más parlamentekre és nemzetgyűlésekre, és ennek értelmében az utóbbiak jogosultak bizonyos témákban kizárólag a saját joghatóságukon belül alkalmazandó elsődleges jogi aktusok megalkotására. Különböző előjogaiból adódóan más elsődleges jogi aktusokat az uralkodó is hozhat, mint például a királyi Államtanácsban hozott rendeletek, megállapodások, királyi figyelmeztetések, utasítások, szabályok és adománylevelek.

A másodlagos jogi aktusok az Államtanácsban eljáró Királynő, vagy általa átruházott hatáskör alapján miniszter, minisztérium, Észak-Írország kormánya vagy egyéb szerv vagy személy által hozhatók. Ezeket **hatáskör-átruházás útján meghozott vagy másodlagos jogi aktusoknak** is nevezzük, míg a hatáskört átruházó jogi aktusokat angolul enabling Act, empowering Act vagy parent Act néven említik. A másodlagos jogi aktusok megnevezése különböző lehet, mint a királyi Államtanácsban hozott rendelet (Order in Council) vagy szabály (regulations vagy rules) lehet, amelyeket együttesen törvényen alapuló jogi aktusnak vagy szabálynak (statutory instruments vagy statutory rules) nevezünk.

Észak-Írországban a jogszabályok olyan törvények vagy jogi aktusok, amelyeket az Egyesült Királyság Parlamentje, az Észak-ír Parlament (1921–1972) vagy a belfasti székhelyű Észak-ír Nemzetgyűlés fogad(ott) el. Egyes időszakokban Észak-Írország átruházott hatáskörrel rendelkező kormányainak működése szünetelt, és a jogalkotás jórészt „királyi Államtanács által hozott rendeletek” formájában történt, amelyek ugyan gyakorlatilag másodlagos jogi aktusok, mégis elsődleges jogi aktusként kerülnek alkalmazásra. Észak-Írország jogszabályai között találhatunk törvényen alapuló szabályokat – másodlagos vagy alárendelt jogi aktusokat – amelyek az Egyesült Királyság Parlamentje által hozott törvénynek, a királyi Államtanácsban hozott valamely rendeletnek vagy az Észak-ír Nemzetgyűlés által hozott törvénynek a felhatalmazása alapján jöttek létre.

Az Egyesült Királyság nevében **nemzetközi szerződések** megkötésére a Korona, vagyis királyi előjoga (Royal Prerogative) alapján az uralkodó jogosult, az Egyesült Királyság kormánya által adott tanácsnak megfelelően eljárva. Az Egyesült Királyság Parlamentje a szerződések megkötésében hivatalosan nem vesz részt, azonban ha az adott szerződés értelmében az Egyesült Királyság jogi aktusait módosítani kell, vagy állami forrásokat kell igénybe venni, a Parlament erről a szokásos módon szavazást tart. Mivel valamennyi európai uniós szerződés esetében külön jogi aktus meghozatala szükséges az Egyesült Királyság területén történő végrehajtáshoz, ezeket a szerződéseket a Parlament ellenőrzi. A 2010-es alkotmányreformról és kormányzásról szóló törvény 20–25. szakasza 2010. november 11-én lépett hatályba, amelynek értelmében ettől az időponttól kezdve valamely szerződést csak abban az esetben lehet megerősíteni, ha a) a kormány egyik minisztere rendelkezik a szerződés hitelesített másolatával a Parlamenthez történő benyújtás pillanatában, b) a szerződést közzétették, és c) 21 ülésnap eltelt anélkül, hogy a Parlament valamelyik háza tiltakozott volna a megerősítés ellen.

Jogszabályi hierarchia

Ha az egyes jogforrások között ütközés merül fel, az ilyen helyzetet elsősorban a bíróságok rendezik. A jogi aktusok értelmezésével kapcsolatos vitákat szintén a bíróságok rendezik. Mivel azonban az Egyesült Királyságnak nincs „írott” alkotmánya, a Parlament által megalkotott törvényeket alkotmányellenesség címén nem lehet kifogásolni. **A „parlamentári szuverenitás alkotmányos tana”** értelmében a legfőbb jogalkotó szerv az Egyesült Királyság Parlamentje, amely tehát bármilyen jogi aktust meghozhat vagy hatályon kívül helyezhet, és a Parlament által elfogadott törvényeket egyetlen más szerv sem helyezheti hatályon kívül, és érvényességüket sem kifogásolhatja.

A parlamentári szuverenitás tana azonban az Egyesült Királyság európai uniós tagsága révén módosult. Az Európai Közösségekről szóló, 1972. évi törvény erejénél fogva az európai uniós jog Észak-Írország jogának részét képezi. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az uniós joggal.

Az emberi jogokról szóló, 1998. évi törvény, amely az Emberi Jogok Európai Egyezményét beépítette az Egyesült Királyság jogába, a bíróságoknak újabb jogosítványt ad a Parlament törvényeinek kifogásolására. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az Egyezményben foglalt jogokkal.

A bíróságok határozatai, különösen a fellebbezési bíróságoké, fontos szereppel bírnak a jog fejlődésében. Amellett, hogy ezek a határozatok a jogi aktusok értelmezését tekintve irányadóak, a korábbi ügyekben hozott bírósági határozatokból származtatható (és ezért esetjognak is nevezett) **szokásjog (common law) alapjait** jelentik. Főszabályként a bíróságokat kötik a magasabb fokú bíróságok által korábban hozott határozatok. Az európai uniós jogot érintő ügyekben a legmagasabb szintű fórum az Európai Unió Bírósága. Az Egyesült Királyság legfelsőbb bíróságaként a törvény lordjai (Law Lords) működtek a Lordok Házán belül, azonban 2009. október 1-jén őket felváltotta az újonnan alakult Legfelsőbb Bíróság. A jelenlegi törvény lordjai lettek a Legfelsőbb Bíróság első bírái és a legmagasabb beosztásban lévő törvény lordja lett a bíróság elnöke.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények és a döntéshozatali eljárás

Az elsődleges jogi aktusokat az **Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje** alkotja. Ahhoz, hogy egy **törvényjavaslat** (bill) a Parlament által hozott törvény erejére emelkedjen, azt a Parlament mindkét házában, az Alsóháznak és a Lordok Házának is el kell fogadnia. Ennek során mindkét ház az alábbi eljárási szakaszokat követi:

első olvasat (a törvényjavaslat hivatalos ismertetése vita nélkül);

második olvasat (általános vita);

bizottsági szakasz (részletes vizsgálat, vita és módosítások. Az Alsóházban erre a szakaszra általában az adott, általánosan alkalmazandó törvényjavaslat vizsgálatára kijelölt bizottság (public bill committee) keretében kerül sor.);

jelentéstételi szakasz (lehetőség további módosítások előterjesztésére);

harmadik olvasat (az utolsó vita lehetősége; módosításokat már csak a Lordok Háza tehet);

Ha mindkét ház elfogadja a törvényjavaslatot, visszaküldik az első Háza (ahol előterjesztették), hogy megvizsgálják a másik Ház módosításait.

A végleges szöveg elfogadásához mindkét Ház jóváhagyása szükséges. A törvényjavaslat szövegét a két Ház egymásnak több alkalommal is megküldheti, mielőtt annak minden egyes szavát elfogadná. Ha ez bekövetkezik, a törvényjavaslatot királyi jóváhagyásra (Royal Assent) terjesztik elő.

Az **Észak-ír Nemzetgyűlésben**, hasonló eljárás zajlik (ideértve a javaslat előterjesztését, áttekintését, megvitatását és megszavazását), jölehet az átruházott hatáskörrel rendelkező Nemzetgyűlés csak egykamarás. Törvényjavaslatot a miniszterek, a bizottságok és az egyes képviselők terjeszhetnek elő, akik a javaslatot benyújtják a Nemzetgyűlés előadóinak a Nemzetgyűlés általi áttekintés céljából. Ha az előadó megállapítja, hogy a javaslat a Nemzetgyűlés hatáskörébe tartozik, a javaslatot a képviselőház elé terjeszti, amely azt megvitatja. Ezt követően a javaslat a megfelelő, törvényben meghatározott bizottság

elé kerül vizsgálat céljából. A bizottság jelentést tesz a Nemzetgyűlésnek, ezáltal a képviselők részletesen áttekinthetik a javaslatot, és módosításokat nyújthatnak be. A javaslatot ezt követően a Nemzetgyűlés tárgyalja, majd végső szavazásra kerül sor.

Ha egy törvényjavaslatot az Egyesült Királyságban vagy az Észak-ír Nemzetgyűlésben valamennyi parlamenti szakaszban jóváhagynak, a javaslatot megküldik az uralkodónak királyi jóváhagyásra, és a javaslat ezt követően **törvényerőre** emelkedik.

Elsődleges jogi aktust általában csak másik elsődleges jogi aktus **módosíthat vagy helyezhet hatályon kívül**. Bizonyos kivételes esetekben azonban a módosításra vagy a hatályon kívül helyezésre törvényen alapuló jogi aktus útján is sor kerülhet. Ilyen eset lehet az európai uniós kötelezettségek végrehajtása, vagy pedig a szabályozási teher mérséklésére vagy megszüntetésére irányuló, jogalkotási reform keretében hozott jogi aktus. Az említett rendelkezéseket azonban elfogadásukat megelőzően a Parlament mindkét Házának megerősítő határozata útján jóvá kell hagyni.

Az elsődleges jogi aktusok az adott törvényben vagy jogi aktusban (measure) foglalt, **hatályba léptető rendelkezéseknek** megfelelően lépnek hatályba. Az adott törvény vagy jogi aktus meghatározhatja a hatálybalépés napját. Ez a nap megegyezhet a királyi jóváhagyás (Royal Assent) napjával, illetve lehet meghatározott (általában legalább a királyi jóváhagyás napját két hónappal követő) nap, vagy pedig egy miniszter vagy minisztérium által hatályba léptető rendelet (commencement order, vagyis egyfajta törvényen alapuló jogi aktus) útján meghatározott nap. A törvény egyes rendelkezéseinek hatálybalépését illetően egyéb napokról is lehet rendelkezni.

A másodlagos jogi aktusok hatálybalépésének napját általában maga a jogi aktus határozza meg. A hatálybalépés napját kivételes esetben a hivatalos közlönyökben (London Gazette vagy Belfast Gazette) közzétett értesítés útján is közölhetik.

Jogi adatbázisok

Több jogi adatbázis is rendelkezésre áll.

Az **Egyesült Királyság jogszabályainak adatbázisa (UK Legislation website)** honlapján az Egyesült Királyság Parlamentje, a skót Parlament, az észak-írországi Nemzetgyűlés és a walesi Nemzetgyűlés által elfogadott **valamennyi elsődleges jogi aktus** teljes szövegét, továbbá az Egyesült Királyság egész területén vagy annak egyes részein alkalmazandó valamennyi másodlagos jogi aktust közzéteszik. Az adatbázisoz való hozzáférés díjmentes.

Ezen túlmenően az Egyesült Királyság egész területét érintő, 1235-től mostanáig elfogadott **felülvizsgált elsődleges jogi aktusok** is megtalálhatóak az **Egyesült Királyság jogszabályainak adatbázisa (UK Legislation website)** oldalán.

Kapcsolódó linkek

Egyesült Királyság jogszabályainak adatbázisa

Utolsó frissítés: 28/08/2018

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Tagállami jog - Skócia

Ez az oldal az Egyesült Királyság jogáról és jogi adatbázisairól nyújt tájékoztatást, különös tekintettel Skócia jogrendszerére.

Jogforrások

Az Egyesült Királyság Skócia joghatósága alá tartozó területén az alapvető jogforrások a következők:

elsődleges jogi aktusok, vagyis **az Egyesült Királyság Parlamentje által hozott törvények (Acts of Parliament)** és **a skót Parlament által hozott törvények (Acts of the Scottish Parliament)**;

európai uniós jog;

másodlagos (vagy alárendelt) jogi aktusok, vagyis **törvényen alapuló jogi aktusok (Statutory Instruments)** és **törvényen alapuló skót jogi aktusok (Scottish Statutory Instruments)**. Az alárendelt jogi aktusok **közigazgatási rendelet (Administrative Order)** formáját is ölthetik;

a meghozott bírósági határozatok alapján alakuló **„szokásjog” (common law)**.

Jogszabálytípusok – leírás

Az elsődleges jogi aktusokat, vagyis **a Parlament által elfogadott törvényeket** az Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje hozza. Ezek az Egyesült Királyság egész területén, illetve egyes részein alkalmazandók. Az Egyesült Királyság Parlamentje emellett jóváhagyta a **jogalkotói hatásköröknek** a decentralizált parlamentekre és nemzetgyűlésekre történő részleges **átruházását**, és ennek értelmében az utóbbiak jogosultak bizonyos tárgykörökben – kizárólag a saját joghatóságukon belül alkalmazandó – elsődleges jogi aktusok megalkotására. Az uralkodó előjoga, hogy egyéb, különböző formákat öltő elsődleges jogi aktusokat alkosson; ilyenek lehetnek pl. a királyi Államtanács által hozott rendeletek (*Orders in Council*), a nyilatkozatok (*Proclamations*), a királyi parancsok (*Royal Warrants*), a királyi utasítások (*Royal Instructions*), rendeletek (*Regulations*) és nyilvános engedélylevelek (*Letters Patent*).

A másodlagos jogi aktusok a királyi Államtanács által hozott rendeletek útján átruházott hatáskör alapján, ilyen rendeletek alapján, illetve miniszter, minisztérium, a skót miniszterek, illetve egyéb szerv vagy személy által hozhatók. Ezeket **felhatalmazáson alapuló vagy másodlagos jogi aktusoknak** is nevezzük, míg a hatáskört átruházó jogi aktusokat angolul *enabling Act*, *empowering Act* vagy *parent Act* néven is említik. A másodlagos jogi aktusok megnevezése különböző lehet (így például a királyi Államtanács által hozott rendeletek [*Orders in Council*], rendeletek [*Regulations*] vagy szabályok [*Rules*]), amelyeket együttesen törvényen alapuló jogi aktusnak (*Statutory Instruments*) vagy törvényen alapuló skót jogi aktusnak (*Scottish Statutory Instruments*) nevezünk.

Az edinburgh-i skót Parlament hatáskörét a **Skóciáról szóló, 1998. évi törvény (Scotland Act 1998)** hozta létre és ruházta a Parlamentre. A törvény (népszavazást követően) visszaállította Skócia önálló parlamentjét, amely 1707-ben az Angliával és Walesszel történő egyesülés következtében megszűnt. Ugyanakkor, mivel Skócia továbbra is az Egyesült Királyság része, az Egyesült Királyság Parlamentje egyes tárgykörökben a továbbiakban is hozhat törvényeket. Elsődleges jogi aktusokat a skót Parlament a Skóciáról szóló, 1998. évi törvény (valamint a Skóciáról szóló, 2012. évi törvény) szerinti tárgykörökben ráruházott hatáskör alapján fogadhat el. Ide tartozik az egészségügy, az oktatásügy, a helyi önkormányzat, a szociális munka, a lakásügyek, a tervezés, az idegenforgalom és gazdasági fejlődés, a közlekedés egyes vonatkozásai, a jog érvényesülése, a szabadság és a biztonság, ideértve a magánjog és a büntetőjog legtöbb vonatkozását, a rendőrség és a tűzoltóság, számos környezeti vonatkozású ügy, a mezőgazdaság és a halászat, a sport és a művészetek, valamint a hatáskör-átruházással érintett területeken a nemzetközi kötelezettségek végrehajtása. A Skóciáról szóló, 2012. évi törvény bizonyos adózási kérdésekre is kiterjesztette a hatáskör-átruházást. Törvény alapján meghozott skót jogi aktusokat a skót miniszterek is elfogadhatnak az Egyesült Királyság Parlamentje által elfogadott törvények vagy a skót Parlament által elfogadott törvények felhatalmazása alapján.

Az Egyesült Királyság nevében **nemzetközi szerződések** megkötésére a Korona, vagyis királyi előjoga (*Royal Prerogative*) alapján az uralkodó jogosult, az Egyesült Királyság kormányának javaslata szerint. Az Egyesült Királyság Parlamentje a szerződések megkötésében jelenleg hivatalosan nem vesz részt; azonban az adott szerződés értelmében az Egyesült Királyság jogszabályait módosítani kell, illetve állami forrásokat kell igénybe venni, a Parlament erről a szokásos módon szavazást tart. Minden uniós szerződés végrehajtása szükségessé teszi jogszabályok elfogadását az Egyesült Királyságban, ezért ezek a

szerződések parlamenti vizsgálati eljárás alá tartoznak. Az alkotmányreformról és a kormányzásról szóló, 2010. évi törvény (Constitutional Reform and Governance Act 2010) hatálybalépésétől kezdve egy szerződést csak abban az esetben lehet megerősíteni, ha (a) a kormány egyik minisztere benyújtotta a Parlamentnek a szerződés egy példányát, (b) a szerződést közzétették, és (c) 21 ülésnap eltelt anélkül, hogy a Parlament valamelyik háza úgy határozott volna, hogy a szerződés nem erősíthető meg.

Jogszabályi hierarchia

Ha az egyes jogforrások között kollízió merül fel, az ilyen helyzetet elsősorban a bíróságok rendezhetik. A jogszabályok értelmezésével kapcsolatos viták ügyében szintén a bíróságok dönthetnek. Mivel azonban az Egyesült Királyságnak nincs „írott alkotmánya”, a Parlament által megalkotott törvényeket alkotmányellenesség címén nem lehet bíróság előtt megtámadni. A „**parlamentari szuverenitás**” **alkotmányos tana** értelmében a legfőbb jogalkotó szerv az Egyesült Királyság Parlamentje, amely tehát bármilyen jogszabályt meghozhat és hatályon kívül helyezhet, továbbá a Parlament által elfogadott törvényeket egyetlen más szerv sem helyezheti hatályon kívül, illetve érvényességüket sem vitathatja.

A parlamenti szuverenitás tana azonban az Egyesült Királyság európai uniós tagsága révén módosult. Az Európai Közösségekről szóló, 1972. évi törvény (*European Communities Act 1972*) erejénél fogva az **európai uniós jog** Anglia és Wales (továbbá Skócia és Észak-Írország) jogának részét képezi. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az uniós joggal.

Az emberi jogokról szóló, 1998. évi törvény (*Human Rights Act 1998*), amely az Emberi Jogok Európai Egyezményét beépítette az Egyesült Királyság jogába, a bíróságoknak újabb jogosítványt ad a Parlament törvényeinek kifogásolására. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az Egyezményben foglalt jogokkal.

A bíróságok, és különösen a fellebbviteli bíróságok határozatai fontos szereppel bírnak a jog fejlődésében. Amellett, hogy ezek a határozatok a jogszabályok értelmezését tekintve irányadóak, a korábbi ügyekben hozott bírósági határozatokból származtatható (és ezért esetjognak is nevezett) szokásjog (*common law*) alapját is jelentik. Azt a kérdést illetően, hogy mely bíróságok határozatai mely egyéb bíróságokra nézve kötelezőek, az általános elv az, hogy a bíróságokat a magasabb fokú bíróság által hozott korábbi határozatok kötik. Az európai uniós jogot érintő ügyekben a legmagasabb szintű fórum az Európai Bíróság. Skóciában a legfelsőbb büntető bírói fórum a **Legfelsőbb Büntetőbírói Fórum** (*High Court of Justiciary*), míg legfelsőbb polgári bíróságnak Skóciában a **Lordok Házának bírói jogkörrel rendelkező tagjai** (*Law Lords*) járnak el. Őket azonban felváltotta a 2009. október 1-jén megalakult Legfelsőbb Bíróság (*Supreme Court*). A Legfelsőbb Bíróság első bírúvá a Lordok Háza jelenlegi, bírói jogkörrel rendelkező tagjait nevezték ki, a Bíróság elnöke pedig vezetőjük (*a Senior Law Lord*) lett.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények és a döntéshozatali eljárás

Az elsődleges jogi aktusokat az Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje alkotja. Ahhoz, hogy egy **törvényjavaslat** (*Bill*) a **Parlament által hozott törvény**vé váljon, a Parlament mindkét házának, az Alsóháznak (*House of Commons*) és a Lordok Házának (*House of Lords*) is el kell fogadnia. Ennek során mindkét ház az alábbi eljárási szakaszokat követi:

első olvasat (a törvényjavaslat hivatalos ismertetése vita nélkül)

második olvasat (általános vita)

bizottsági szakasz (részletes vizsgálat, vita és módosítások. Az Alsóházban erre a szakaszra általában az adott, általánosan alkalmazandó törvényjavaslat vizsgálatára kijelölt bizottság [public bill committee] keretében kerül sor.)

jelentéstételi szakasz (lehetőség további módosítások előterjesztésére)

harmadik olvasat (az utolsó vita lehetősége, módosításokat már csak a Lordok Háza tehet).

Ha mindkét ház elfogadja a törvényjavaslatot, visszaküldik az első Háza (ahol előterjesztették), hogy megvizsgálják a másik Ház módosításait.

A végleges szöveg elfogadásához mindkét Ház jóváhagyása szükséges. A törvényjavaslat szövegét a két Ház egymásnak több alkalommal is megküldheti, mielőtt annak minden egyes szavát illetően egyetértésre jutnának. Ha ez bekövetkezik, a törvényjavaslatot királyi jóváhagyásra (*Royal Assent*) terjesztik elő.

A skót Parlamentben – jöllehet a decentralizált Parlamentnek **csupán egy kamarája van** – a törvényjavaslat benyújtásából, vizsgálatából, vitából és szavazásból álló, hasonló eljárást alkalmaznak. Három szakasz különböztethető meg:

1. szakasz: az illetékes parlamenti bizottság(ok) megvizsgálja/megvizsgálják a törvényjavaslatot, és jelentést készít(enek) annak általános elveiről. Ezt követően a jelentést egy parlamenti ülés megtárgyalja, és vitát folytat arról, hogy egyetért-e a törvényjavaslat általános elveivel. Amennyiben a Parlament egyetért az általános elvekkel, a törvényjavaslat az eljárás 2. szakaszába kerül.

2. szakasz: a törvényjavaslatot egy bizottság vagy esetenként a házbizottság (*Committee of the Whole Parliament*) vizsgálja meg részletesen. A törvényjavaslatra vonatkozó változtatásokat, amelyeket módosításoknak (*amendments to the Bill*) neveznek, ebben a szakaszban lehet megtenni.

3. szakasz: a törvényjavaslatot egy parlamenti ülés újra megtárgyalja. Újabb módosítások benyújtására van lehetőség, majd ezt követően a Parlament vitát tart, és határoz arról, hogy elfogadja-e a törvényjavaslatot annak végleges formájában.

Miután egy törvényjavaslat az Egyesült Királyság Parlamentjében vagy a skót Parlamentben valamennyi parlamenti szakaszon túljutott, azt **királyi jóváhagyás** (*Royal Assent*) céljából megküldik az uralkodónak, majd ezt követően **törvény**vé válik. Skóciában a korona fő jogi tanácsadói (*Law Officers*) négy héten belül megtámadhatják a törvényt, amennyiben úgy ítélik meg, hogy az kívül esik a skót Parlament jogalkotói hatáskörein.

Elsődleges jogi aktust általában csak egy újabb elsődleges jogi aktus **módosíthat vagy helyezhet hatályon kívül**. Bizonyos kivételes esetekben azonban törvényen alapuló jogi aktus útján is sor kerülhet a módosításra vagy a hatályon kívül helyezésre. Ilyen eset lehet az európai uniós kötelezettségek végrehajtása, vagy pedig a szabályozási terhek mérséklésére vagy megszüntetésére irányuló, jogalkotási reform keretében hozott jogi aktus. Az említett rendelkezéseket azonban elfogadásukat megelőzően a Parlament mindkét Házának megerősítő határozata útján jóvá kell hagyni.

Az elsődleges jogi aktusok az adott törvényben szereplő, **hatályba léptető rendelkezéseknek** megfelelően lépnek hatályba. Az adott törvény meghatározhatja a hatálybalépés napját. Ez a nap megegyezhet a királyi jóváhagyás (*Royal Assent*) napjával, illetve lehet meghatározott nap (általában legalább két hónappal a királyi jóváhagyás után), vagy pedig egy miniszter vagy minisztérium által hatályba léptető rendelet (*commencement order*, egyfajta törvényen alapuló jogi aktus) útján meghatározott nap. A törvény egyes rendelkezéseinek hatálybalépésére különböző napokat lehet meghatározni.

Másodlagos jogi aktusok hatálybalépési időpontját általában maga a jogi aktus határozza meg. A hatálybalépés napját kivételes esetben a hivatalos közlönyökben (*London Gazette*, *Edinburgh Gazette*) közzétett értesítés útján is közölhetik.

Jogi adatbázisok

Több jogi adatbázis is elérhető.

A **Közigazgatási Tájékoztatói Hivatal** (*Office of Public Sector Information, OPSI*) honlapján az Egyesült Királyság Parlamentje, a skót Parlament, az észak-írországi Nemzetgyűlés és a walesi Nemzetgyűlés által elfogadott **valamennyi elsődleges jogi aktus** teljes szövegét, továbbá az Egyesült Királyság egész területén vagy egyes részein alkalmazandó **valamennyi másodlagos jogi aktust** közzéteszik. Az információkhoz való hozzáférés díjmentes.

Az Egyesült Királyság egész területét érintő, 1235-től mostanáig elfogadott **felülvizsgált elsődleges jogi aktusok** **az Egyesült Királyság törvényeinek adatbázisa** (*UK Statute Law Database*) oldalán érhető el. Az adatbázishoz való hozzáférés díjmentes.

Bár az OPSI honlapján **a teljes skót joganyag** elérhető, az 1999. évi hatáskör-átruházás óta elfogadott teljes skót elsődleges és másodlagos joganyag a [Skót Királyi Kiadóhivatal](#) (*Office of the Queen's Printer for Scotland*) honlapján is elérhető. A joganyaghoz való hozzáférés díjmentes.

A [Legislation.gov.uk](#) címen elérhető weboldal egyrészt egybefogja az OPSI és a törvények adatbázisát, másrészt felváltotta a Skót Királyi Kiadóhivatal weboldalán közzétett jogszabályokat. Hivatalosan ezen az oldalon érhető el az Egyesült Királyság valamennyi jogszabálya.

Kapcsolódó linkek

[Közigazgatási Tájékoztatási Hivatal \(Office of Public Sector Information, OPSI\)](#), [az Egyesült Királyság törvényeinek adatbázisa \(UK Statute Law Database\)](#), [legislation.gov.uk](#), [Skót Királyi Kiadóhivatal \(Office of the Queen's Printer for Scotland\)](#)

Utolsó frissítés: 30/04/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.